

GORENJSKI GLAS

CENA 4.50 din — LETO XLIII — št. 2

Kranj, torek, 9. januarja 1990

9. JANUAR

PRAZNIK OBČINE ŠKOFJA LOKA

SKUPŠČINA OBČINE ŠKOFJA LOKA IN OBČINSKE DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE VSEM OBČANOM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM ČESTITAJO ZA OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE IN JIM ŽELIJO VELIKO DELOVNIH USPEHOV V LETU 1990

Proslava v Dražgošah

Dražgoše so vredne spomina

Dražgoše, 7. januarja - Če smo prva leta prihajali v Dražgoše z evforijo, smo kasneje skušali treznej ocenjevati dogodke iz januarja leta 1942. Danes imamo na voljo tudi več podatkov in tudi ti potrjujejo, da so bile Dražgoše za tisti čas velik dogodek, je dejal nedeljski slavnostni govornik v Dražgošah Janez Lušina.

Janez Lušina, domačin iz Dražgoš in predsednik odbora za organizacijo dražgoških prireditv, letošnje so bile že 33., je dejal, da so Dražgoše vredne spomina in da morajo prireditve ostati, vendar s sodobnejšo vsebinijo. Tudi na račun prireditv, ki so bile doslej vedno dobro obiskane, letos pa precej slabše, Dražgoše niso utonile v pozabljivosti in postale spet sodobna vas, čeprav so bile leta 1942 popolnoma porušene, veliko bolj kot pa vasi, nad katerimi se je takrat znesel okupator.

Govornik je izrazil bojazen, da bi nove politične zveze in

stranke, ki jih je sicer pozdravil kot pomemben faktor našega demokratičnega in svobodnega življenja, pozabile na izročilo NOB, ki mu svet priznava vrednost velikega dejanja. Ne smemo pa pristajati, da bi NOB poteptali, da bi partizanstvo izenačili z domobranstvom in zmetali v isti koš narodnoosvobodilni boj in izdajalstvo.

V kulturnem programu so sodelovali gorenjski partizan in igralec Aleksander Valič, kvarter Spev in godbeniki iz Železnikov. Več o prireditvi na športni strani.

J. Košnjek, slika G. Šink

**MERKUR PRODAJA NA KREDIT!
ZA VSE BLAGO**

STRAN 5

DIRKA S CENAMI SE SPREMINJA V TEKMO S KOLIČINO IN KAKOVOSTJO

Kranjskogorska resnica

Če smo bili še pred sobotno in nedeljsko slalomsko tekmo v Kranjski gori prepričani, da prednjacimo po obisku velikih smučarskih tekmovanj, so se v soboto in nedeljo iluzije sesule. Ni pomembno, ali je bilo v areni slalomšča tisoč, dva ali tri tisoč ljudi. Dejstvo je, da množičnega romanja na velike smučarske prireditve ni več in da bomo morali priznati, da v tem oziru nismo nič drugačni od organizatorjev večine podobnih tekmovanj v tujini, ko je ob progah in v cilju le tisoč, kvečjemu dva tisoč ljudi ali celo manj. Slabšemu obisku Kranjske gore so se čudili celo nekateri tuji tekmovalci, ki so doslej že večkrat smučali v Kranjski gori in so nam vedno delili pohvale na račun izjemnega vzdušja na tekmi, številnega občinstva.

Za ugotavljanje vzrokov nenadnega slabšega obiska, z enakim pojavom smo se med drugim srečali tudi v nedeljo v Dražgošah, kjer sicer prednjači rekreativna, pohodniška plat pred tekmovalno, ni treba biti pretirano moder. Naše alpsko smučanje, posebej moško, ta hip v svetu bore malo velja in so časi, ko so se v Kranjski gori tolkli za zmago tudi naši, pa tudi zmagovali, le še prijetna preteklost. To ni degradacija truda naših smučarjev in njihovega vodstva, prav tako pa tudi ne negacija uspehov Gregorja Benedika, ki edini od naših alpskih smučarjev nekaj velja, ampak dejstvo. Dokler naša alpska smučarija ne bo dosegala več, po-

tem ljudi, kljub navdušenju za smučanje in volji, da zanj tudi precej prispevajo, ne bo ob ciljnih arenah. Tudi razni marketinški prijemi in prestop vstop za mladino, kot so se odločili v Kranjski gori, ne more nadomestiti izpada. Dokaz, da vlečejo samo uspehi, je tudi tokratna Kranjska gora, saj je bilo med občinstvom precej Italijanov in Avstrijev. Avstriji ta hip sežejo najvišje v alpskem smučanju, predvsem v tehničnih disciplinah, smuk pa je obojim pisan na kožo. V Avstriji so bile že pred leti smučarske tekme odlično obiskane, tehnične discipline pa veliko slabše.

Slabši obisk seveda ne pomeni, da tekem za svetovni pokal ne kaže več organizirati. Za vsak turistični kraj so dobra propaganda, saj je na primer zadnja kranjskogorska slaloma prenašalo 22 televizijskih postaj. Če ne bi bilo tega učinka, potem se znana turistična središča ne bi potegovala za organizacijo velikih tekem. Vseeno pa kaže temeljite razmislit, kaj kljub slabšim tekmovalnim uspehom, ki jih na hitro ni mogoče pričakovati, storiti za večji obisk. Kranjska gora vseh možnosti ni izkoristila. Če bi bilo več umetnega snega, bi bilo več smučarjev, marsikdo od njih pa bi prišel tudi na tekmo. Pa še več drugih čejev je, odgovore nanje pa morajo prednostno najti domačini skupaj z organizatorji velikih tekem.

J. Košnjek

Banke določile obresti

Tekma za varčevalce

Kranj, 8. januarja - Poslovne banke v Kranju so te dni določile obresti za varčevalce, po pričakovanju so različne, kar pomeni, da se začenja tekma za varčevalce, zato bodo nemara že kmalu popravile podobo oziroma pripravile novosti.

Ljubljanska banka-Gorenjska banka iz Kranja bo dinarske vloge na vpogled obrestovala 6 odstotno, trimesečne vezane vlogo 11 odstotno, enoletne 12,5 odstotno, dveletne 14 odstotno in triletne 16 odstotno.

Na Gorenjskem imata poslovne banice tudi Abanka (bivša Jugobanka) in Beografska banka, ki bosta soustvarjale konkurenco. Pri Beografski banki bodo vpogledna sredstva varčevalcev obrestovali 5 odstotno, trimesečne depozite 11 odstotno, šestmesečne 12 odstotno, enoletne 13 odstotne, dveletne 15 odstotne in triletne 16 odstotne.

Najbolj ugodno pa bo vpogledna sredstva varčevalcev trenutno obrestovala Abanka, saj je obrestna mera 6,5 odstotna, za enomesečne vezave 8 odstotna, za trimesečne 11 odstotna, šestmesečne 12 odstotna, enoletne 14 odstotne, dveletne 16 odstotne, triletne 18 odstotne.

M. V.

Nekdanji in novi zmagovalci Kranjske gore - V soboto in nedeljo sta bila v Kranjski gori dva slaloma za svetovni pokal. Sobotnega, ki je nadomestil decembra odpadlega v Madonni di Campiglio, je dobil Šved Jonas Nilsson, nedeljskega za Pokal Vitranc pa Zahodni Nemec Armin Bittner. Na sliki levo zmagovalec sobotnega slaloma Jonas Nilsson, ki prejema čestitke našega nekdanjega smučarja Bojana Križaja, ki je na Vitrancu zmagal dvakrat. Njegovih in Petrovičeve zmage se je tokrat marsikdo spomnil. Žal njima enakovrednih naslednikov jugoslovanska moška smučarija sedaj nima. Več na športni strani. J. K., slika G. Šink

**20 % ZNIŽANE
CENE ZA VEČINO BLAGA
MERKUR PRODAJA NA KREDIT!
ZA VSE BLAGO**

MIHA NAGLIČ
ZUNANJE POLITIČNI KOMENTAR

Škofja Loka in Evropa

Danes je praznik občine Škofja Loka. Sam po sebi sicer nima kakšne posebne politične teže, vendar to ne pomeni, da vse isto, kar se je, se in se bo še dogajalo v porečju obeh Sor, nima tudi svoje mednarodne razsežnosti.

Praznik je spomin na dražgoško bitko. Nekateri zgodovinarji jo obravnavajo kot eno prvih znanih oboroženega odporja »novemu redu«, ki ga je Hitler uvajal v nemškem, tretjem rajhu, v katerega je bila po okupaciji vključena tudi Gorenjska (Gau Kärnten, Kreis Krainburg). Bitka je bila torej »dogodek« evropskega pomena.

Tudi sicer je glavna vez loškega sveta z Evropo stoljetja potekala ravno čez Nemčijo oziroma Bavarsko. Dogodki, ki so bili v tem oziru usodni, so se zgodili v devetem stoljetju, ko so v ljubljansko kotlino vdrli Madžari. Naši predniki so v tiski poklicali na pomoč Bavarske in tako postali od njih odvisni. Skupaj z njimi smo nato postali del prvega nemškega rajha, svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti. Nemški vladar je poslej po svoji volji razpolagal z našo zemljo ter jo razdajal posvetnim in cerkevnim velikasem, da bi si pridobil njihovo naklonjenost. Ceser Oton II. je leta 973 podaril freisinški škofiji prostrano ozemlje na tleh Kranjske krajine.

Nastanek loškega gospodstva freisinških škofov so torej povzročila evropska dogajanja in taista so botrovala tudi njegovemu koncu. V času, ko mineva 200 let od francoske revolucije, lahko zapišemo, da je prav ta povzročila njegov propad. Bilo je takole: »Od konca turskih pohodov in beneške vojne v začetku 17. stoljetja naše ozemlje ni doživljalo vojnih operacij. Tako so naši fantje zunaj teritorija širom po Evropi. To dobo zatišja so prekinile francoske vojne, ki se jim tudi loško ozemlje ni izognilo. Po avstrijskem porazu v Italiji je Napoleon udaril proti vzhodu in 12. marca 1797 prekoracil Piave. Ko je prišel glas o tem v Škofjo Loko, so na gradu pripravili vse potrebno, da spravijo blagajno in arhiv na varno...« Tako je loški zgodovinar dr. Pavle Blaznik opisal evropsko zaledje dogajanj, ki so povzročila konec loškega gospodstva. Eden od naslednikov francoske revolucije in napoleonskih vojn je bila namreč tudi sekularizacija (danes bi rekli nacionalizacija) cerkevnih posestev. Nemške fevdalne spone so se začele trgati in kolo evropskega časa se je po francoski revoluciji hitreje zavrtelo; tu ne kaže ponavljati, kaj vse se je dogajalo v preveratnih in prelomnih letih 1848, 1918, 1941...«

Škofja Loka je torej že pred tisoč leti postala in vse do danes tudi ostala del Evrope. Vsa največja evropska dogajanja so močno odmevala v loškem svetu, naj gre za pokristjanjevanje, reformatijo in protireformacijo, razsvetlenstvo, francosko revolucijo in ves tisti prevratni in pospešeni zgodovinski tok, ki ji je sledil. In ki je zdaj, 200 let po francoski in 70 let po oktobrski revoluciji končno sklenjen. Vse, kar se je v minulem letu zgodilo na evropskem vzhodu, priča, da sodi razredni ekskluzivizem, za katerega si je prizadevala oktobrska revolucija, v zgodovino. To, kar v Evropi velja danes, pa je pravzaprav uresničenje poglavitnih smotrov francoske revolucije: parlamentarna demokracija, večstrankarski sistem, spoštovanje pravic človeka in državljanca, svoboda tiska, svobodne volitve, neodvisnost sodstva, neutralnost vojske, svoboda mišljenja in združevanja, vladavina zakonov, svobodni trg, toleranca, smisel za kompromise in demokratično tradicijo... «Kdor vsega tega ne sprejema za sestavni del svojega političnega in duhovnega bitja, ni Evropec», pravi znani avtor. Če to drži, potem je stvar enostavna: vprašajmo se, kaj od navedenega že imamo na Škofjeloškem, in videli bomo, ali smo po tisoč letih še v Evropi ali ne!

In še nekaj je: »Zelo je treba ceniti lepo okolico, ki jo čist in nadzor zdrav zrak zelo povzdiguje. «Tako je pred tristo leti v glavju o Škofji Liki zapisal Valvasor. Danes tega ne bi mogel zapisati. »Evropa zdaj« pa zahteva tudi zdravo življenjsko okolje.

Obutev iz Žirov za prebivalce Romunije

Akcija zbiranja pomoči za prebivalce Romunije, ki jo je Rdeči križ Slovenije sprožil takoj po dramatičnih dogodkih v sosednji državi, se nadaljuje. Na žiro računu 50101-678-51579 (za Romunijo) RK še vedno zbira denarne prispevke. Prvi so se akciji za pomoč prebivalcem Romunije odzvale zdravstvene organizacije in proizvajalci zdravil, ki so pomagale z najnajnejsim sanitetnim materialom in zdravili. Podoben odziv zdaj Rdeči križ pričakuje od proizvajalcev prehrambenih izdelkov. Za ta namen je mesto Ljubljana prek svoje organizacije Rdečega križa že namenilo denar za nakup najnajnejših živil. Odzivajo se tudi druge tovarne. Tako so iz Žirovske Alpine poslali prebivalcem Romunije 500 parov zimske obutve.

Rdeči križ Slovenije pričakuje, da se bodo njegovemu pozivu po pomoči odzvali tudi drugi prebivalci in delovne organizacije Slovenije.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenic, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Žalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kulturna), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cvetko Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrična, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Završ Žlebir (socialna politika, Tržič), Dušan Humer (sport), Vlado Bešter (mladina, kulturna), Franc Perdan in Gorazd Šmit (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Mirjana Draksler in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vozlič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefon: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomika propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mall oglasi 27-960.

Časopis je opravljen pometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Doplačila v zdravstvu se ne ozirajo na nizek standard

Pravila ni

Z novim letom smo učakali tudi višja doplačila za zdravstvene storitve, podražili pa naj bi jih znova v začetku februarja in marca, ne ozirajo se na zamrznjene dohodke. Participacije za zdravstvo so za ljudi, ki imajo kdaj pa kdaj opravka pri zdravniku, precej visoke, zdravstvu pa ne prinesejo kaj prida denarja, lani menda manj od dveh odstotkov vsega za zdravstvo potrebnega denarja.

Filozofske razprave o smiselnosti doplačil za zdravstvene storitve so zdaj kar potihnilne. Menda to lahko pripisemo stiskam, ki so lani vse leto davile zdravstvo in ga pripeljale domala do vseslošne stavke. Zato dejavnosti zdaj privoščajo vsak, še tako droben vir, iz katerega osiromašenemu zdravstvu priteka kaj denarja. Tisti, ki so si participacijo izmisli, so si jo sicer iz docela vzgojnih razlogov: naj ljudje vedo, da tudi zdravstvo nekaj stane in naj zanj prispevajo delček, da se ga ne bodo, dostopnega, kot je, posluževali v preveliki meri. O dostopnosti zdravstva bi se sicer dalo razpravljati, o visokih doplačilih,

ki desetkajo vrste bolnikov, uprav tak. Vendar nas bega nekaj drugega. Če naj imajo ljudje selektiven odnos do uporabe zdravstvenih storitev, kar naj bi bil namen doplačila, bi moralo biti le-to realnejšo odmerjeno od vrednosti storitve, ki jo deloma plačujejo. Tako pa so zneski določeni administrativno, nekateri pomenijo le, kaj odstotek vrednosti storitve, drugi desetino, nekateri celo tretjino. V osnovnem zdravstvu, kjer so cene storitev praviloma nižje, je participacija višja, v bolnišnicah obratno. Sicer pa ni pravila, da bi bilo moč iz razmerja cena - participacija uganiti kako zakonitost. Prvi pregled pri zdravniku je

decembra veljal 48,80 din, upravnik je zanj odstrel 8,60 din, torej 17,6 odstotka cene. Za zavliko pri zobozdravniku je nazadnje plačal 7,70 din, dobro desetino veljavne cene, ki je bila decembra 75,45 din. Zdravilo na recept bolnika stane 5,70 dinarjev, pa naj bo že kakršnokoli: ospen 1000, ki po ceniku stane 45,71 dinarjev, altramed s ceno 52,87 din ali kontracepcijsko sredstvo stediril s ceno 15,81 dinarjev. Medtem ko za prvi dve odstotki v lekarni dobro desetino cene, za kontraccijo pa 36 odstotkov le-te. Popolnoma obratno je pri dragem zdravilu sumamed s ceno 257,97 din, kjer je uporabniku treba plačati le 2,2 odstotka

vrednosti. Vsa ginekološka opravila pa za uporabnike niso tako draga kot kontracepcija, porod, ki pri 6 dneh ležanja v bolnišnici velja 7.300,00 dinarjev, je za žene zastonj, ginekološki pregled s ceno 620,00 dinarjev pa ima participacijo 10,60, se pravi nekaj več kot 4 odstotke cene. Za operacijo spleča, ki je prav tako pri 6 dneh ležanja stane nekaj več kot porod, moramo plačati 116,70 din, to je poldružni odstotek. Povsem zastonj je za uporabnika tudi dialeza - enkraten poseg stane 1.700,00 din. Splav stane uporabnico 60,60 din, ustavovo 1.873,00 din. Pri dražjih storitvah se nam zdi kar prav, da jim participacija ni sorazmerna, da je bolnik v neki meri zaščiten, sicer bi si bolnik s povprečno plačo (pokojnino ali celo bolniško) denimo lahko privoščil dialisce le dvakrat, trikrat mesečno in ne tedensko, kot je potrebno za ohranitev življenja. D. Z. Žlebir

Pripombe predsedniških kandidatov na program radovljiske SZDL

Bo SZDL stranka, s kom sklepati zavezništva...

Radovljica, 3. januarja - Delegati in člani občinske konference SZDL Radovljica bodo na seji v sredo razpravljali o programu "Vsakomur pravico do lastnega prepričanja in dela za dober dan in boljši jutri". Ker kandidati za novega predsednika občinske konference niso sodelovali pri snovanju programa, eden od njih (tisti, ki bo izvoljen) pa ga bo moral uresničevati, so dali več pripomb na osnutek programa.

Jože Dežman iz Lesc se sprašuje, ali je potrebno ob sprejemljivem programskem geslu republike konference SZDL "Z demokracijo in ustvarjalnostjo v bogatejšje življenje" posebej pisati občinska gesla. Zavzemata se za prehod SZDL v zvezo socialistov in za to, da bi se preoblikovala v stranko. SZDL naj bi tudi na občinski ravni opredelila odnos do tistih, ki jim je SZDL sprejemljiv sogovornik, pa tudi do ostalih, ki ne sprejemajo socialistične politike. Kakšna bo vloga občin v centralizirani slovenski državi, ali bomo uspeli vplivati na spremi-

njanje "občinske države", kot sta jo začrtala dopolnjena ustanova in ustanovi zakon, sta prav tako vprašanji, na kateri bi moral odgovoriti novi program. Dežman meni, da bi se morali že na seji v sredo dogovoriti o "strategiji volilnega nastopa", predvsem o tem, kako nastopiti na volitvah, s kom sklepati zavezništva, kako pridobiti volilce... Predlaga, da se občinska konferenca v programu opredeli do gospodarskega sistema, ki ga želi razvijati. Ne strinja se s tem, da bi v programu nastopili le nekaj ekoloških problemov v občini, preprečili prostorske posege, ki strokovno niso preverjeni in ne ustrezajo mednarodno prizanim merilom, izboljšali možnosti kmetovanja, ohranili doseženi standard v šolstvu, zdravstvu in na področju varstva otrok, odprli

da bi popisali onesnaževalce in začeli reševati največje probleme. Ker je radovljiska občina neenovito območje (desni in levi breg Save, Bohinj), bi morali na občinski ravni dati tem razlikovali večji pomen.

Brane Grohar z Bleda predлага, da bi v programu opredelili občinsko SZDL kot levo-sredinsko politično organizacijo, ki bi na volitvah nastopila samostojno in s svojimi kandidati in bi z javnim delovanjem presegala forumski način dela. Zavzemata se za to, da bi pripravili celovit program sanacije vseh ekoloških problemov v občini, preprečili prostorske posege, ki strokovno niso preverjeni in ne ustrezajo mednarodno prizanim merilom, izboljšali možnosti kmetovanja, ohranili doseženi standard v šolstvu, zdravstvu in na področju varstva otrok, odprli

nova delovna mesta in zaposlovali domačine...

Tone Kapus iz Kamne gorice meni, da mora program odgovoriti na vprašanje: socialistična zveza - stranka: da ali ne. Pod geslo "Hočemo lepo in zdravo okolje" bi morali zapisati tudi potrebo po ekološkem osvečanju občanov in po izdelavi sanacijskih programov. Socialistična zveza naj bi se po Kapusovem mnenju zavzemala tudi za enakomernejši razvoj občine (od Bohinja do Podnarta), za ohranitev kulturne dediščine, še posej starih mestnih jedir in vaških naselij, za enakovrstnost družbenih in zasebnih lastnine, za razvoj zasebnosti, za to, da bi verskim skupnostim omogočili opravljanje karitativen dejavnosti, da bi bile prihodnosti volitve poštene, nepredne in tajne... C. Zaplotnik

Ustanovni zbor radovljiske podružnice Slovenske kmečke zveze

Da bi preprečili "točo"

Lesec, 6. januarja - Kmetje iz radovljiske občine so v soboto na zboru v avli leške osnovne šole ustanovili podružnico Slovenske kmečke zveze ter imenovali člane upravnega odbora in deležne za občni zbor zveze. Na zboru se je v kmečko zvezo včlanilo nekaj več kmetov.

Po kulturnem programu, v katerem so sodelovali Kolednički, sadjar in kmet Tine Benedičič ter citraš Rado Kokalj, je predsednik Slovenske kmečke zveze, kmet Ivan Oman iz Zminca pri Škofji Liki, poročal o delu zveze, njenih ciljih, nalogah, težavah... Pritrdil je pesniku (čigar stihe je recitiral Benedičič), češ da tisti, ki ni oral in sejal, ne more razumeti kmetovega dela in kmetove boži. "Kmet sicer orje in seje, že tev pa ni povsem njegova. Ker hočemo, da bi bila kmetova tudijevit in da ne bi imel občutka, kot da mu toča vsako leto uniči velik del pridelka, smo se organizirali v kmečko zvezo, ki ni samo stanovska, ampak tudi politična organizacija s političnimi cilji. Ker so razmere v družbi in v kmetijstvu odvisne od oblasti in zakonodaje, smo si zastavili za cilj, da se vključimo v skupščino", je dejal Oman. "Kmetje ne moremo biti zadovoljni z gesli, kot so Evropa zdaj, Za evropsko kakovost življenja itd., ko pa vemo, da so nas tisti, ki nam zdaj obljubljajo Evropo, desetletja vodili proti Evropi. V evropsko kakovost življenja nas lahko popeljejo le drugi, s pre-

Ivan Oman, predsednik Slovenske kmečke zveze: "Kmetijstvo v Sloveniji ima povprečno 5,5 hektara obdelovalne zemlje. Da bi prišli do ustreznih velikih družinskih kmetij, bo potrebno 50 do 60 let normalnega razvoja kmetijstva in vsega gospodarstva. Kmečka zveza za začetek predlaga, da bi postopno razdelili perspektivnim kmetijam zemljo družbenih posestev. Na ta način bi dobili vsaj nekaj kmetij, ki bi lahko redile tudi prasiče in predelovale žita. V kratkem bomo namreč imeli velike presežke mleka, ker so se domala vse kmetije zaradi majhnosti odločile za prirejo mleka."

V razpravi se je najprej oglašil dr. Blaž Vogelnik, profesor na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Dejal je, da je prijatelj kmečkega stanu in da je prišel na sestanek zato, ker je kmečka stranka med vsemi najmanj "okužena" z boljsevističnim bacilom. Ker so v vodstvih drugih strank tudi nekdanji komunisti, se je vprašal, kdo mu lahko zagotovi, da jih kmetje ne spoštujejo in ne pozna, bodo to še ene predpadle volitve." je pripomnil Kmet Avsenik z Vrbenj. Je dejal, da so kmečke pokojninske miločnine in v številnih primerih nekajkrat nižje od tega, kar dobivajo socialni podprtanci. "Demokracija ni anarhija. Če bomo šli na volitve z ljudmi, ki jih kmetje ne spoštujejo in ne pozna, bodo to še ene predpadle volitve," je pripomnil Kmet Zupanc z Lancovega. Je dejal, da je bilo nekdaj v vasi zelo razvito žagarstvo, da pa je povojna oblast uspela z enim zamahom uni

Sindikalni aktivisti o položaju Železarne Jesenice

Železarji že dolgo vemo, da nam družba ni naklonjena

Jesenice, 8. januarja - Predsednik sindikata delavcev jeseniške Železarne Edo Kavčič, namestnik izvršnega odbora sindikata Janez Miko in predsednik sindikalne konference tehničnih dejavnosti Marjan Pintar o težkem položaju Železarne in tehničkih presežkih. V Železarni bi morali ustanoviti več samostojnih tržnih enot. »Spoznanje, da nas nihče ne bo pestoval, za nas ni novo, zato tudi nikoli nismo imeli večjega štrajka« pravi Marjan Pintar.

Predsedniki osnovnih organizacij sindikata, sindikalnih konferenc in člani izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata jeseniške Železarne so že v začetku leta decembra od predsednika poslovodnega odbora Železarne zahtevali kvalitetno informacijo. V Železarni so se namreč že tedaj pojavljale neformalne informacije, ki so med delavci ustvarjale nezaupanje in strah pred prihodnostjo.

Sindikalni aktivisti so terjali takojšnje odgovore na vprašanja: ali imajo delavci v perspektivi še zagotovljeno delo, ali se bodo res ustavljal posamezni obrati, kakšen bo osebni dohodek in kaj bo z odvečnimi delavci.

Dobili so odgovor, ki je napovedoval vse tiste ukrepe, ki so jih potem v Železarni tudi sprejeli: konec decembra se je z redkimi izjemami ustavila proizvodnja v Železarni kot tudi dobava tistim kupcem, ki niso redni plačniki. Dela se samo za izvoz, delavci pa koristijo dopuste.

»Pri sindikatih ste torej pravčno zaznali, da se »nekaj dogaja in terjati konkretno informacijo. S takim medsebojnim informiranjem kot sindikalni delave najbrž ne morete biti zadovoljni?«

»Nismo. Zato smo tudi zahvalili, da se jasno pove, kaj se dogaja. Najhujša sta negotovost in nezadovoljstvo med delavci. Nato je prišla informacija z ukrepi: na noben način se ne sme povečevati izguba, ki nastaja zaradi neplačevanja, visokih proizvodnih stroškov, prenizkih cen metalurških izdelkov. Pojavil se je še strošek energije, saj je Železarna dolgovala 220 milijard dinarjev. Sprejel se je plan začasne poslovne ustavitev, delali smo le za izvoz, predvsem profilirana in žebljarna. Vendar pa ti ukrepi ne morejo dolgo trajati. Po 8. januarju bomo v sindikatu terjali odgovore, kaj je prinesla začasna ustavitev. Razen tega smo naslovnih zahteve na panžni sindikat, ki združuje 200.000 zaposlenih. Skupaj moramo oceniti položaj črne metalurgije in zahtevati od gospodarske zbornice in republike izvršnega sveta, da pove, kako se bodo sistemsko razdelili odnosi (konverzije pri kreditih, finančna disciplina itd.).«

»V večini mesecev minulega leta je Železarna dosegala dobre poslovne rezultate, predvsem izvoze. A še pred tem je bila v hudi težavah, delavci so prejemali nizke osebne dohodek. Kako to, da v Železarni nikoli ni prišlo do večjih ustavitev dela, do generalnega štrajka, denimo?«

»Že tedaj, ko se je gradila jeklarna, smo jeseniški Železarji spoznali, da v slovenski javnosti, tudi strokovni, nismo deležni nikakršne naklonjenosti. Utrdilo se je spoznanje, da nas nihče ne bo pestoval in nam pomagal - vse bomo morali dosegči sami. In tudi nočemo, da bi nas kdo podpiral. Ljudje so razumeli, da je težko, razen te-

ga pa do problemov nikoli ni prihajalo v vsej Železarni, temveč le v posameznih proizvodnih enotah. Saj smo imeli štrajk, v valjarni, ampak do generalnega pa nikoli ni prišlo, le zato, ker se jeseniški delavci zavedajo, da so odvisni le sami od sebe in svojih sposobnosti.«

»V Železarni so se menda pojavili spiski tehničkih presežkov, še posebej, ker se po objavi McKinseyjeve analize, ki govorja o prestrukturiranju slovenske metalurgije, govorja, da bo na cesti več tisoč zaposlenih vseh treh slovenskih Železar.«

»Ne zatiskamo si oči in ne lažemo si, da so vsi zaposleni produktivni. Sмо pa odločno proti spiskom z imeni, kajti ukinjala se bodo delovna mesta, a še ta ne na takšen način, kar si ljudje predstavljajo. McKinseyjeva analiza res govori o tem, da se mora v slovenski metalurgiji v naslednjih petih letih zmanjšati število zaposlenih od 10.000 na 4.000 delavcev, a ob nekaterih nujnih predpogojih. Tudi v državah EGS ni proces prestrukturiranja potekal tako, da so jih vrgli na cesto. V analizi med drugim jasno piše, da mora biti tak

program z delavci dogovorjen in od vlade potrjen. Da ne govorimo o tem, da je prvi predlog, da se s prestrukturiranjem sploh začne, v tem, da je v posodobitve in investicije treba vložiti 330 milijonov nemških mark.«

Janez Miko

»Kakšne so v Železarni možnosti prestrukturiranja in na kakšen način si vi, kot sindikalni delavci, predstavljate zmanjšanje števila zaposlenih? Poslovna politika Železarne predvideva 15 odstotno zmanjšanje števila zaposlenih, kar pa seveda ni mogoče več dosegči z naravnim odlivom.«

»Na sindikatu bomo vsekakor imeli pripravljene kriterije, zdaj pa je seveda na potezi stroka, da pove, kje so presežki (a brez kakršnihkoli spiskov!). Mislimo, da bo v naslednjih mesecih vse bolj jasno, tudi s sistemskimi rešitvami, ustanovljenimi skladi za prekvalifikacijo in socialnimi programi. Zdaj je predlogov in razmisljanj več: od predčasnih upošljajev, novega pokojninskega zakona, do odpravnih tistim, ki bi si našli zaposlitev drugje (odpravnina: od najmanj šest do največ 24 povprečnih osebnih dohodkov). V jeseniški ob-

Edo Kavčič

čini nasploh bi morali bolj temeljito razmisli o raznih drugih možnostih, tudi o izkorisčanju mednarodnih poti, ki se odpirajo s karavanškim predrom. V Železarni pa je posebej pomembno oblikovanje novih ekonomsko tržnih enot, za kar je največ možnosti v tehničnih dejavnostih, v proizvodnji rezervnih delov, v orodjarni, z avtobusnimi prevozi, varnostno službo in inkubatorjem, ki bi nudil ljudem ideje in pomagal pri ustanavljanju podjetij.«

»Kako bo Železarna delala januarja, predvsem pa, kakšen bo osebni dohodek zaposlenih?«

»Za januar je dovolj naročil, že 24.000 ton od načrtovanih 28.000 ton. Z 8. januarjem začnejo delati v vseh obratih in bo Železarna v »polnem zagoru«. Prejšnji mesec je bil povprečni osebni dohodek okoli 30 milijonov dinarjev, kar je pod povprečjem slovenskega gospodarstva in malo manj kot v Železarni Ravne. Še vedno je nekaj sto delavcev, ki za redne delovne ure niso dobili niti 20 milijonov dinarjev plače. Vsekakor bomo v sindikatih tako kot doslej vztrajali, da se izkoristijo vse možnosti, da se tem delavcem v prihodnje zagotovijo taki osebni dohodki, ob katerih bodo lahko živeli.«

D. Sedej

Brezposelnost 30 odstotna

Jugoslovansko gospodarstvo ne bo ozdravljeno brez odpuščanja presežkov delavcev, Markovičev program seveda vsebuje tudi ta ukrep. Po ocenah je v Jugoslaviji trenutno brez dela približno 1,2 milijona delovno sposobnih ljudi, od tega v Sloveniji 32 tisoč. Brezposelnost je najnižja v Sloveniji, kjer se zdaj suči med 3 do 4 odstotki, največja pa je na Kosovu, kjer je skoraj 60 odstotna, kar zelo ilustrativno pove, kako velikanske so razlike v Jugoslaviji. Statistični podatki pa seveda ne vsebujejo podzaposlenosti, torej tistih, ki hodijo vsak dan v službo, vendar bi bilo bolje, da bi ostali doma. Ocenjujejo, da je v Jugoslaviji podzaposlenost celo 30 odstotna, v Sloveniji pa 20 odstotna. Z odpuščanjem presežkov delavcev se utegne letos brezposelnost v Jugoslaviji povečati s sedanjih 15 na 30 odstotkov. V prihodnjih petih letih naj bi vsak peti zaposleni izgubil službo, je že moč slišati napovedi. Zato bo zelo pomemben program prekvalifikacij in denarnih pomoči brezposelnim, saj ni moč računati, da bi v kratkem času zasebni sektor zaprslil armade brezposelnih, zelo prav pa bi nam seveda prišli tuji investitori, ki so še vedno zadržani, vendar pa je bilo lani vendarle število tujih naložb večje kot v vseh povojnih letih.

Akcije gorenjske ZSMS

Izdelava programov

Po volilnem programu OK ZSMS Radovljica je pred časom svoja programska stališča objavila tudi jeseniška ZSMS in pred dnevi škofjeloška.

Rezultati v jeseniški občini so vidni na vsakem koraku - vendar bolj v negativnem smislu kot drugače, so v uvodne mesece zapisali jeseniški predstavniki ZSMS in med konkretnimi akcijami med drugim zapisali: republiškim veljakom je potrebljeno iz rok iztrgati Planico in jo usmeriti v turizem in trg, ne pa da 360 dni na leto sameva, namesto da bi prinašala dobiček in devize; doseči je potrebno zakonsko prepoved pozidave gorenjske doline in jo ohraniti v svoji naravnosti; mesto Jesenice potrebuje hotel; takoj pa treba ekološko očistiti Savo od Rateč do Žirovnice ter zaščititi gozdove pred umiranjem; dovolj je rušenja in zanemarjanja vsega, kar je na Jesenicah dišalo po preteklosti; prizadevati si je potrebno za privatizacijo splošnozdravniške prakse.

Predpostavka naše programske usmeritve temelji na trdnem prepričanju, da bomo le toliko uspešni, kolikor si bomo znali in zmogli pridobiti aktivnega članstva v naše vrste, menjajo člani vodstva škofjeloške ZSMS, ki so svoje usmeritve razdelili v osem programskih sklopov, od gospodarstva, izobraževanja, zaposlovanja, kmetijstva, stanovanjske politike, ekologije, prometa in zvez pa vse do kulture in ohranjanja kulturne in naravne dediščine. Ker so stališča kratka, bodimo kratki tudi mi in omenimo nekaj poudarkov: smo za dosledno ukinitev vseh oblik sive ekonomije; rešitev ekoloških problemov RUŽV, LTH; prizadevanje, da Škofja Loka pride pod zaščito Unesca.

V. B.

Osnovna šola se pripravlja na gradnjo vrtca

Pomagali naj bi podjetja in starši

Kranjska gora, 8. januarja - Pri Osnovni šoli Jeseniko - bohinjskega odreda v Kranjski gori so prodali staro stavbo poleg šole Smučarski zvezi Slovenije, denar pa namenili za gradnjo Marlesovega vrtca. Zdaj potrebujejo še okoli 30 odstotkov predračunskih sredstev za temelje in instalacije.

V osnovni šoli v Kranjski gori imajo zdaj štiri oddelke otroškega varstva, s katerih pa nimajo najbolje urejenih sanitarnih in drugih prostorov. Že nekaj časa si v Kranjski gori želijo vrtca tudi za najmlajše, saj zdaj lahko sprejemajo le otroke od treh let dalje. Zaradi priseljenih družin v Kranjski gori pa so zahtevne staršev po varstvu najmlajših vedno večje.

Ko so na osnovni šoli razmisljali, kako bi rešili probleme varstva, se jim je ponudila priložnost s staro hišo poleg šole, ki je postala prazna. V njej bi na 130 kvadratnih metrih lahko pridobili nekaj prostora za otroško varstvo. Hišo so prodali Smučarski zvezi Slovenije, denar pa vložili v Marles, ki naj bi tedaj, ko bi zbrali ves denar, na mestu poleg šole postavil montažni vrtec s 350 kvadratnimi metri površine. Vrtec bi bil s šolo povezan z veznim hodnikom pri telovadnici.

Pri osnovni šoli v Kranjski gori potrebujejo denar torej le za temelje in za nujne instalacije, okoli 30 odstotkov predračunskih sredstev. Zato so se odločili, da bodo prosili delovne organizacije, kjer so zaposleni starši šoloobveznih otrok, prav tako pa naj bi po svojih močeh prispevali starši - prispevek na gospodinjstvo. V Kranjski gori, v Gozd Martuljku, na Srednjem vrhu in v Podkorenju je skupaj 1.131 gospodinjstev, od tega seveda največ v Kranjski gori 753. Če bi vsi nekaj dali in pomagali, da bi zgradili vrtec, potem bi z gradnjo letos lahko začeli.

Največ pa upravičeno pričakujejo od delovnih organizacij v kraju in izven njega. Pripravili so razdelilnik za zbiranje manjkajočih sredstev za vrtec pri Osnovni šoli Jeseniko - bohinjskega odreda Kranjska gora. Razdelilnik je izdelan na številico zaposlenih. Po tem jih največ dela v TOZD Hoteli Gorenjska Kranjska gora, v Kompanovih hotelih in v Železarni Jesenice. Nekatere delovne organizacije so že prosili za pomoč pri gradnji vrtca in odziv ni odklonil. Čeprav se vsa podjetja ubadajo s številnimi problemi - še posebej je zaskrbljujoče to, da v Kranjski gori že drugo zimo ni snega in je turistični izkušček manjši - pri osnovni šoli pričakujejo zadovoljiv odziv in pomoč.

Prav bi bilo, ko bi jim prisluhnili, saj vrtec Kranjska gora potrebuje, še posebej, da bodo končno vendarle tudi v Kranjski gori in v okolici dali več lokacij za zasebno gradnjo.

D. Sedej

**20 % ZNIŽANE
CENE ZA VEČINO BLAGA
MERKUR PRODAJA NA KREDIT!
ZA VSE BLAGO**

KRATKE Z GORENJSKE

Obogatiti turistično ponudbo - O živahnejšem turizmu že lep čas razmišljajo, zadnje čase pa tudi precej govorijo v krajevni skupnosti Sredna vas oziroma kar v celi zgornji bohinjski dolini. Pravijo, da bi s smučarsko žičnico na senožetih lahko precej podaljšali zimsko sezono, ponudbo pa okrepili tudi z različnimi kulturnimi prireditvami. Najprej pa morajo ta del Bohinje seveda povezati s svetom z izgradnjijo telefonije. Akcijo za izgradnjo telefonskega omrežja načrtujejo letos. V posameznih vaseh v krajevni skupnosti pa velja še posebej omeniti nadaljevanje vodovoda v Češnjici, v Srednji vasi pa dokončanje del na trgu in asfaltiranje krajevnih ulic v Srednji vasi in v Jereki. Kar pa zadeva preskrbo v Srednji vasi, so, kot pravijo, kar zadovoljni. Pred novim letom oziroma decembra je Mercator odprl tudi diskontono prodajalno. A. Ž.

Vstopnica

Na posvetih v občinah s predsedniki krajevnih skupnosti konec minulega leta, še pred sprejetjem zakona o volitvah, ko je tekla beseda o pripravah na spomladanske volitve in bodoče občinske zvore, je bilo pogosto marsikje poudarjeno, da predsednik občinske skupštine ne bi smel biti predlagan mimo aktivnega sodelovanja krajevnih skupnosti v občini. Že takrat je bil odgovor razlagalcev pritrilen: podkrepjen z ugotovitvijo, da mora biti bodoči predsednik občinske skupštine najprej sploh izvoljen za delegata.

Vendar pa ne gre samo za izvolitev. Nič manj, celo še veliko bolj bi lahko rekli, je pomemben postopek pred volitvami. Koncem koncem pa ne gre samo in zgorj za predsednika, marveč za nova vodstva tako v krajevnih skupnostih kot za delegate v skupščinskih zborih nasproti Skratcha, v krajevni skupnosti se bodo v kratkem morali lotiti postopkov kadrovanja. S tem, ko se vsem dosedanjim vodstvom tudi v krajevni skupnosti dosedanjim mandati "brisejo", imajo možnost kandidiranja vsi in tudi tisti, ki so še ta trenutek v vodstvu krajevne skupnosti; pa čeprav so svoj mandat že dvakrat izkoristili.

Bojim se, da se v kakšni krajevni skupnosti res lahko zgodi to, kar je na enem od posvetov poudaril razpravljalec. Dejal je, da bo kadre za nova vodstvo marsikje težko dobiti, saj je za nami štiri leta težkih preizkušenj, ko so se neredki nekajkrat zakleli, da nikdar več ne bodo prevzeli te ali one funkcije v krajevni skupnosti. Mislim, da velja za vsakogar, ki mu bo v kandidacijskem postopku v krajevni skupnosti izraženo zaupanje krajanov, tudi če je že doslej imel določeno funkcijo, resen razmislek. Zbrikrjanov so bili namreč že do zdaj tako uveljavljena oblika odločanja in dogovarjanja, da med predlogi prav gotovo ne bo najbolj pomembna izkaznica posameznika, marveč njegovo dosedanje delo in s tem potrjeno zaupanje.

A. Žalar

Predavanja o prometni varnosti

Kranj - V okviru obrambnega in samoučitvenega usposabljanja prebivalstva organizira sekretariat za ljudsko obrambo občine Kranj v sodelovanju z Delavsko univerzo Tomo Brejc Kranj predavanja o prometni varnosti. Od 9. do 19. januarja bodo predavanja za krajane krajevne skupnosti Planina in sicer vsak dan ob 18. uri (razen petka, sobote in nedelje) v prostorih osnovne šole Staneta Žagarja Kranj (prizidek). Predavanja (udeležbo predpisuje Zakon o SLO in DS) bodo spremljana z videoposnetkom Prometno ogledalo in bodo trajala eno uro.

A. Ž.

Dograditi večnamensko dvorano

Kranjska gora - Na letni skupščini Turističnega društva Kranjska gora v začetku decembra so ugotovili, da se je število članov v enem letu od 700 povečalo na blizu 1250. To kaže, da je društvo zaživel v krajani oziroma krajanji z društvom. Veliko truda so lani vložili v dograditev vršiške obvoznice. Težave so bile pri gradnji novega trgovskega centra, pospešila pa se je tudi gradnja teniškega centra za Gmajnico. Med večjimi akcijami je bilo tudi ocvetličenje kraja, dokončna ureditev trga in preselitev društva v nove prostore. Odprli so dve novi menjalnici, izdali nov prospect Kranjske gore in nov načrt sprehajalnih poti. Pred tem so ustavili tudi podobor v Podkorenju in v Gozd Martuljku. Vaški odbor v Podkorenju pa je pripravil tudi več prireditve pod domačo lipo.

Letos nameravajo kranjskogorski turistični delavci več pozornosti posvetiti propagandi, skušali pa bodo pridobiti tudi investorja za dograditev večnamenske dvorane. Uredili bodo pretočno jezero v Jasni ter na trasi bivše železniške proge med Martuljkom in Planico uvedli turistični vlak. Skupaj z Alpskim smučarskim klubom bodo zgradili novo zgradbo, ki bo nadomestila staro, dotrajano. Zamenjali bodo obvestilne table in se še naprej zavzemali za ureditev kraja. Še naprej bodo sodelovali tudi na prireditvah, kot so Pokal Vitranc, srečanje na tromeji, Tek treh dežel, srečanje old timerjev in drugih. Občinska turistična zveza Jesenice je lani Turističnemu društvu Kranjska gora podelila priznanje za prvo mesto v kategoriji turističnih krajev na Gorenjskem. (lk)

ureja ANDREJ ŽALAR

V Železnikih praznujejo

Še dve glavni nalogi iz referendumskoga programa

Železniki, 8. januarja - Slovesno in praznično podobo imajo Železniki že od praznovanja Božiča oziroma Novega leta. Predsednik sveta krajevne skupnosti Franc Benedičič in tajnik krajevne skupnosti Dare Gortnar sta pred dnevi, ko smo se srečali na pogovoru pred letošnjim krajevnim praznikom, še posebej poudarila, da se je tokrat še posebej pokazalo, da krajanom ni vseeno, kakšen je kraj v prazničnem razpoloženju in da so se številni čisto samodejno vključili v to. Zato ob čestitki za praznik in hkrati za srčno in zdravo novo leto velja tudi priznanje in zahvala vodstvu krajevne skupnosti krajanom za to, da so Železniki oziroma krajevna skupnost v teh dneh tudi po videzu praznično urejeni.

Razlogov za slovesno praznovanje, ki se je začelo takoj po novem letu z različnimi tradicionalnimi, predvsem športnimi prireditvami pa tudi tokrat ni malo. V krajevni skupnosti se namreč lahko pohvalijo, da so lani uspešno uresničevali tako imenovani referendumski program, za katerega bodo krajanji plačevali samoprispevki še do 31. marca 1991. leta. Razen tega so se v vaških odborih skupaj s krajevno skupnostjo lotevali različnih akcij, in bili prav tako uspešni, tudi izven referendumskoga programa. In nenazadnje krajevna skupnost ni držala križem rok tudi pri nekaterih drugih aktivnostih oziroma širših akcijah na svojem območju.

Dare Gortnar

"Če najprej pogledamo, kaj je bilo lani narejenega iz tako imenovanega referendumskoga programa, potem so to priprava in asfaltiranje kilometra ceste proti Ojstremu vrhu, enega kilometra ceste proti Ptrovču in priprava ter asfaltiranje enega kilometra vaških poti na Zalem logu. Dokončan pa je bil tudi kulturni dom na Zalem logu in v makadamu urejen dober kilometr ceste proti Davči. Načrtovali smo tudi dela za izgradnjo mrljških vežic, in sicer do tretje faze, in pripravljajalna dela za gradnjo velike telovadnice. Pri vežicah se nam je ponovno zataknilo pri zemljisku, medtem ko so priprave na gradnjo telovadnice v teku. Vsekakor bosta ti dve nalogi - vežice in telovadnica - iz referendumskoga programa prav gotovo glavni v prihodnjem oziroma tem letu do izteka samoprispevka tega referendumu," je uvodoma v pogovoru ugotovil skupaj s predsednikom sveta krajevne skupnosti tajnik krajevne skupnosti Dare Gortnar.

Zalogaj, ki torej letos čaka krajevno skupnost, ne bo ravno majhen. Predsednik Franc Benedičič sicer ne dvomi, da obe ak-

Po tradicionalnih športnih prireditvah, ki so se v počastitev praznika začele v krajevni skupnosti takoj po novem letu, bo osredina zaključna slovesnost v petek, 12. januarja, ob 18. uri v Kulturnem domu v Železnikih. Vabljeni so vsi krajanji! Na prireditvi s kulturnim programom in podelitvijo priznanj pa bo slavnostni govornik Viktor Žakelj.

ciji ne bi mogli uresničiti; zaskrbljen je z radi sedanjih ukrepov, kako ju uresničiti do konca plačevanja samoprispevka. Meni, da bo najbrž treba krajanom predlagati, da bi plačevanje samoprispevka še malo podaljšali.

"Sicer pa že doslej referendumski program ni bil edina naloga v krajevni skupnosti," ugotavlja Franc Benedičič, letošnji nagrajenec ob prazniku občine Škofja Loka.

Poleg referendumskoga programa so letos v krajevni skupnosti namenili precej denarja tudi za obnovo štirih kapelic od Racovnika do Plavža v starem delu Železnikov...

Kulturni dom na Zalem logu je bil lani zgrajen...

Na današnji (torek) uradni prireditvi praznika občine Škofja Loka v dvorani Loškega odra v Škofji Loki bodo med drugim podelili tudi občinska priznanja najzaslužnejšim posameznikom, kolektivom in organizacijam. Malo plaketo bo dobil tudi predsednik sveta KS Železniki Franc Benedičič.

"Z dodatnimi sredstvi in delom je bila na primer obnovljena makadamska cesta proti Potoku v dolžini 2,4 kilometra, in dober kilometr tudi v Dašnjico. Na ta način je bilo zgrajeno avtobusno obračališče v Martinu vruhu 'Pri bertu'. Asfaltiranih je bilo nekaj priključkov v Železnikih, obnovljeno nekaj javne razsvetljave in kar precej denarja je bilo namenjenega za obnovo štirih kapelic od Racovnika do Plavža oziroma v starem delu Železnikov. Sicer pa krajevna skupnost ni držala križem rok tudi pri prenovi šole oziroma urejanju okolice, pri dograditvi bloka na Trnu, pridobitvi zemljišč in komunalnem urejanju Dašnjice 2/II, kjer s bo spomladni začela gradnja. In nenazadnji smo sodelovali tudi pri rekonstrukciji regionalne ceste skozi Studeno in zadovolje sem, da nam je uspelo ohraniti tradicionalno prireditve Čipkarski dan." Čeprav sedaj nini ukrepi Markovičevega programa, kaže zadeva letošnji program krajevne skupnosti, ta treutek niso najbolj jasni, Franc Benedičič meni, da bo referendumski program do izteka plačevanja samoprispevkov težko uresničiti, bo letos glavna naloga ž omenjena gradnja telovadnice in vežic. Ker pa so v vaških odborih programe z to srednjeročno obdobje že uresničili, vodstvu KS računajo na razumevanje krajanov, da bo treba to leto dobršen del denarja nameniti za reševanje nekaterih prečnih komunalnih problemov (javna razsvetljava, kanalizacija...) in za postopno urejanje stavb v starem delu mesta. Pri tem upajo, da se bo vendar premaknili tudi pri rekonstrukciji križišča na Češnjicu in gradnji centralnega gasilskega doma.

"Problem, ki ga bo treba začeti resno ločevati, pravi Franc Benedičič, "pa je ekologija. Narava je resno kaže značenja zraka in hkrati potuje tovrstne mete na tem področju. Zato bo potrebna postopek sanacija kotlovnic in nadaljnja širitev plovodnega in kanalizacijskega omrežja in nenazadnje tudi čistilne naprave. Po dve dosedanjih telefonskih akcijah pa se večno kaže interes za nove telefone, vendar je centrala polna. Da bi za lep čas rešili vrstne potrebe, bi jo moral razširiti vsaj 400 novih priključkov..."

A. Ž.

Komunalni delavci Tržiča zatrjujejo:

Vode za Bistrico je dovolj

Tržič, decembra - Huda kri, ki se vsake toliko razvname ob ponikanju vode v blokih v Bistrici, v stanovanjski soseski B-3 in B-4, to je na Cesti 4. julija od 1 - 59, in Deteljica 1 - 15, ter na cesti Pod Šijo, je imela svoj vrh sredi novembra s sestankom hišnega sveta Deteljica 3, ki je objektnil tudi v javnosti. Vendar tržički komunalci zatrjujejo, da je vode dovolj, zmanjkuje je le ob okvarah na napeljavi, ki pa pridejo do izraza ob koncu tedna, ko gospodinjstva porabijo več vode kot sicer.

Znano je, da Bistričani pijsajo najboljšo vodo v Tržiču in verjetno tudi na vsej Gorenjski, kajti prihaja iz zajetja Žegnega studenca, ta pa velja za zgled dobre vode pri nas in je bila predlagana celo za stekleničenje. Iz tega zajetja je napoljan celoten vodovod Bistrice in Ročevnice, del vode od tu pa gre tudi v Kranj. In kot zatrjuje Miloš Hrovat, vodja vodovoda pri Komunalnem podjetju Tržič, je v obeh rezervoarjih Šija 1 in Šija 2, vode dovolj. Najbolj zgovoren dokaz je bilo prav lansko sušno poletje, ko pet mesecov ni bilo dežja, oba rezervoarja pa sta bila ves čas polna. Vode zmanjkuje le, ka-

dar pride do okvar na vodovodnem omrežju, ki pa so prav zaradi dotrajnosti vodovodnih napeljav pogoste. Da bi prihajalo do okvar, bi morali praktično zamenjati primarni vod do blokov in vse hišne oziroma priključke na bloke. Vprašanje pa so seveda finančna sredstva. Zdaj se vsi delavci vodovodne skupine trudijo, da bi ovkare kar najhitreje opravljali. Če je napaka take narave, da jo vizualno opazijo, jo hitro rešijo, a pogosto so okvare take, da voda pronica skozi porozna tla in se na površini pojavi šele veliko kasneje, ko se pojavi tudi že opozorilo stanovcev, da vode ni. Za ugo-

vjanje napak poklicajo strokovnjake in s pomočjo geofona ugotavljajo mesto, kjer voda odtekata v tla. Bližina kanalizacije in prometne ceste ta ugotavljanja sicer zelo onemogoča, vendar največkrat kritično mesto najdejo in takoj ukrepajo.

Tudi pri Komunalnem podjetju v Tržiču se delavci zavetajo, da je voda osnovni vir življenja in povsem razumejo težave, s katerimi se soočajo stanovci v Bistrici. Vendar s tem težavami se bodo še srečevali.

Ob ugotavljanju pogostih okvar na krožnem vodu je očitno, da je delni vzrok pomanjkanju vode na kvaliteti položenih cevi, morda so krive tudi nepravilno položene cevi. Dodačno obremenitev povzročajo črpalni sistemi v stopniščih na Deteljici, ki s srkanjem cevne akumulacije in povratnimi udari pritiska ob prenehanju delovanja povzročijo velika nihanja pritiska v sistemu, ki je problematičen, istočasno s posmanjkanjem vode pa se poj-

vajo tudi zračni zamaški, zmanjšujejo ali celo onemogočajo normalen pretok vod v sistem.

Celotno omrežje je dnevno nadzorovano in med tedensko delavci navadno ne ugotovijo bistvenega nihanja nivoja v količini porabe, ob koncu tedna, ko vsa gospodinjstva hočajo predvsem za pranje izkoristiti cenejski električni tok, pa tega prijava.

Trenutno je sicer Bistrica dobro preskrbiljena z vodo, toda ne se ve, kdaj bo splošni alarm". Delavci Komunalnega podjetja Tržič prosijo stanovce Bistrice, naj se ob vsakem posmanjkanju vode med tednom obrnejo na dežurne delavce - spisec je na vhodnih vrata Komunalnega podjetja v Pustavi - ob njihovi odstotnosti pa naj se obrnejo na Center obveščanja v Kranju, tel. 985, ki bo takoj posredoval. Več trenutno ne morejo narediti.

D. Doležel

Žirovski Kladivar prejel Veliko plaketo škofjeloške občine

Dirka za cenami se spreminja v tekmo s količino in kakovostjo

Ziri, 4. januarja - Ob škofjeloškem občinskem prazniku so Veliko plaketo namenili 311-članskemu delovnemu kolektivu žirovskega Kladivarja in v utemeljitvi zapisali, da je že zgodaj, še pred sprejetjem zakona o podjetjih začel negotavati podjetništvo, kar je tudi praktično pokazal z izločitvijo delovne enote, ki je postal samostojno podjetje Vibro, izdeluje vibracijske dodajalnike, v Kladivarju pa so se tako lahko še bolj posvetili hidravličnim sestavinam. Pogovarjali smo se z Radom Bogatajem, direktorjem Kladivarja, ki ni gostobeseden človek in ne meče besed tja v en dan, nikakor niso slavnostne, saj so gospodarske razmere težke in občutijo jih seveda tudi dobre tovarne.

"Kako sprejemate priznanje?"

"Pohvala je dandas zelo kratkočrna ali pa dvorezna, saj se razmere lahko zelo hitro spremenijo in potem se ljudje sprašujejo, zakaj sem sploh dobil priznanje."

"Utemeljitev je bila seveda napisana pred časom, ko je bil Kladivar tudi poslovno dokaj uspešen, odtej so se gospodarske razmere zelo zaostrele?"

"Novi gospodarski ukrepi in porajajoče se tržno obnašanje bodo imeli tudi za nas določene posledice, če smo prej govorili o sorazmernem uspešnem podjetju, bomo glede na svetovni trg nekoliko manj uspešni. Sicer pa smo v Kladivarju imeli že doslej dve merili: uspešnost v Jugoslaviji in uspešnost v svetu. Kako uspešni smo v svetu, lahko merimo s tem, da trenutno izvažamo približno 20 odstotkov svoje proizvodnje na svetovni, konvertibilni trg."

"In kako v Jugoslaviji?"

"V Jugoslaviji so se v zadnjem času gospodarske razmere zelo poslabšale, celotna jugoslovanska strojogradna industrija se s klirinškega preusmerja na konvertibilno tržišče, vendar padca klirinške prodaje more tako hitro nadomestiti, saj je problem tudi v tem, da konvertibilni trg zahaja višjo kakovost. Poleg tega je strojogradna investicijska dejavnost, za dobro investicijsko dejavnost pa so potrebne stabilne gospodarske razmere, pri nas pa v zadnjih letih izredno nihajo, letos so še bolj nejasne. Zato se je povpraševanje na domaćem trgu bistveno zmanjšalo, zlasti v zadnjih mesecih."

"V kolikšni meri se lahko preusmerite v izvoz na zahod?"

"Računamo, da se bomo morali 50 odstotno."

"Kolikor nam je znano, imate finančne težave zaradi neplačanih računov kupcev?"

"Ne bi rad omenjal kupcev, lahko pa rečem, da je nelikvidnost drugi, veliki problem, problematična je po vsej državi, za nas razlik po posameznih območjih ni."

"Kako bo to vplivalo na vaš poslovni rezultat, poslovno leto se je iztekel?"

"Računamo, da ga bomo zaključili s pozitivno ničlo, ker bo precejšnji del računov ostalo neplačanih. Praktično smo izgubili štiri mesece, približno enomesecna realizacija stalno ni bila plačana po več mesecev, kaj to pomeni pri tako visoki inflaciji, je jasno."

"Zdaj bo bolje, kako ocenjujete uvedbo konvertibilnega dinarja?"

"Težko je biti pameten. Po eni strani je to izredno pozitivno, poslovni plus vidim že v tem, da se bo dirka za cenami spremnila v tekmo s količino in kakovostjo. To je zanesljivo jasen preobrat, ki je zagotovo pozitiven. Konkretno za našo proizvodnjo

pa bi reklo, da nas bo to kar precej teplio, ker investicije še lep čas ne bodo oživele, to pa pomeni, da doma trga za nas ne bo. Vse to bi še bilo, če bodo potem stvari obvladane, če bodo pa spet zanahale nazaj, bo žrtev zaman, tega se najbolj bojimo."

"Težko je biti optimist?"

"Seveda, pri vseh teh sporih v Jugoslaviji. Poleg konvertibilnega dinarja bomo še naprej vse podatke vodili v ekujih, kar smo jih že dve leti."

"V Kladivarju veliko pozornosti posvečate razvoju?"

"Za razvoj namenjamo 10 odstotkov dohodka, s tem zagotavljamo obnavljanje proizvodnega programa in tudi določeno rast, precej več pa bomo morali v prihodnje vlagati v trženje, kar nam doslej ni bilo potrebno, saj smo praktično lahko vse prodali na domaćem trgu, zdaj pa so te potrebe nastopile čez noč."

"Imate v mislih lastno prodajno mrežo?"

"Komercialne zastopnike, drugačen pristop pa seveda zahteva tudi prilagoditev domaćih ljudi, ki jim morajo parirati. Zaradi potrebe po razširjenosti trga smo zunanjetrgovinsko registracijo ta teden že uredili, seveda pa bo prorod na tuje trge zahteval še veliko stroškov in časa. Potrebno je usposobiti program, pripraviti dokumentacijo, nastope na sejmih itd."

"Kaj pomeni za proizvodni program namera o izvozu polovice proizvodnje?"

"Naš izvoz je bil doslej na ravni operacij, ne blagovnih, temveč tehničkih, izvažamo torej pod drugim imenom, kar nameravamo obdržati še naprej, uporabljamo pa tudi že svojega, v celoti ga bomo sposobni v naslednjih petih letih. Morali bomo seveda povečati obseg sedanje proizvodnje in razviti nove izdelke. Živiljenjska doba naših izdelkov je od pet do devet let in celotni ustroj podjetja, od razvoja, proizvodnje in zmogljivosti do prodaje mora delovati s to frekvenco, kar pomeni, da moramo vsako leto z novimi izdelki nadomestiti najmanj 10 odstotkov proizvodnje, če hočemo razvoj, rast podjetja, pa je ta delež še nekaj večji."

"Kako hiter je nasprotni razvoj v svetu, v kolikšni meri mu uspevate slediti?"

"Hiter, živiljenjska doba izdelkov je od pet do devet let, torej kratka, z uvajanjem elektronike, mikropresorjev pa se še skrajšuje. Diapazor programa, ki ga delamo, je zelo velik, na področju komponent, ki jih mi izdelujemo in ki niso najvišje tehnične vrednosti, nekako zasedujemo konkurenco, izdelki višje tehnične vrednosti, napredovanje na lestvici tehnične vrednosti naših izdelkov, pa je seveda stvar razvoja in investicij. Da ne bo nesporazumno, to ni napredovanje v cenevnih razredih."

"Vse bolj aktualni problem postajajo presežki delavcev, kako je v vašem podjetju?"

"Pri dosedanjem prestrukturiranju ni bilo večjih problemov s tehničkimi presežki delavcev, ni pa seveda izključeno, da jih v prihodnje ne bo, nemara bolj ekonomski presežki, če bodo naročila tako ravidno padala kot sedaj in v tem času ne bomo mogli dobiti novega trga. Sicer pa nekvalificiranih delavcev ne sprejemamo več, vsaj poklic morajo imeti."

"Kaj pa izobražene?"

"Teh pa je vedno premalo, v Zireh jih primanjkuje. Zadnji sem slišal ugotovitev, da iz cele Poljanske doline više in višoke šole obiskuje le 45 študentov, človek podatku komaj verjamemo."

"S čim si to razlagate?"

"Tudi s sestavo industrije, nikakor ne gre za hvalo, zaposljujemo jih več kot vsi ostali skupaj, pri nas lahko praktično vsak dobi službo, potrebujemo vse branže, strojnike, matematike, fizike itd. Imamo 10 odstotkov zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo, 32 jih je, tehnikov pa okoli 80, kar je za vodenje razvoja premalo, nova delovna mesta bodo ustvarjali samo še diplomirani, že višja izobrazba postaja za nas premalo. Dva delata magisterij, enega doktorja znanosti, enega magistra smo dobili včeraj, če bi lahko, bi jih 50 preoblekl z korak višjo izobrazbo, še raje sto."

"Mladi tudi nimajo pravega motiva, da bi se učili toliko let, privlačnejše je zdaj odpreti trgovino ali kaj podobnega?"

"Seveda, več kot osem let bo hodil v šolo, v tem času drugi zgradijo hišo. Bistveni problem je seveda tudi nagrajevanje, plačilni sistem popolnoma demotivira izobraževanje, razlike so premajhne, morale pa bi biti tudi med inženirji."

"Koliko plačate inženirje?"

"Premalo, razlika je ena proti 2,8, pod 5 ne bi smela biti, tam bi se morala začeti. Nagrajevanje in knjižica, brez tega ne gre, ne zato, da bi nekoga metal na cesto, temveč zato, da se to ve. Podjetja obstajajo vendar zaradi tega, da dajejo ljudem delo, v vsakem pa je seveda nekaj ljubiteljev dolgočasja."

"Kmalu bomo dobili nov zakon o delovnih razmerjih in kolektivne pogodbe, bo kaj bo le?"

"Bistven je odpovedni rok, v Ameriki so se z Reaganom celo leto prepričali, bo odpovedni rok en mesec ali ne, v našem zakonu pa sem našel šest mesecev. V šestih mesecih pa tudi zlata firma lahko postane slaba."

"Povejte za konec, kako posluje Vibro, ki je s pomočjo Kladivarja šel na svoje?"

"Pri njem se je pokazalo prav to, kar je vse povsod problem - motivacija, v bistvu ima veliko duha privatne iniciative in posluje veliko bolje, kot je prej, ko je imel kot naš oddelek 6 odstotkov prometa, zdaj ga ima primerjavi s Kladivarjem že 10 odstotkov, samostojno pa posluje še od maja. Njegova velikost je optimalna, 22 je zaposlenih, ne odriva ga večja firma in ne daje mu potuhe, najbolj pomembno pa je, da ga prežema duh motivacije, zdaj ga bomo organizacijsko poskusili vseliti tudi v Kladivar."

M. Volčjak

Težko je verjeti

Konvertibilnega dinarja smo veseli, zaupati pa mu je seveda težje, saj so izkušnje z našimi reformami grene.

V času bliskovitih sprememb v vzhodni Evropi, kjer prostodrušno iz imena države mečejo besedo socialistična, se v Jugoslaviji oklevajoče, ob pomenljivem molku preteklosi zazrtih centralistov, porajajo politične stranke tudi na jugu, tudi z ekstremimi programi, kakršne je bilo pravzaprav moč pricakovati. Nihče seveda ne dvomi več o tem, kako tesno so povezane politične in gospodarske spremembe, saj nam ni več potrebno argumentov iskat v teoriji in filozofska razlagati materializacije ideje, temveč imamo na čistini že dovolj praktičnih primerov, kako se je komunistični socializem sesedel sam vase, razgal revščino do kosti in praktično dokazal misel, da so reforme v socializmu cvrenje sneženih kep.

Veliko sneženih kep smo v povojnih letih scvrlji v Jugoslaviji, vse so izpuhete v nič, porajajoči liberalizem pa je vselej zanikal nazaj v še bolj ortodoksnim konservativizem, bolje rečeno boljševizem, nemara najbolj boleče v svinčena sedemdeset leta. Zaradi gremkih izkušenj, ki so se nam naložile v spomin, težko z navdušenjem pozdravljamo graditev Markovičevega novega socializma, bolje rečeno pot, po kateri naj bi z gospodarsko reformo prišli tudi do politične, kakorkoli smo že Markovičev program ozdravitev gospodarstva in financ sprejeli z olajšanjem, zlasti konvertibilnost dinarja.

Premier Ante Marković je že večkrat ponovil, da smo prva socialistična država s konvertibilno valuto, tega poudarka pa praktično nihče ne ponavlja, tudi časniki ne in nemara ta podrobnost zelo ilustrativno kaže, kako težko mu verjamemo. Zanesljivo je res, da uresničitev vsakega programa vsebuje tveganje, kakor je ob predstavitvi programa dejal Marković in dodal, da so ga v to preprečile izkušnje, saj to ni njegov prvi projekt. Vendar pa je tveganje nedvomno večje, saj gre navsezadnje za makroekonomski projekti države, takšen pa je tudi za Markovića prvi. Tveganje, ki se ne nanaša zgolj na uresničitev programa samega, temveč tudi na politični spremembe, ki naj bi jih samodejno sprožil. Kako težavne so politične spremembe v Jugoslaviji, zlasti zaradi njene večnacionalne sestave, da seveda ne omenjam, kako jo nasprotjujoča politična koncepta vlečeta narazen. Zato bomo verjetno uspeh gospodarske reforme bolj kot z ekonomskimi merili, prav v tem pa je seveda njen največje tveganje.

M. Volčjak

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Prva seja skupščine Iskre Kibernetike

Novoimenovana skupščina sestavljenega podjetja Iskra Kibernetika, d.o.o. (država z omejeno odgovornostjo), je na prvi seji za predsednika izvolila Mirana Plešca in za namestnika Marka Nagliča. Za vršilca dolžnosti glavnega direktorja je bil imenovan inženir Peter Kobal (dosedanj glavni direktor, za njegovega namestnika pa inženir Rudi Zorko, direktor razvojnega področja).

Skupščina je obravnavala in potrdila plan Kibernetike in vanjo združenih devet podjetij (kapitalsko povezanih družb z omejeno odgovornostjo). Plan za letošnje leto predvideva večji obseg proizvodnje in izvoza ter zmanjšanje zaposlenih. Izboljšati bo potrebo kadrovsko sestavo zaposlenih, ker se bodo pojavili tehnički presežki. Večja investicijska vlaganja bodo močna samo s pomočjo zunanjih sredstev, v podjetju pa bo večja skrb namenjena boljšemu izkorisčanju proizvodnih zmožljivosti.

Plan je postavljen zelo ambiciozno. Vsebuje tudi ukrepe, ki so usmerjeni v izboljšanje finančnega položaja, ki grozi, da bo podjetju izniči vse dosežene proizvodne rezultate. Delavcem namreč ni mogoče dopovedati, da imajo ob boljših delovnih rezultatih manjši dohodek zaradi izredno visokih obresti, ki jih je potrebno plačevati za najemanje posojil.

Kaže, da smo z dosedanjem ekonomsko politiku uspeli potegniti denar iz gospodarstva in ga sedaj vračati brez tveganja po visoki obrestni stopnji, povečani s stopnjo inflacije. Takšno stanje pa je pričelo ustavljati proizvodnjo, kar seveda ni v prid gospodarski reformi.

Nace Pavlin

**20 % ZNIŽANE
CENE ZA VEČINO BLAGA
MERKUR PRODAJA NA KREDIT!
ZA VSE BLAGO**

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši razstavlja akademska slikarka **Bri-gita Požegar**. V galeriji Mestne hiše je odprta razstava slikarskih upodobitev na cerkevih banderih. V prostorih "R 3" na Mohorjevem klancu do 15. januarja razstavlja **Izidor Jalovec**.

RADOVLJICA - V Šivčevi hiši je na ogled razstava akadem-ske slikarke **Melite Volk**.

ŠKOFJA LOKA - V predgaleriji Avia na Titovem trgu do 15. januarja razstavlja **Maja Šubic**.

KAMNIK - V razstavnišču Veronika do 10. januarja razstavlja svoja dela **Rok Zelenko** in **Lea Bernetič - Zelenko**.

KRANJ — Jutri v sredo, 10. januarja, bo ob 18.30 v poslovalnici DZS, knjigarni »Simon Jenko« Kranj, Prešernova 2, predstavitev knjige **Vikija Grošja**: Prehodil bi svet za en sam na-sme.

Iz galerije Mozaik

NOVA GRAFIČNA MAPA

Nova grafična mapa, naj bi bil naslov prijetnega in kult-viranega dela, ki ga je za novo leto pripravila Galerija mozaik iz Almirinega gradu Grimšče pri Bledu. Mapa v velikosti 35 x 44 cm v trdem ovitku nam že takoj, ko odpremo naslovno stran, pove tudi ime avtorja šestih grafik v tehniki sitotiska ali serigrafije. To je Stane Žerko, ki je v mapo vložil šest grafik in so odtisnjene v večbarvnem ročnem tisku v omejeni manji ko-ličini naklade. Vsaka teh map tako sestavlja in predstavlja motive: Bled, Vrbo, mlin ob Kolpi, Štanjel, Strunjan in Ljubljano. Motivi so v nežnih barvnih razponih od nežno violetne do ži-vega okra oziroma do skoraj oranžnega pridiha.

Morda bo bralce zanimala cena te resnično estetsko urejene grafične mape. Okvirna cena - po današnjem trenutnem običaju, je postavljena v DEM - je 135 nemških mark, seveda plačljivih v dinarski protivrednosti. Ta grafična mapa je izjemno primerna za darilo - poklon tudi za posebne namene in pri-mere, ne le zasebnih interesentov, pač pa tudi delovnih organi-zacij, društev, ustanov idr. Tako je tudi pomembna odločitev Galerije Mozaik ob nakupu mape, dana je možnost dogovoriti se glede dotiska posebnega želenega posvetila, kakor tudi na-slov delovne organizacije ali podobno. V tem primeru bo treba doplačati natisk.

Pa še to, mapo si lahko ogledate pa tudi kupite v Galeriji Mozaik v Almirinem gradu Grimšče na Rečici pri Bledu ali pa v upravi v Loškem muzeju v Škofji Loki na Loškem gradu, kjer se tudi lahko dogovorite glede morebitnih vaših posebnih želja.

J. Jenko

ČRNUŠKI OKTET

Med mnogimi slovenskimi okteti je manj znan širokim glasbenim krogom Črnuški oktet. V vsej svoji skromnosti, vne-to in zagnano prepeva naše ljudske pesmi, ki so naša najvišja, najdragocenija vrsta umetnosti.

Program pesmi na koncertu 20. decembra v Narodni galeriji je bil tehtno sestavljen iz različnih narečij, različnih regij. Pestrost programa je bila najbolj opažena pri poslušalcih, kajti uživali so od pesmi do pesmi, ker so bile vse zapete polne ču-stvenosti!

Mnogo elementov je bilo spontano izraženih tudi pri na-stopajočih. Čutiti je, da imajo oktetovci zdavo glasbeno vzgojo, podlago, že od doma ali šole. Šola bi moralna skrbeti za estetsko glasbeno vzgojo, saj je dober mladinski pevski zbor okras šole! Koliko je še tega lepega petja? Kričačev je na ku-pe!

Črnuški kulturni skupnosti pa vsa čast, za vso moralno, fi-nančno podporo, ki jo nudi svojemu oktetu. Sodim, da je pri celovečernem koncertu, za lep prijeten večer, v veliki meri pri-pomogla tudi Uprava Narodnega doma v zelo akustični dvorani. S koncerta smo vsi poslušalci odšli veseli, zadovoljni za lep umetniško doživetje večer. Želimo si mnogi še takšnih pevskih večerov t.j. pesmi s patriotsko bodrilno vsebino besedil (npr. B. Ipavec, Domovini!)

Umetniški vodja oktetja je Vinko Jager, ki bo znal odpravi-ti majhne spodrsljaje, kar se rado zgodi tudi profesionalcem.

Janez Žnidar

Koncertni odri

STARA GLASBA

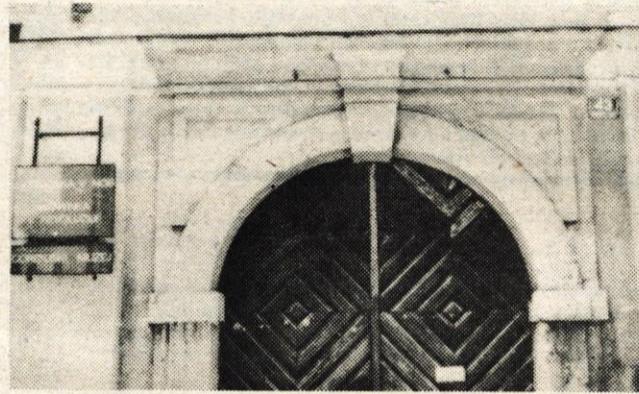
Sredi decembra 1989 je ansambel za staro glasbo »Ramovš Consort« v zasedbi Barbara Flajs (mezzosoprano), Klemen Ramovš (kljunasta flauta) in Andrej Misson (čembalo) v okviru turneje po Sovjetski zvezni in soorganizaciji Festivala Ljubljana ter Goskoncerta iz Moskve gostoval v Rusiji, Ukraini in Moldaviji s programom baročnih sonat in kantat G. F. Händla, W. Crofta, A. Corellija, J. S. Bacha, J. H. Romana in J. Chr. Pepuscha.

9. decembra je ansambel nastopil v Komorni koncertni dvorani v Arhangelsku, visoko na severu Ruske federacije, 12. decembra v Domu Arhitektov v Kijevu, glavem mestu Ukrajine, 14. decembra v Orgelski dvorani modlavskega glavnega mesta Kishinev in 16. decembra v Filharmoniji v Odessi (Ukrajina).

Turneja je bila organizirana brillantno, brez najmanjših zapetljajev, občinstvo je ansambel na vseh štirih koncertih toplo sprejelo in sploh se je pri izvajalcih še utrdil občutek, da v Sovjetski zvezni obstaja krog ljubiteljev stare glasbe. Koncertni prostori so bili odbrani z veliko mero okusa in razumevanja potreb izvajalcov z avtentičnimi glasbili, tako glede akustike kot tudi njihovega videza. Razigranost ansambla je tako tudi po izvajalski strani rasla, še posebej, ko je direktor Filharmonije v Odessi ob zaključku koncerta toplo pozdravil goste iz SR Slovenije, ki jih, posebej Ramovša, dobro poznajo tudi gorenjski ljubitelji stare glasbe.

DONKIHOTSKI PLES

Če je bilo preteklo leto na mednarodnem političnem prizorišču zaznamovano s pokopom cele vrste političnih garnitur, potem bi mogoče lahko nekaj podobnega zatrdirili tudi za organiziranost slovenske kulture, ki, kot opredeljena družbena dejavnost, prehaja v nove sistemske vzvode.

novi preteklega leta, ki še zda-le ni bilo najslabše."

Jože Šter (Tržiški muzej): "To kar je sedaj, ne kaže nič kaj do-bro. Šele sedaj se bo resnično pokazalo, kdo je programe iz-vajal samo zaradi KUS, kdo pa je resnično delal. Če kdaj, potem bo sedaj trdoživost prisa-do do izraza, dobesedno bomo morali delavcem po tovarnah dopovedovati, da moramo tudi mi živeti. Zavedati se je potre-bno, da se bodo v tem brezobjektu nekateri odlično znašli, praviloma tisti "pri koritu", bliže ljubljanskemu centru." V. B.

KUS 1990

Že samo nekaj posameznih misli iz uvoda osnutka pro-grama KUS za letošnje leto nazorno prikazuje razmere kulture v Sloveniji... žal moramo ugotoviti, da se stanje na področju kulture kljub nekaterim pozitivnim premikom poslabšuje na najvitalnejših delih: na področju splošnoizobraževalnega knjižničarstva se stanje s prostori, opremo, šte-vilom delavcev in knjig na prebivalca slabša; na področju gledališkega ustvarjanja in poustvarjanja ne beležimo upadanja, ne moremo pa tudi ugotoviti na-predovanja; na področju varstva naravne in kulturne dediščine se stanje ne iz-boljuje..."

v letošnjem letu še posebej do-bro sodelovali, če pa govorim širše, gledam pesimistično na težnje po centralizaciji."

Andrej Pavlovec (Loški muzeji Škofja Loka): "Vse kaže, da bo-mo počepnili kot pes, ki čaka udarec. Doslej smo se nekako še lahko pogajali, sedaj pa očitno kaže, da bo veliko več odvi-sno od nekaj posameznikov, kajti ekipa SIS odhaja na občino..."

Janko Eržen (ZKO Kranj): "Obstaja bojažen centralizma, hkrati pa se zavedamo, da se je dosedaj hodilo na KUS več ali manj samo dvigovati roke. Težko bi se navduševal, da bo kar-koli drugačno, kajti vse skupaj je še vse premalo dorečeno. Po-sebej pa bi ob tem izpostavil status kulture znotraj občine, bomo po novem res dobivali še manjše drobitnice?"

Peter Škrjanec (Glasbena šola Kranj): "Osebno sem optimist, kajti zaenkrat kaže, da bomo z odgovornimi v kranjski kulturi

občutek, ko takole iz leta v leto

gledaš kako se razmere slabšajo, kako gre že nekaj časa z golj za preživljjanje."

Jaka Kuralt (Prešernovo gledališče Kranj): "Z novo organizirnostjo sicer vidim nekaj točk, ki bi jih teater lahko do-bil, pa kaj, ko po drugi strani naprimer trenutno ne vem niti kdo niti kako nas bo splet financiral. Ne morem se znebiti občutka, da smo šli na vrat na nos v novo organiziranost, po-glejte samo Kranj, KUS bi se moral sestati še pred novim letom pa se ni... Vedno bolj se sprašujemo, kako bomo spravi-li pod streho jubilejni 20. Te-den slovenske drame, ki bo ko-nec drugega meseča."

Ida Gnilšak (Cebelarski muzej Radovljica): "Republika gre očitno malce v centralizem, vendar po drugi strani za samo radovljisko občine ne vidim teme prihodnosti, tudi na os-

Likovna kritika

SLIKE, KI JIH REDKO VIDIMO

V kranjski Mestni hiši

Banderske slike, ki so predmet razstave v glaerijskih prostorih Mestne hiše v Kranju, pripadajo v prvi vrsti tisti zbirki slik, ki je v Gorenjskem muzeju po številu eksponentov morda najbolj bogato zastopana. To so dela enega najbolj popularnih gorenjskih slikarjev 19. stoletja Leopolda Layerja in njegove delavnice znotraj občina.

Razstavljene slike na banderilih, ki so jih uporabljali pri cerkevih slovesnostih, posebej pri procesijah, so bila dolga le-ta shranjena v muzejskih depo-jih. Po prizadevanjih restavratorja Gorenjskega muzeja akad. kiparja Borisa Sajovica so bile močno poškodovane slike obnovljene. Delo je bilo na-porno, kajti stoletno zvijanje teh slik v zvitku je pustilo sle-dove, ki jih ni bilo lahko od-praviti.

Na stenah galerije se srečuje-mo v prvi vrsti z deli Leopolda Layerja in njegovih učencev znotri-ja naslednikov, čeprav ne smemo pozabiti omeniti ne-katerih imensko še neopre-de-ljenih umetniških osebnosti, med njimi nekaj ljudskih slikarjev. Kljub temu prevladujejo layerjevska dela, kar kaže, kako je ta kranjska delavnica po slikarski plati obvladovala gorenjski prostor.

Layerjev rod izvira po vsej verjetnosti s Tirolskega. Prvi znani predstavnik tega rodu Gregor se omenja že v 17. stoletju. Iz Jereke v Bohinju po-znamo podobno sv. Marijete, de-lo njegovega sina Josipa, ki jo je naslikal leta 1722.

Josipov sin Marko Layer je bil rojen leta 1727 in je umrl le-

ta 1808. Bil je kipar in slikar obenem. Njegovemu čopiču pripisujemo tudi štiri slike, ki nam prikazujejo staro kranjsko župnišče z njegovo okolico, fa-rovško loko pod nekdanjim kapucinskim samostanom na me-stu današnjega hotela Creina in znateni bakrorez s podo-bavo Radovljice iz srede 18. sto-letja.

Vrh doseže delavnica z Leopoldom Layerjem, Markovim sinom, ki je bil rojen leta 1752 in je umrl leta 1828. V Layerjevi delavnici srečamo tudi dva njegova brata - Valentina in Antona in kasneje njegovega posinovljencev Jožeta Egartnerja, sorodnika njegove žene, ki je bil doma iz Gmuda na Kor-ščenu.

Tako lahko govorimo o Layerjevi delavnici, ki je imela prostore v Tomšičevi ulici v hi-ši, ki jo še danes imenujemo Layerjevo. Hiša je zanimiv spo-menik klasicistične dobe. Na stropu nad stopnicami je Egartnerjev učenec Jurij Tav-čar iz Idrije naslikal vola, vpre-zena v voz sena.

Tako Marko kot Leopold Layer pa tudi Jožef Egartner so slikali pod vplivom enega na-sih najboj znanih baročnih slikarjev Valentina Metzingerja, Layer posebej pa se je kasneje podredil vplivu znamenitega avstrijskega baročnega slikarja Kremser - Schmidta, s čigar de-li se je lahko seznanil v Velesovem pri Cerkljah, pa tudi v cer-ki na Pungartu v Kranju. Kljub temu vplivom je Leopold Layer razvil svoje lastne stilne značilnosti, po katerih ga zlahka ločimo od drugih slikarjev tiste dobe.

Poleg Layerjeve se je v Kra-nju uveljavila tudi delavnica rodbine Goetzl, bila je pred-vsem podobarska pa tudi po-zlatarska in soboslikarska.

Prvi njen predstavnik je bil Ivan Goetzl. Eden od njego-vih sinov Josip Goetzl je bil Layerjev učenec. Tudi njegova sinova Gašper in Franc sta bila pod vplivom Layerja. Vendar je njuna podobarska obrt na-zadnje zdrsnila na zelo povprečno raven.

Layerjev vpliv se kaže tudi pri drugih slikarjih, ki delajo v Kranju, tako pri Francu Bizja-ku - oz. Wissiaku in njegovem sinu Anselmu ali Mateju Gor-

čniku, ki deluje v Radovljici. Njegov učenec je bil znani last-nik podobarske in kamnoseške delavnice v Radovljici Janez Vurnik.

Vendar le-ta pripada že dru-gemu obdobju, času, v katerem se v Kranju že srečujemo s sli-karjem Matijem Bradaškom in ko se v njegova dela in v priza-devanja njegovega sina že vključujejo vplivi, ki prihajo z druge strani, s škofjeloškega področja, ki ga tako kot nekaj v Kranju Layerjeva obladuje vplivna dejavnost Šubičeve de-lavnice.

Cene Avguštin

Tečaj študijskega risanja - Do zimskih počitnic bo še potekal v Kiselniku tečaj študijskega risanja za odrasle, ki ga vodi akad. slikar Zmago Puhar. 18 tečajnikov je tečaj začelo z ri-sanjem enostavnih likov, živih modelov, lotili pa so se tudi naj-težavnejšega - skeleta. "Nekateri mislimo, da bo to le fantazijsko risanje," je poudaril Zmago Puhar, "vendar je le strogo risanje s svinčnikom. Risarjem skušam dopovedati, da je risba osnova za vse, s katerimkoli oblikovanjem se bodo kasnej-ekvarjali, pa naj bo to glina, grafit ali abstrakcija." - Foto: D. Dolenc

MERKUR
KRANJ

DOBRA
NOVICA!

20 %

ZNIŽANE CENE

ZA VEČINO BLAGA

PRODAJA
NA KREDIT

ZA VSE BLAGO

3 ALI 6 OBROKOV IN
30% POLOG PRI NAKUPU
MINIMALNE OBRESTI
3 % ALI 6 %

PODROBNEJŠE INFORMACIJE DOBITE
V VSEH NAŠIH PRODAJALNAH

KAJ BOMO KUHALI TA TEDEN

Svetuje Jože Zalar vodja kuhinje v hotelu Creina v Kranju

Ponedeljek:
kuhana govedina, sladko zelje, slan krompir.

Torek:
buja repa, krvavica.

Sreda:
zelenjavna juha, zarebrnica s česnom, pražen krompir, paprika v olju.

Četrtek:
čufte v paradižnikovi omaki, pire krompir, zelje, zelena solata.

Petak:
pasulj s kranjsko klobaso.

Sobota:
paradižnikova juha, ovrt piščane, pommes frites, rabič s krompirjem.

Nedelja:
hrenovka v omaki, pire krompir, grah z majonezo.

DOMUS VABI

Vse o negi tekstila

Center za dom, ustvarjalnost in svetovanje DOMUS iz Ljubljane, Kardeljeva 2, vabi na svetovalno prodajno akcijo "Nega tekstila", ki bo od 8. do 13. januarja v prostorih Potrošniško informativnega centra v Ljubljani na Kardeljev 2 (tik zraven Uršulinske cerkve). Predstavili bodo najmodernejše aparate in sredstva za pranje perila. Potrošnike bodo seznanili z delovanjem strojev in jim svetovali, kako optimalno izkoristiti vse možnosti, ki jim jih nudijo sodobni stroji. Poudarek bo na prihranku energije, vode, praška, itd. V akciji bodo sodelovale številne slovenske firme, kot so Aero, Avtohema, Belinka, Elma, Emona, Gorenje, KIMI, KŽK Oljarna, Primex, Tehnoimpex in Tehnouinion, Zlatorog in zasebnica Luba Eržen. Jutri, v sredo, 10. januarja, bo ob 10. in 16. uri organizirano predavanje o pralnih sredstvih in o novostih Gorenja v pralno sušilni tehniki. V četrtek, 11. januarja, ob 10. in 16. uri pa bo demonstracija sušilnega stroja Miele.

D. D.

PET MINUT

ZA BOLJŠI VIDEZ

Začnimo pri vratu

Ko govorimo o negi telesa, bo le malokdo najprej pomisli na vrat, ki pomeni začetek te nege. Tudi tedaj, ko govorimo o obrazu, na vrat pozabljam. Zato naj vsaj zdaj poudarimo: vrat je - in to po pravici - pri negi telesa, ki je povezana z nego obrazom, s splošno skrbjo za lepoto, na prvem in najpomembnejšem mestu.

Labodji vrat je lepotna, ki jo ustvari narava, negovan vrat pa je vaš prispevec k lepšemu videzu.

Ko začnete negovati svoje telo, začnite pri vratu, nato po skrbite za kožo na telesu sploh, za nego rok in nog, še kako po membra na pa je tudi intimna nega ženske.

Prvi klin pri vašem prizadevanju je vsakdanje temeljito kojanje oziroma prhanje z mlačno vodo in uporaba pravilno izbrana mila. Priporočljive so razne telovadne vaje, da ostanete vidni in ohranite lepo postavo.

Poleg tega potrebujete še strog prehrabeni režim: veliko krat sploh ne gre za to, da se odpoveste priljubljeni hrani, pač pa le za dobre nasvete, kako je mogoče s pravilno prehrano ohraniti zdravje, s tem pa tudi lepoto. Če vse to upoštevate, lahko govorite o negi, ki sodi k vašemu prizadevanju za lepsi videz. Gre za uporabo različnih travic in trav v čajih, ki rabijo za kopanje ali za parne kopeli obrazu. S pomočjo različnih zelišč, ki jih lahko na berete sami - se pravi, da so brezplačno sredstvo za lepoto - lahko na nešteto način dosežete odlične rezultate "v boju" za lepoto, a tudi pri zdravljenju motenj na koži.

UTRUJENA KOŽA

Kadar se sami počutite utrujene, je zagotovo utrujena tudi vaša koža. Privoščite ji malo osvežitve, počitka. Za to potrebuješ 25 g materine dušice, 10 g kamilice in 150 g vode. Zelišča kuhanje toliko, da zavrejo. Pustite jih ohladiti, šele potem jih precedite. Dobili boste blagodejno raztopino zelene barve. S tem čajem si boste prav kmalu osvežili utrujeno kožo, naguban in uvel obraz. Obraz si s tem čajem poškrpite ali ga dolgo tamponirajte. Vsa dan si pripravite svež čaj, uporabljajte pa ga toliko, kot se vam zdi potrebno.

Buja repa

0,40 kg kisle repe, 0,30 kg svinjskih kosti, 0,05 kg prosečne kaše, poper v zrnju, lovorev list, štrajf, sol, 2 žlizi ocvirkov.

Kislo repo in svinjske kosti kuhamo s poprom, lovorevem in

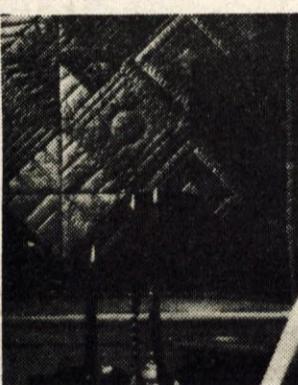
štrajrem. Ko je repa skoraj mehka, dodamo proseno kašo in solimo. Po okusu lahko dodamo še dve noževi konici mlečne sladke paprike.

Repa je pripravljena takrat, ko se meso loči od svinjskih kosti in jo serviramo s krvavico. Primerne so tudi vse ostale koline. Na koncu dodamo še ocvirke.

Buja repa je često na jedilniku v Prekmurju.

Tudi v kuhinjo malo romantike

Se še spominjate babičine kuhinjske omare, zgornjega dela, kamor je s pravo pobožnostjo spravljala porcelan? Police je imela oblecene v gladek drobnovzorčast papir, da je lahko brisala prah, na rob pa je pritrnila ozko čipko, da je bila še bolj poudarjena dragocenost v omari, iz nje pa je vela prijetna domačnost. Današnje kuhinjske omare so tako zelo brezosebne, zaprte, da je kar najbolj poenostavljeno čiščenje. Vendar v omarah jedilnic, pa tudi v novih kuhinjskih omrah se spet pojavljajo stekla in poličke za njimi, ki kar kličejo po babičinih starih čipkah. Po-

skusite, morda se bodo lepo podale tudi k novemu lesu.

IZ ŠOLSKIH KLOPI

HOROSKOP

Ljudje kozoroga (21. december - 19. januar)

Saturn, ki vlada nad znamenjem kozoroga, uteleša v astrologiji načelo skromnosti in oplemenjevanja. Ljudje kozoroga so potrežljivi, mirni, izogibajo se prepirom. Imajo veliko smisla za družino, ljubijo domače življenje, so stanovitni, zanesljivi prijatelji, njihova čustva so globoka in močna. V zakonu so nesebični in zvesti. Pri delu so vestni in veliko zdržljivo, so praktični in običajno zelo spretni. Navadno se močno zanimajo za glasbo in umetnost. Njihovi nazori so konzervativni in logični. To so prijetni ljudje dobrega srca. Zanje je značilna molčečnost in zadržanost. Slabe lastnosti ljudi kozoroga so zlasti okornost, počasnost in čezmerna lenoba.

Babičina zgoda

Stari prebivalci Dovjega govorijo, da so pred mnogimi leti šli trgovski potniki skozi Gornjesavsko dolino od morja proti zahodu. Ustavili so se na Ravnhad vasjo Dovje, kjer so iz neznane vzroki morali skriti v rov pod skalo svoj zaklad. Rov je bil dolg več sto metrov do reke Save.

Vaščane je zamikalo, da bi prišli do skritega zaklada. Nihče ni upaliti v jamo, le trije najpogumnejši so se odločili, da grejo do noter. S seboj so imeli le petrolejko, saj v tistih časih niso poznali boljše opreme. Rov je bil zelo strm in težko se prebijali proti dnu. Ko so končno dospeli, so najprej zagledali le veliko skrinjo. Hoteli so jo odpreti, zatem pa se je zaslila močan hrup, kot da bi zarjavel zmaj in plaz jih je zasul. Hrup je zaslila pastir, ki je v bližini pasel ovce. Stekel je v vas povedat, kaj se dogaja. Ko so prišli vaščani, je bilo že prepozno. Rov je bil zasut.

Se sedaj se ne ve, ali je notri res zaklad, ali pa je vse to samo izmišljeno.

Zamikalo me je, da bi videl to skalo in sem prosil očeta, da me je peljal tja. Ko sva po strmem pobočju prišla pod skalo, sva videla le kratek vhod, drugo pa je bilo zasuto z zemljoi.

Pripovedka o zakladu kroži iz roda v rod, resnice pa nihče ne ve, saj je zakopana globoko v zemljoi.

Grega Rabič, 6. b r. OŠ Toneta Čufarja Jesenice

Privoščimo tudi pticam

V zadnji rubriki starega leta smo vam med drugim pripravili tudi nasvet, kakšno ptičjo hišico lahko naredite med novoletnimi počitnicami ter jo postavite - če se niste - na domačem vrtu ali balkonu. Žal od cele rubrike v časopisu zaradi prostorske stiske ni veliko ostalo, pa vam ideo ponujamo danes. Morda boste kljub spraševalni ihti v šolah našli kakšno urico časa, da pticam pripravite bogato obloženo "mizo". Sicer pa tudi zimske počitnice niso večdaleč, takrat bo šlo najbrž lažje. Izberite lahko med pogajočo, ki jo obesite na vejo drevja, ali preprostimi hišicami, pri katerih vam bodo očki ali dedki gotovo z veseljem pomagali. Ko se jih bodo ptice našvale, vas bodo vsak dan kratkočasile s svojim ščebetom.

Knjiga

Knjiga je tovarišica velika, v njej se vidi vsaka vejica in pika pa tudi klicaj in vprašaj. Knjige so majhne in velike, tako razločne kakor slike. Pisatelj jo napiše, ilustrator pa nariše. Vse od rojstva je že znala. Pravi učenjak je to - mi vsi to že vemo.

Marko Grimani, 5. b r. OŠ A. T. Linharta Radovljica

Katero TV oddajo najraje gledaš?

Živ žavž - Lidija
Super Medo - Mitja
Kolo srečez - Marjeta
Tokio v kinu - Marko
Smrkci - Polona, Janja, Boštjan
Tom in Jerry - Natalija, Aleš
Lonček kuhaj - Alenka
Risanke - Jerca, Uroš
Filme - Ksenija
Otroške filme - Dalibor
Prvošolčke anketirala Mojca Špan, 6. b r. OŠ bratov Žvan Gorje

Novoletno razmišljjanje

Kaj je pravzaprav tisto, čemur pravimo leto? Tisto, česar smo se skozi zgodovino naučili zapisovati v koledar?

Je to simbolni lok življenja od rojstva prek ljubezni do smrti? Je to zasilni zapis šelestenja časa v vejevu vesolja?

Zarezovanje dni na rovaš življenja? Risane s prstom po orošenem steklu sveta?

Pluskanje preteklosti v prihodnost? Krušenje zgodovinskega spomina?

Hip?

Večnost?

Mar zapis trenutka, ko sedanost preseka stezo časa?

Morda je le kombinacija dvanajstih mesecev? Ne samo to!

Je pravzaprav čas, v katerem živim jaz in živiš ti.

V resnici se sploh ne oziraš nanj. Ko pa se približuje koncu, nenadoma zapaziš, da ga sploh ni več. Da ga zmanjkuje!

Tedaj se ti misli povrnjejo v preteklost. Še eno leto je za mano, si misliš. Ko bi le bilo v novem letu boljše.

Pripravljaš se nanj kot na gosta. Kotički ustnic se ti rahlo zdrznejo, ko pomisliš na ves blišč.

Mogoče si včasih pomisliš na druge ljudi, ki so ubožnejši od tebe. V pričakovanju zate pomembne prelomnice pa kar pozabiš nanje. Ni ti mar, kako bo nekdo sključen sedel pred ognjiščem... Sam... Osamljen... Ki ne bo imel nikogar, da bi mu rekel vsaj kakšno prijazno besedo ali mu prisrčno stisnil roko na zadnji večer poslavljajočega se leta.

Mogoče ti je žal, ker se leto končuje. S strahom pogleduješ naprej. V prihodnost. Vse je zavito v meglo, ki pa se počasi dviga. Sčasoma vidiš stvari takšne, kot so. In takšne, kot so že bile in še bodo. Malce te je strah in pri srcu te tako čudno stisne. Saj bo slo!

Ko sredi leta pomisliš na vse te tvoje "muke" in skrbi ob novem letu, ne moreš drugega, kakor da se le nasmehneš sam sebi in si rečeš: "Saj ni bilo nič posebnega!"

Ko pa se zopet približuje zadnji mesec v letu, si spet misliš: "To bo moje najsrcenejše leto v življenju!"

Betka Vorko,

8. a r. OŠ Franceta Prešerna Kranj

Ko dedek Mraz ni bil več dedek Mraz

Ko sem bil majhen, sem verjel, da domuje dedek Mraz v mrzli votlini pod Triglavom. Pripovedovali so mi, da njegove sani vlečajo jeleni. V to lepo pravljico ne verjamem več.

Vem, da se v dedka Mraza lahko oblecje vsak moški. Na obraz si prilepi brado, na glavo si posadi kučmo, oblecje se v plašč in si obuje škornje. Tak pride pred otroke. Palčki dedka Mraza pomagajo podeliti darila otrokom. Po navadi so to žoge ali kanglec z lopatkami in grabljičami.

Tudi pri nas doma nosi dedek Mraz darila zadnji dan v letu. Otroci napišemo pismo dedku Mrazu. V njem izrazimo svoje želje. Teh ni nikoli premalo. Darila se pojavijo pod jelko. To je veselo!

Boris Kožar, 3. r. OŠ Zalog

Praznični pogovor s predsednikom škofjeloške skupščine Jožetom Albrehtom

Vsega ni moč potiskati na sosednji prag

Škofja Loka, 8. januarja - Jutri slavi škofjeloška občina; ljudje se spominjajo moralnega zmagoslavlja borcev Cankarjevega bataljona nad sicer močnejšim okupatorjem v Dražgošah. Navadno je bil ta dan tudi priložnost za različne slovesne otvoritve tovarniških prostorov, šol in podobno. No, letošnji praznik mineva brez tovrstnih delovnih zmag (če izvzameмо drobenco otvoritev prostorov društva Ljudske tehnike v trgovskem centru v Podlubniku v četrtek popoldne). Saj pa tudi ne gre pretirano žalovati za to "razvado". Pomembnejše kot novi zidovi so zmage v znanju, ustvarjalnosti, delu. Teh kljub "suhim" časom niti ni tako zelo malo, le dobro se je treba ozreti okrog. Vsaj tako, kot sva se nad družbeno bilanco preteklega leta ozrla s škofjeloškim "županom" Jožetom Albrehtom.

Ko sva se pred letom dni povarjala ob podobni priložnosti, ste bili z rezultati občinskega gospodarstva dokaj zadovoljni. Kakšne pa so vaše ocene topot?

»Žal ne tako dobre. Če že prej ne, smo se lani morali ovesti, da je tudi škofjeloško gospodarstvo občutljivo za krize, spremembe. V industriji, ki je nosilka družbenega proizvoda in zaposlovanja v občini, pričakujemo dva do tri odstotke manjši obseg proizvodnje kot leto prej. Ceprav so nekatera podjetja, predvsem manjša in srednje velika, uspela močno povečati proizvodnjo (tudi za 30 odstotkov), je bil zaostanek zlasti večjih, ki pa odločilno vplivajo na povprečje, vendarle prehud.

Drugo, kar me vse bolj skrbi, je izjemno skromen (dva do tri odstotke) ostanek dohodka za akumulacijo. Nekje normalna bi bila vsaj osemstotna, čeprav smo v "lepih" letih dosegali tudi dvanaestostotno in več. Očitno je, da podjetja z lastnim denarjem ne bodo zmogla zahtevnejših naložb v posodobitev proizvodnje.«

Pa je vendarle tudi kaj svetlega pri vsem skupaj?

»Upanje mi zbuja optimistično razpoloženje vodilnih ljudi iz gospodarstva. Ko smo se nedavno povarjali o blokadi Srbije, so komentirali, da škoda sicer je, vendar bodo tudi to preživeli in da zaradi gospodarske škode oziroma slabitev Slovenija ne sme politično preveč popuščati.

Mislim, da je več podjetij že začelo razmišljati tudi na nov način; kako bi z delitvijo dela, z ustanavljanjem manjših enot popestrili poslovne programe. V gospodarstvu zelo podpirajo program Optima, ki ga v občini uvajamo.«

Nove razmere so med ljudmi sprožile pravi podjetniški "bum". Je tako tudi v Škofji Loki?

»Podobno. Imamo že prek 524 obrtnikov oziroma zasebnih podjetnikov, od teh jih je dobra polovica v storitveni obrti. Zlasti hitro se množijo prodajalne in gostinski lokalci. Opazna je tudi stagnacija po-poldanske obrti, ki se preobli-

kuje v redno dejavnost. Seveda tak razvoj poleg boljših storitev obeta tudi nekaj manj problemov s presežki delavcev, ki jih v nekaterih podjetjih že napovedujejo, in zaposlovanjem novih delavcev.«

Sisi so z novim letom z delavci, samoupravljanjem in denarjem prešli pod streho občinske hiše. Kako ocenjujete to spremembo?

»Positivno. Naj ob tem povem, da smo lani področje družbenih dejavnosti "normalizirali", da so plače delavcev v njih solidne, res pa je, da v okviru prispevnih stopenj nismo uspeli zbrati denarja za naložbo v družbenih dejavnostih, ampak smo za vse moralni ubrati zunajsystemske načine. Zanemarili smo edino zdravstvo, posledice tega bomo nosili še lep čas. Pričakujem, da bodo tudi zato letos obremenitve nekoliko večje.«

V občini je že nekaj časa opazna globoka vrzel na področju urejanja prostora. Odgovorni pa zanj dobivajo od ljudi vse več kritik, vendar se zdi, da ne zadežejo dosti.

»Resnično imamo na vseh področjih urejanja prostora izredno velike težave. Dogaja se, žal, da uresničitve neke naložbe ne ovira denar, ampak pro-torski dokument.«

Na vprašanje, kje bodo Ločani lahko zidali stanovanja, sem dobila že nekaj neodločnih odgovorov. Zdaj sprašujem še vas.

»Medtem ko v Dobrancu spravljamo na noge Dobrancu Ameriko in v Žireh Plastuhovo grapo, je v Škofji Loki dolgoletni trud okrog Kamnitnika padel v vodo. Smo na isti točki kot pred petimi ali desetimi leti. Podobno velja za industrijsko in obrtno gradnjo. Nadomestilo za Kamnitnik je Peščeni hrib. Vendar pri podrobni obdelavi tega terena spoznavamo, da izredno veliko površin pripada usmerjenim kmetijam. Obstajajo zelo skromne možnosti, da pridobimo večji stanovanjski kompleks, kjer ne bi naleteli na različne interese. Dogovorili smo se, da bodo najprej občinske strokovne službe skušale poiskati in preveriti možnosti za zidavo v

Sami ste omenili obrtno-industrijsko cono. Papirji zanje se resnično že predolgo prekladajo.

»Čimprej bo treba opredeliti prostor, kjer naj se razvijata obrti in industrija. V Škofjo Loko umazane proizvodnje ne nameravamo več vlačiti. Obuja se ideja, naj bi bila cona na Produbu, ob Sori, južno od pokopališča, nekoliko odmaknjena od Reteč, bliže cesti, ki povezuje Trato z Gostečami. Če se bomo znali dogovoriti, potem bo končno rešena Merkurjeva (in njemu podobne) želja, da svojedne zadiha na primernejšem prostoru zunaj mesta. Sem bi selili lažjo predelovalno industrijo in obrt. Niti prostora niti ekonomske možnosti pa ne vidim, da bi selili podobne obrate, kot je livarna v Vincarjih.«

Na vprašanje, kje bodo Ločani lahko zidali stanovanja, sem dobila že nekaj neodločnih odgovorov. Zdaj sprašujem še vas.

»Medtem ko v Dobrancu spravljamo na noge Dobrancu Ameriko in v Žireh Plastuhovo grapo, je v Škofji Loki dolgoletni trud okrog Kamnitnika padel v vodo. Smo na isti točki kot pred petimi ali desetimi leti. Podobno velja za industrijsko in obrtno gradnjo. Nadomestilo za Kamnitnik je Peščeni hrib. Vendar pri podrobni obdelavi tega terena spoznavamo, da izredno veliko površin pripada usmerjenim kmetijam. Obstajajo zelo skromne možnosti, da pridobimo večji stanovanjski kompleks, kjer ne bi naleteli na različne interese. Dogovorili smo se, da bodo najprej občinske strokovne službe skušale poiskati in preveriti možnosti za zidavo v

vsi skupaj ugotovimo, da se zunaj občine ne da dobiti delovnih mest, da se vsega ne da potiskati na sosednji prag in da bodo dovoliti sprejemljivo industrijo in delo tudi na naših zemljiščih. Takó se ravna ves razviti svet.«

Tudi področje ekologije uvrščamo med "večne teme". Kaj načrtujete tu?

»Glede na uspehe v tem obdobju na področju gradnje šolskih objektov, prostorov za miličo, telefonije, vodovodov in

Kaj pa ceste, imajo kaj več sreča, če seveda izvzamem mestno cesto v Poljansko dolino?

»Idejni projekt za temeljne cestne mreže smo uspeli narediti za obe dolini, razen za Škofjo Loko. Glavna prometnica skozi mesto od križišča v Starem dvoru, ki bo predvidoma zgrajeno do srede tega leta, se nadaljuje z naslednjem etapom do Plevne do Petrola, za katero se delajo načrti. Računam, da bo prihodnje leto potegnjena cesta od Podlubnika do Soteske v Selški dolini, in upam, da bo že to zimo podpisana pogodba za ureditev križišča na Češnjici. Za cesto v Poljansko dolino, o kateri smo lani veliko govorili, pa je dokončno opredeljeno, da bo republiška skupnost za ceste kot investitorka do sprejetja planskih dokumentov za novo petletko, to je do sreda tega leta, sprejela tudi dokumentacijo za to cesto. Vse faze priprave dokumentov bodo še prek škofjeloške skupščine, končni predlog pa bo slosen na studijah ekonomičnosti, kulturnozgodovinskega, ekološkega in estetskega vidika, ki jih delajo najbolj ugledne slovenske strokovne inštitucije. Studija prometne obremenitve je že izdelana. Računam, da bomo do konca februarja dobili program točkovnega sistema, s katerim bomo lahko vrednotili posamezne elemente. Republiška cestna skupnost bo podpirala in finančirala le varianto, ki bo po teh kriterijih najbolj optimalna. Stvar Ločanov je, ali jo bodo podprli. Če jo bodo, se bo gradnja začela v naslednjem petletku.«

Tudi področje ekologije uvrščamo med "večne teme". Kaj načrtujete tu?

»Glede na uspehe v tem obdobju na področju gradnje šolskih objektov, prostorov za miličo, telefonije, vodovodov in

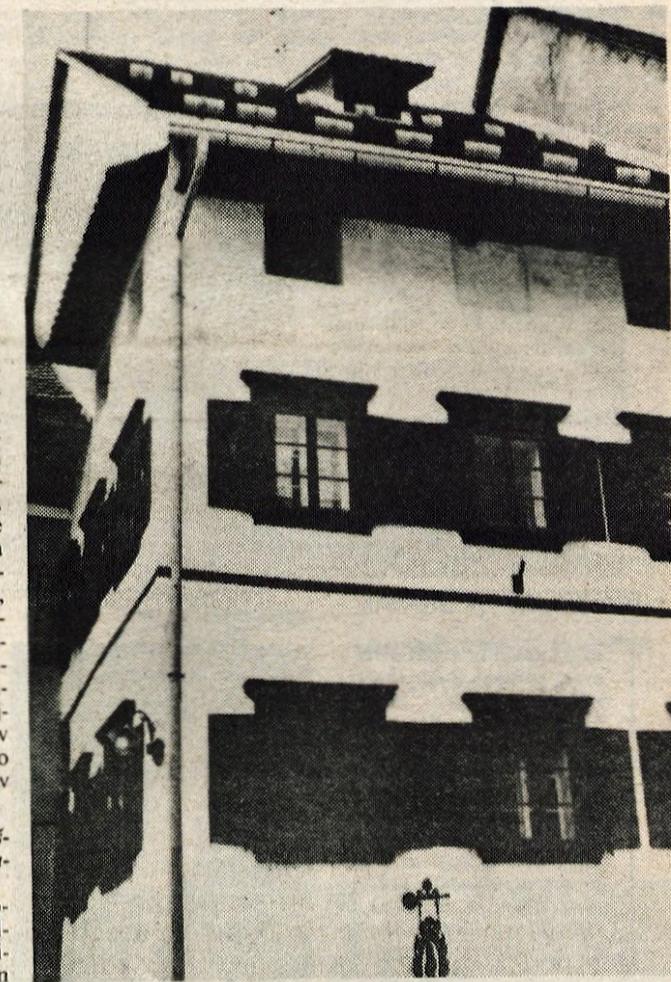
tudi cestne mreže, menim, da je napočil čas, ko bomo lahko več skrbi in denarja namenili okolju. Predvidoma spomladti bomo sklenili trdne dogovore oziroma izdelali zahteve, da bodo vsi večji onesnaževalci, zlasti industrija, izdelali sanacijske programe s točno opredeljenimi roki in zadolžitvami ter seveda predvideli tudi denar. V Škofji Loki pričakujem največji premik z uvedbo plina, na čemer po dveletnem premoru spet intenzivnejše delamo. Nedopustno je tudi, da smo si privoščili skoraj desetletni premor pri gradnji komunalnih čistilnih naprav. Sanacija Alpe-sove toplane v Železnikih enkrat zadržuje predvsem denar, nedorečeno pa ostaja vprašanje škodljivosti Rudnika urana Žirovski vrh in njegovega vpliva na okolje.«

O telefoniji, s katero ste predali celo občino - kmalu bosta pokriti tudi zadnji beli lis Soricu in Davča - tokrat ne bi govorila. Poglejte, do novih skupščinskih volitev je le še nekaj mescev. Mandat se vam izteka. Ste zadovoljni, ste opravili vse, kar ste nameravali, kaj puščate?

Do izteka mandata nas čaka

jo številne naloge, predvsem pri razrešitvi kadrovskih vprašanj "na občini" in pripravi temeljnih usmeritev za nove planske dokumente. Menim, da smo ustvarili dokaj solidno podlago in da bi ob primerni zavzetosti z manj denarja in žrtvami v prihodnje lahko več dosegli, kot smo v tej petletki. Mislim, da bo mojemu nasledniku nekoliko lažje.«

H. Jelovčan

Popoldne svečanost ob občinskem prazniku

Velika plaketa Kladivarju in gasilcem

Škofja Loka, 9. januarja - Osrednja svečanost ob letošnjem prazniku škofjeloške občine bo popoldne ob 16. uri v dvorani Loka za pozrtovalno delo na kulturnem področju, zlasti v knjižnici.

Nagrajenca, ki prejmeta veliko plaketo občine Škofja Loka, sta tokrat dva, in sicer kolektiv tovarne elementov za avtomatizacijo Kladivar Žiri za razvojne uspehe in podjetniški pristop k organizaciji poslovanja ter občinska gasilska zveza Škofja Loka ob 35-letnem organiziranem delovanju požarnega varstva v občini.

Malo plaketo prejmejo Franc Benedič iz Železnikov za uspešno vodenje aktivnosti pri izgradnji telefonije in

komunalne ureditve v krajevni skupnosti Železniki, Ludvik Kaluža iz Škofje Loke za pozrtovalno delo na kulturnem področju, zlasti v knjižnici, Anton Kvaternik iz Škofje Loke za dolgoletno aktivno družbenopolitično delo in razširitev dejavnosti Glasbeno šole v Škofji Loki, Stanislav Mohorič iz Žirov za uspešno vodenje kmetijsko gozdarske zadruge Sora Žiri in za aktivno delo v krajevni skupnosti Žiri ter Franc Šifrar iz Škofje Loke za izjemne za-

sluge pri razvoju obrtništva v občini in uveljavitev Občinskega združenja Škofja Loka.

Nagrado občine za leto 1989 dobijo: Franc Čufar iz Železnikov za dolgoletno ljubitelsko vodenje moškega pevskega zboru Niko Železniki in mešanega pevskega zboru Iskra Elektromotorji Železniki, Mara Potokar iz Škofje Loke za izjemno uspešno strokovno pedagoško delo pri poučevanju angleškega jezika in za posredovanje bogatih izkušenj svojim kole-

gom, Milena Sitar iz Poljan za bogat prispevek na področju družbenopolitičnega in kulturnega življenja v kraju.

In še dobitniki pismenega priznanja: za dolgoletno prizadetno delo na področju izobraževanja in kulture v krajevni skupnosti Davča Francka Bevk iz Davče, za uspešno vodenje sveta krajevne skupnosti in razvoj kraja pa Ignacij Buh iz Zadobja.

H. J.

ALPETOUR

POTNIŠKI PROMET KRAJN

O B V E S T I L O

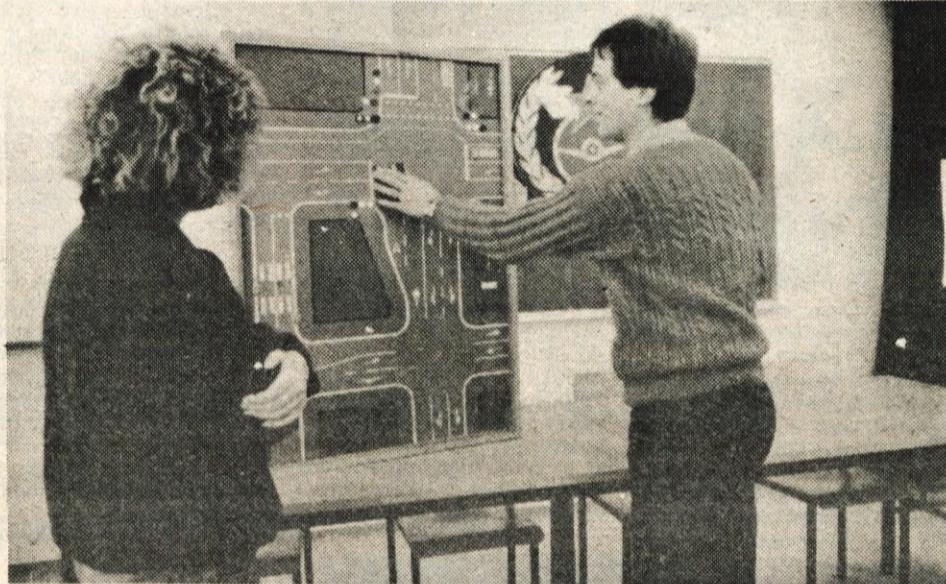
Potnike, imetnike mesečnih vozovnic obveščamo, da od 15. 1. 1990 dalje ne veljajo več vozovnice s sliko z nazivom PS Avtoprevozništvo (modre barve) in Alpetour (rdeče barve). V veljavi so vozovnice bele in oranžne barve z oznako D (dejavška), S (dijaška in študentska) in O (osnovnošolska).

Želimo vam prijetno vožnjo.

Avto šola ZŠAM tudi v Škofji Loki

Krajša pot do vozniškega izpita

Vozniški izpit večini kandidatov povzroča precejšnje preglavice. Ne le, da pošteno udari po žepu, ampak zahteva tudi čas, nekajmesečne temeljite priprave. Za ljudi iz škofjeloške občine je bilo doslej vozniško "opismenjevanje" še posebej zamudno. Poslej čakanja ne bo več. Združenje šoferjev in avtomehanikov Škofja Loka jim je s sodelovanjem slovenske zveze združenj pot do vozniškega izpita bistveno skrajšala, poenostavila in ne nazadnje tudi pocenila. Na prelomu iz starega v novo leto je namreč tudi v Škofji Loki zaživel avto šola ZŠAM.

»Zavedamo se konkurence,« pravi začasni vodja škofjeloške avto šole Henrik Lang, sicer zaposlen v Zvezzi združenj šoferjev in avtomehanikov Slovenije v Ljubljani, »drugo dejstvo pa je, da se na razbitih fičnih praktičnih vožnjah ne da več učiti. Opli in golfi so za nas predvsem sodobno, kakovostno učilo, ki je varno in vzdržljivo. Pri nakupu je, tako kot sploh pri ustanovitvi avto šole, škofjeloškemu združenju izdatno pomagala republiška zveza.«

Vsi avtomobili so kajpk prirejeni za pouk praktične vožnje, imajo dodatna ogle-

dala, zavoro ter sklopko za voznika inštruktorja.

V škofjeloški avto šoli bodo sprva usposabljalni le kandidate za voznike A in B kategorije, to je za vožnjo z motorji in osebnimi vozili, ter organizirali tečaje iz znanja predpisov iz varnosti v cestnem prometu za voznike koles z motorjem. Kasneje, ko bo začetni program že utečen in si bodo lahko privoščili dodatna učila oziroma vozila, pa načrtujejo tudi teoretično in praktično opismenjevanje kandidatov za voznike C kategorije.

V izobraževalni sklop združenja oziroma nove avto šole sodi tudi sodelovanje s škofjeloškimi šolami pri seznanjanju učencev s cestnopravilnimi predpisi in praktičnimi prikazi pravilne vožnje s kolesi, dvokolesi in kolesi z motorjem, ki so med šolsko mladino zadnja leta vse bolj popularna.

Med preventivnimi akcijami pa ne smemo prezeti niti izpo-

Povabilo mladim inštrukturjem

V avto šoli Škofja Loka bo sta poleg stalnega vodje šole redno zaposlena še dva voznika inštrukturja kategorij A in B, medtem ko bodo ostali inštrukturji honorarci. V avto šoli vabijo mlade, ustvarjalne voznike inštrukturje in učitelje cestno prometnih predpisov, da se jim pridružijo. Obljubljajo stimulativno nagrajevanje, dobre delovne pogoje za poučevanje kandidatov ter možnosti za nadaljnje strokovno izpolnjevanje.

Kandidati za vozniški izpit se že prijavljajo, v petek so stekle tudi že prve ure praktične vožnje inštrukturjev s kandidati.

Zlasti zanimiva pa je podoba škofjeloške avto šole sindikatu v podjetjih, mlađinski organizaciji v srednjih šolah in drugim oblikam povezovanja ljudi, da sodelujejo pri skupnem načrtovanju usposabljanja bodočih voznikov. Če bo, na primer, v nekem podjetju ali šoli več kandidatov hkrati, bodo lahko imeli teoretični pouk tudi v svoji sredini, čas za praktično vožnjo pa jim bodo v avto šoli tako prilagodili, da bodo čim manj čakali. Dogovoriti se bo dalo tudi za zmernejše cene, še posebej za srednješolce in študente, pravi Henrik Lang.

Tudi sicer v avto šoli obljubljajo vsem kandidatom, da presledkov oziroma zastojev med tečaji teorije in praktičnimi vožnjami ne bo, da bo usposabljanje potekalo kontinuirano, s tem pa bo kandidatom prihranjen čas, denar in ne nazadnje tudi živči.

Teoretični del vozniškega izpita, to je testiranje, bodo kandidati opravljali v škofjeloški avto šoli, medtem ko bodo na praktično vožnjo še morali v Kranj, ker v Škofji Loki zanjo ni pogojen.

Delavci ZŠAM in avto šole Škofja Loka želijo ljudem zlasti kandidatom za vozniški izpit, srečno, zadovoljno zdravo in varno leto 1990, hkrati pa čestitajo za praznici škofjeloške občine.

Zorica Izeti, kandidatka za vozniški izpit

Pozdravljam konkurenco

»Septembra sem pri AMD Škofja Loka začela s teoretičnim delo priprav na vozniški izpit. Ta sem opravila tudi 27 ur praktične vožnje. V avto šolo ZŠAM sem preselila zaradi inštruktorja, ki tak pred koncem ne bi rada menjala. Veselim se vožnje z oplotom. Prej sem se učila na jugu. Nodaj sem pozdravljam predvsem začetnikov v Škofji Loko prinaša konkurenco, s tem pa tudi večje zadovoljstvo kandidatom za vozniški izpit in inštruktorjem.«

Marko Primožič, voznik inštruktor A in kategorije

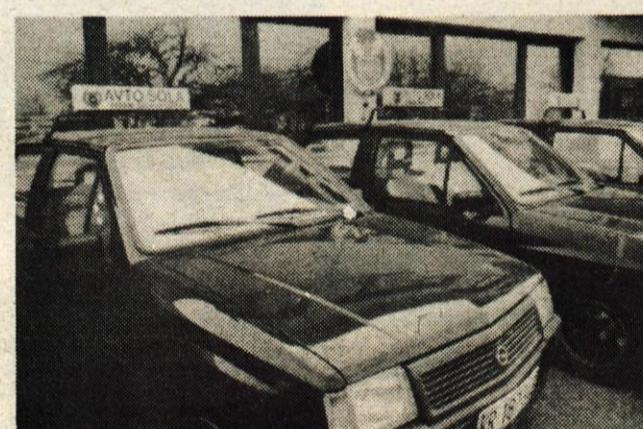
V dobrem avtu je pouk lažji in boljši

»Z inštruktorstvom se ukvarjam poleg rednega dela. Začel sem pred letom dni v avto šoli AMD Škofja Loka. V šolo ZŠAM sem preseljal zaradi boljših delovnih pogojev, pričakujem pa tudi boljše odnose med vodstvom šole inštruktorji. Po tem, kako je delo zastavljeno, sklepam, da niti jutri kandidati ne bomo razočarani. Obojim zelo veliko pomena večja kakovost vozil za praktične vožnje. Trenutno poučujem devet kandidatov. Najbrž bodo hkrati menjajo vsi prestopili v novo avto šolo. Inštruktorsko delo mi všeč, doslej je šlo brez nesreč. Odkar imajo vozila avto-šol streljali svetlobne napise, se število prometnih nesreč s kandidati za voznike razpolovilo.«

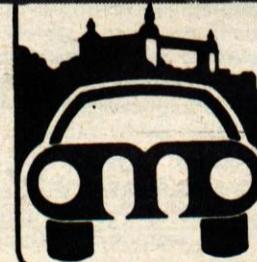
Benjamin Sokolov, sekretar Zveze ZŠAM Slovenije

Zveza denarno podpira dobre programe

»Zveza združenj šoferjev in avtomehanikov je stanovska organizacija, ki združuje 22.500 članov, kljub temu pa nikoli ni bila dežela kakšne posebne družbene zornosti oziroma pomoči. Zato bil tudi njen materialni razvoj ločen. Že lani smo ugotovili da brez materialne osnove ni ti drugačnega razvoja organizacije aktivnosti, ki poleg samega padnlosti člane dodatno povezujo z njim. V skladu s tem smo si veliko naredili za razvoj. Naši organizatorji smo pripravili do linih poslovnih prostorov, več na primer celjska, ki je najbolj razvita, je zelo posodobila avtobusni park, včelo službo. V Sloveniji imamo osemnajst avto šoli, tudi v njih težimo k posodobbi voznega parka in s tem višji kvaliteti izobraževanja. Zveza se aktivnosti združenj, ki imajo zdrave, perspektivne, donosne programske, vključuje tudi s finančno pomočjo.«

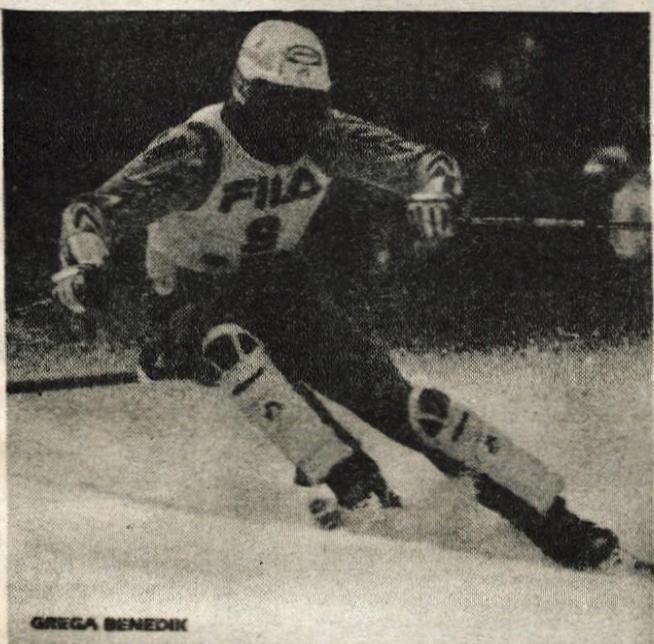
Škofjeloška avto šola je plod takšnih razmišljajev. Zvezda vložila del dohodka od svojih aktivnosti, da bi ustvarila novo vrednost, odprla nova delovna mesta. Pri upravljanju razvoja te šole bomo še naprej sodelovali. V Škofji Loko načravamo prenesti tudi vse ostale oblike izobraževanja, ki jih zveza doslej organizirala na Otočcu.«

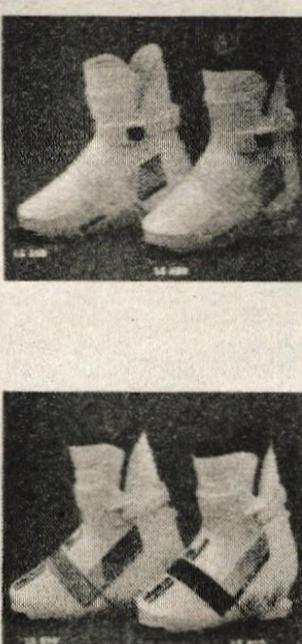
Žirovski čevljariji se ne dajo niti tretji zeleni zimi

Več kot preživetje: razvoj tovarne in boljše življenje delavcev

Za čevljarsko industrijo so že pred desetletjem govorili, da je odpisana, da ne bo preživila. Res ji vsa ta leta, tudi zaradi nenaklonjene gospodarske politike, ni bilo lahko. In morda je prav zaradi tega, ker je država nikoli ni pestovala, postala tako trdoživa. Izvoz, ki je bil za njen zaslugek kazen, zdaj končno postaja prednost. Predvsem zato čevljariji žirovske Alpine, ki ocenjujejo ravno končano poslovno leto, niti spremenjeni gospodarski pogoji niti že tretja zelena zima po vrsti, ki je bistveno vplivala na zmanjšanje naročil "zimskih" vrst obtve, ne morejo ogroziti. Celo nasprotno, v novo leto gredo s spremenjeno filozofijo; ne zadovoljujejo se več zgolj s preživetjem, za cilj si postavljajo razvoj tovarne in boljše življenje delavcev.

GRETA BENEDIK

Direktor Alpine
Bojan Starman

»Seveda pa to pomeni, da bomo morali najprej izboljšati kakovost dela na vseh področjih, ne samo v proizvodnji, tudi v finančah, razvoju, komercialu,« pravi direktor Alpine Bojan Starman. »Na zahodu ustavljajo nove obutvene firme, nekatere ustvarjajo nadgovprečno akumulacijo, so uspešne. Pomeni, da ima tudi Alpina prihodnost. Naša naloga je, da se na vseh področjih dela izenčimo z uspešnimi zahodnimi firmami. Ko bomo to dosegli, so nam vratata dolgo časa odprta.«

Bojan Starman se ne strinja s pospoljenim prepričanjem, če da je poslovanje težko, da je težko voziti Alpinin voz v teh nestanovitnih časih. Težak je res, lažji pa, če ga bodo vsi sku-

paj vlekli v isto smer. Le obračun s seboj lahko koristi, ne more tarnanje nad nemogocimi pogoji; tarnanje deluje nemotivacijsko, ker vsak išče vzroke za slabo delo druge, ne pri sebi. V Alpini zato še bolj odločno kot doslej iščejo notranje rezerve. »Okrog 80 odstotkov stvari, ki vplivajo na (ne)uspeh (produktivnost, kvaliteta) je samo v naših rokah, pravi direktor Bojan Starman.

»Naš cilj bo dosežen takrat, ko bomo ob celotnem izvozu proizvodnje (doslej 80 odstotkov) na zahod našim delavcem lahko zagotavljali normalen zahodni standard, akumulacijo.«

In kaj Bojan Starman meni o najnovejših gospodarskih ukrepih zvezne vlade? »Cena teh ukrepov bo zelo visoka, višja, kot če bi se prej in na drugačen način drugače dogovorili. Zdaj druge poti ni, ukrepe, ki poslovjanje spet postavljajo v realne okvire, podpiram. Čeprav bodo povzročili manjšo proizvodnjo, manjši narodni dohodek, večjo bedo, so nujen zagotoviti povečanje družbenega proizvoda.« Cilji Alpininega kolektiva se v tej luč zdijo še dosti bolj smeli. A če vemo, da so v lanskih izjemno nestabilnih razmerah, ki jim je prilivala na ogenj zlasti visoka inflacija, bistveno znižali zadolženost (leta 1988 so dali za obresti štiri bruto osebne dohodke, lani, naključ revalorizaciji, pa le še enega), potem lahko verjamemo, da misljijo resno, ko hočejo včrtic uspešnih tujih čevljarskih firm. Morda še drobna zanimivost, kako so v Alpini premagali tudi tretjo zeleno zimo. Izpad v programih za zimo so nadoknadi z drugimi vrstami športne obutve, zlasti z lažjimi planinskimi čevljimi, obutvijo za jogging, trim. Seveda pa tudi sami niso zamujali z revalorizacijami, karseda so omejevali vse vrste stroškov, investicije, zmanjšali so režijo.

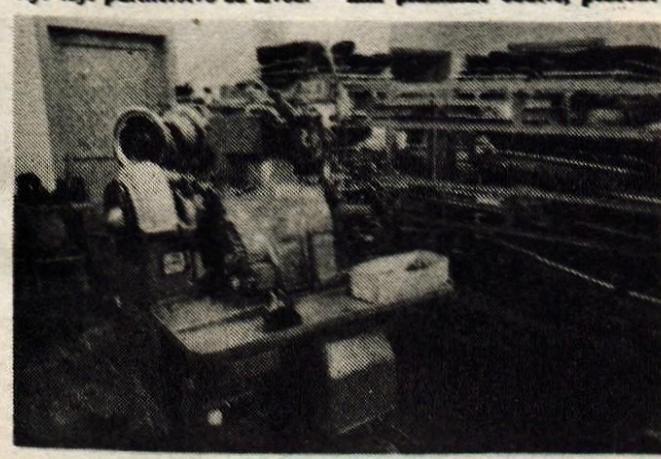
Proizvodnja za prvo polletje že v naprej prodana

Skakalni čevlj izvozni ponos

Za 82-članski čevljarski kolektiv Ratitovca iz Železnikov je bilo minulo poslovno leto še eno v nizu uspešnih. Z obutvijo za posebne namene so utrdili svoj prednostni položaj v jugoslovanskem prostoru, ostali so največji proizvajalci planinske obutve, najbolj ponosni pa so na skakalni čevlj, s katerim so osvojili tudi vrsto tujih smučarskih reprezentanc.

S skakalnimi čevljimi namreč v Ratitovcu opremljajo ves skakalni naračaj Svice, Italije, Avstrije, Francije, Zahodne Nemčije, prodri so celo tja v daljnjo Kanado. Lani so za smučarske skakalce izdelali okroglo dva tisoč čevljev. Za največji uspeh podjetja v minulem letu pa ta program štejejo tudi zato, ker so na tujem uspeši z lastno blagovno znamko. So tudi edini izdelovalci otroških skakalnih čevljev na svetu.

Razen skakalnih čevljev so lani izvozili še nekaj planinskih čevljev. Sicer pa dolgoročno iščejo tuje partnerstvo za izvoz.

»Na področju investicij načrtujemo posodobitev montažne linije šivanja čevljev. V ta namen smo lani že kupili nov flex šivalni stroj, ki nas je stal 100 tisoč mark. Kupili smo ga z lastnim denarjem. Na isti način namenimo letos kupiti še en ključni

stroj, to je stroj za navlačenje zgornjih delov obutve, za katerega bomo odšeli 120 tisoč mark,« je dejal direktor Ratitovca Matjaž Tičar.

Poleg lastne redne proizvodnje so v Ratitovcu lani kot kooperanti izdelali skoraj 30 tisoč parov zgornjih delov za druge proizvajalce obutve. Z novimi, sodobnejšimi in zmogljivejšimi stroji bodo število izdelkov lahko še bistveno povečali.

»Za prvo polletje imamo proizvodnjo že vnaprej prodano,« je nadaljeval direktor Matjaž Tičar, »in to predvsem na programih planinske obutve, posebne

Direktor Ratitovca Matjaž Tičar

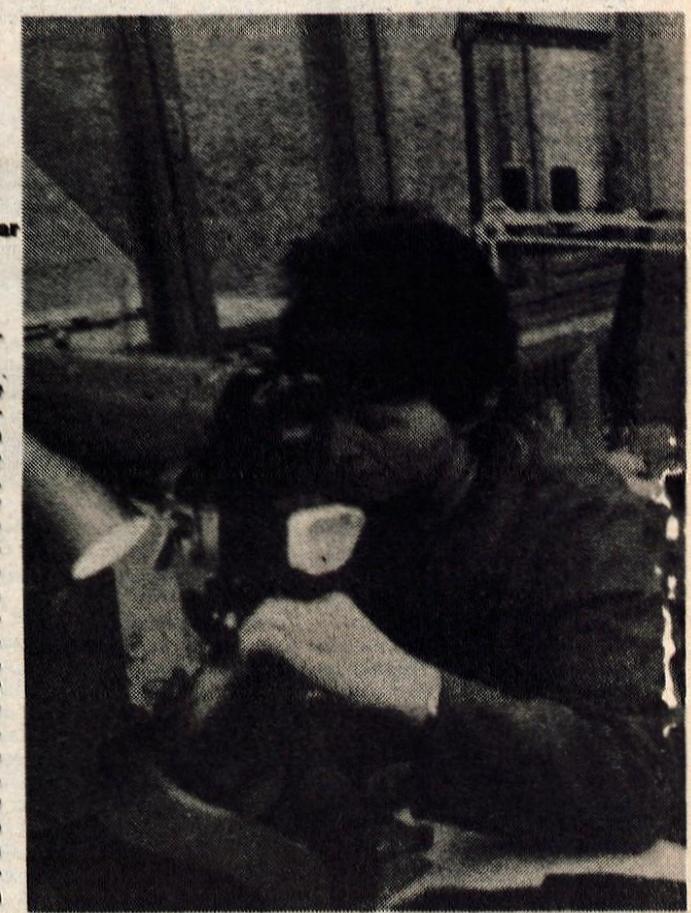

obutve za potrebe republiških sekretariatov za notranje zadeve in delovne obutve za naftno industrijo. Slednja dva programa postopno zaokrožujemo. Pri skakalnih čevljih snujemo izvirno tehnično izpopolnitve, medtem ko imamo pri planinskem

programu ambicijo, da bi ločili zimski in poletni planinski čevlj ter čevlj za plezanje in turismo smučanje.«

Programska vizija je torej jasna, dela bo dovolj za nekaj prihodnjih let. Vendar pa v Ratitovcu niso pronicljivi samo za potrebe trga, naročnikov, kar je gotovo poglavitven razlog uspeha tega maloštevilčnega kolektiva, ki trenutno štipendira kar dvanaest bodočih sodelavcev. Tudi v skrbi za lasten standard so lani napravili pomembne korake. Kupili so stanovanje, gradbene parcele, vpeljali zdravstveno letovanje maj, poletni dopust in božično-novovjetne praznike.

»Glede ukrepov zvezne vlade sem optimist,« pravi Matjaž Tičar, »seveda pod pogojem, da bodo zares držali, zlasti na področju denarne politike države, kjer se mora ohraniti razmerje med dinarjem in marko. Podobno velja za surovine in repremateriale, energijo, transport. Mislim, da se v času, ko ne bo visoke inflacije, lahko vrnejo oziroma dvignejo dobre lastnosti poslovne morale; spoštovanje rokov, cen, kakovosti. Edino, kar pogrešam v paketu ukrepov Markovičeve vlade, so motivacijski instrumenti za čim boljše delo. Če se že obračamo k Evropi, potem naj ima naš delavec tudi možnost zaslužiti evropsko plačo, ne pa, da gospodarstvu kar 65 odstotkov dohodka pobrejo najrazličnejši prispevki in davki.«

Čevljarna

Kolektiv Čevljarske Ratitovec
čestita ljudem ob občinskem
prazniku ter jim želi veliko
delovnih uspehov in osebne
sreče v letu 1990.

Redki, ki gradijo, in to celo z mednarodnim posojilom

Naložba v večjo proizvodnjo in zanesljivo zaščito okolja

Po dolgotrajnih pripravah so v Niku v začetku decembra prijavili investicijo: gradnjo obra- ta za površinsko zaščito in povečanje proizvodnje mehanizmov za registratore. Predračun- ska vrednost naložbe znaša 29 milijonov konvertibilnih dinarjev, kar je približno enako šti- rim milijonom zahodnonemških mark; od tega bodo odsteli 24,6 milijona za osnovna in 4,4 milijona dinarjev za obratna sredstva.

Kot pravi direktorica Niku Tina Nastran, gre za povečanje proizvodne hale in prizidek (v smeri proti Sori). Prostor je bil za tovarno že več let rezerviran, lani pa so ga dokončno odkupili od lastnikov. Sami zidovi, zlasti še v teh časih, bi bili brez prave vsebine seveda pretirano razkošje. V Niku bodo kupili opremo za galvansko linijo in čistilne naprave za odpadne vode (sedanje zadoščajo trenutnemu obsegu proizvodnje), nekaj dodatnih obdelovalnih strojev in elementov za avtomatizacijo montaže mehanizmov za registratore.

»Poudarek smo dali galvanski liniji, ki je vezana na nikljanje mehanizmov, namenjenih pretežno izvozu. V Niku proda- mo na tuje tri četrtine te proiz- vodnje. Sedanja oprema je za- starela, linija je stara dvanajst let, tudi močno preobremenjena, tako da smo v naložbo dobesedno prisiljeni. Galvana je zadnja tri leta delala neprekinjeno v treh izmenah, brez pravega časa za remonte. Posledice za izvoz bi bile prehude, če bi si moralni privoščiti daljši izpad,« je dejala Tina Nastran.

V Niku so lani izdelali 18 milijonov mehanizmov za registratore, leta 1991 bodo dosegli številko 25 milijonov. Glavnina po- večanja, ki ga bo omogočila na- ložba, je namenjena izvozu. To-

rej je naložba izrazito izvozno usmerjena in kot tako podprtta z vseh strani.

Struktura naložbe je nasled- nja: gradbeni objekti 2 milijona dinarjev ali 6,9 odstotka vrednosti naložbe, domača oprema z montažo 7,1 milijona ali 24,7 odstotka, uvožena oprema s carinami in ostalimi stroški 13,4 milijona ali 46,3 odstotka, drugi stroški 1,9 milijona ali 6,7 od- stotka, skupaj torej 84 odstotkov celotne vrednosti, medtem ko preostalo predstavlja obratna sredstva.

In še struktura virov finan- ciranja: lastna sredstva 5,9 milijona dinarjev ali 20,4 odstotka, združena sredstva sovlgateljev en milijon ali 3,7 odstotka, re- publiška sredstva za razvoj 5,8 milijona ali 20 odstotkov, kredit

dobaviteljev opreme in izvajal- cev gradbenih del 2,2 milijona ali 7,7 odstotka, kredit ameriške banke za razvoj 3,5 milijona ali 12,2 odstotka, kredit nemške banke 1,7 milijona ali 6, odstotkov ter kredit Ljubljanske banke Gorenjske 8,7 milijona ali 30 odstotkov. Glede na naslove so- financerjev, ki ne plačujejo »mačka v žaklu«, ampak postavlajo izjemno stroga merila za oceno investicije, resnično lahko verjamemo v uspešnost Nikove naložbe.

»Rada bi poučarila,« je dejala Tina Nastran, »da v strukturi cene opreme predstavljajo med 25 in 30 odstotki čistilne naprave. Ta delež je izjemno visok glede na to, da same čistilne naprave ne dajejo ekonomskih rezultatov. Hočem povedati, da se zavedamo pomembnosti varova- nja okolja; galvanika s svojimi obremenitvami za okolje mora tudi tako zavarovana, da je iz- ključena vsakršna možnost eko- loške katastrofe.«

Rekli smo že, da je naložbo zahtevala iztrošenost. Razen te- ga so v Niku tudi ocenili, da so potrebe po mehanizmih za re- gistratorje v svetu še vedno ve- like. Temeljite tržne raziskave, ki so jih opravili, so bile pozitivne, ne nazadnje je dober znak tudi podatek, da lani in predla- ni niso mogli zadostiti vsem potrebam. Evropski trg rabi

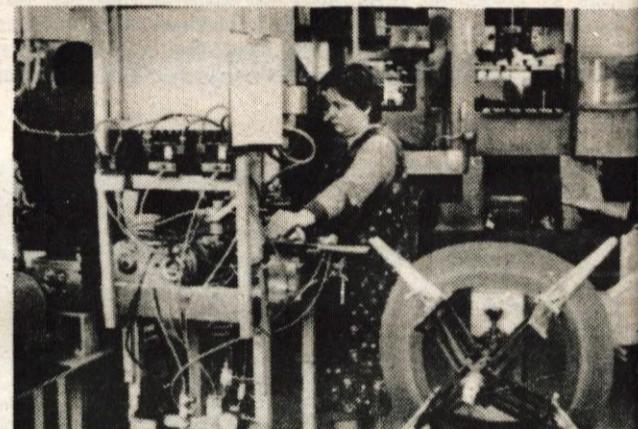

Direktorica Tina Nastran

približno 200 milijonov meha- nizmov, od tega jih desetino prispeva Niko. S povečanjem proizvodnje po naložbi se bo tudi ta delež trgu povečal, s tem pa tudi konkurenčnost v ceni, pravočasnost dobave, ka- kovosti. V Niku so prepričani, da bodo konkurenčni. Zato z investicijo postopno prehajajo na nov način niklanja, to je od visokega sijaja na mat niklanje peskane osnovne plošče. Tak- šno izvedbo v svetu že poznajo in ima iz leta v leto večji delež.

Razliko od sedanjih 18 milijonov do bodočih 25 milijonov mehanizmov bodo večinoma prodali na tuje. Trženje bodo razširili tako v dežele, v katere že zdaj izvajajo (obe Nemčiji, Italiji, Španiji, Velika Britanija, Avstralija), segli pa bodo tu- di na Bližnjem in Daljnem vzhodu.

»Graditi smo začeli decem- bra, nehalo bomo do poletja.

Medtem kupujemo opremo, ka- tere montaža pride na vrsto v druge polovici leta, novembra in decembra naj bi stekla posku- sna proizvodnja, leta 1991 pa bi začeli z redno proizvodnjo,« je dejala direktorica Tina Na- stran. »Zaenkrat gre vse po na- črtih, mislim, da ne bo zakasnitev. Z naložbo pričakujemo tudi boljši poslovni rezultat. Lanski devet mesecov je bilo za nas do- kaj ugodnih, ustvarili smo okrog osem odstotkov bruto dobička, zadnji kvartal, ki je sicer po tra- dicioni vse leta bolj močan, pa je bil lani predvsem zaradi izrazi- tega odstopanja tečajne politike od inflacije, slab, posledica je precešen izpad dobička. Priza- del nas je tudi srbski bojkot. V domači prodaji predstavlja Srbi- ja približno 20 odstotkov. Brit- meni nas draga decembska dra- ga zaloga, saj se v enem mesecu prodaže ne da preusmeriti na druge trge. Razen tega se na- pozna tudi slabša finančna di- sciplina kupcev, zaradi česa smo se morali zadolževati. Bi- lancata torej predvsem zaradi zadnjih treh mesecov ne bo takš- kot bi glede na dobro delo pri- čakovali in zaslužili (v dolarjih smo izvozni plan stodstotno do- segli).«

Zaprijeti v Niku niso tak- čnogledi. Izvoz mehanizmov raste, doma bodo izdelke, do- slej namenjene v Srbijo, pre- smerili na druge domače in tu- je trge, prav tako pa bodo te- meljito pretehtali tržnost pal- čnih sponk, zabjalnih apari- tov in elektromagnetov.

Zagate domačega trga rešuje izvoz

Zaobljeno pohištvo za vse bivalne prostore

Glavna naložba delavcev Alpresa iz Železnikov v minulem letu je bila naložba v nove pohi- štvene programe po meri sodobnega, evropsko naravnega človeka. Prenova je zajela tako programe za domači trg kot za izvoz. Doma je dolgoletni uspešnici, sistemsko pohištvo tri- glav in dom, zamenjalo sveže in razgibano garniture pohištva AL, ki je postopno prihajalo v prodajne salone; najprej kot predsoba, nato kot spalnica, ko bo ponudba zaokrožena, bo tega privlačnega pohištva dovolj za vse bivalne prostore.

Prednost oziroma značilnost programa AL je, da je zasno- van in oblikovan po evropskih merilih, dizajn se uklanja raz- vajenemu evropskemu okusu, zaradi česar ga bodo v Alplesu lahko prodajali tudi v Evropi. Gre za velik kvalitetni preskok od ostrorobega pohištva k za- blenim, mehkim (soft) obli- kam. To pa seveda zahteva družično tehnologijo, s katero so se v tovarni pravočasno opremili.

Ker je bolj razgibano od prejšnjih sistemskih programov, ker ima različne višine, ši- rine, police, izvedba pa je v barvi naravnega jesena in luž- nega hrasta, pohištvo AL zah- teva tudi povsem drugačen pri- stop k oblikovanju bivanjske notranjosti.

»Druga velika sprememba, ki smo jo uveli lani, zadeva iz- voz,« je povedal direktor Alplesa Stane Čadež. »Za lani smo postavili cilj, da bomo oblikovali nove izvozne programe, dobili zanje nove kupce, se z njimi do- govorjali neposredno, brez po- srednikov. Res smo dosegli blizu 50 odstotkov neposrednega izvo- za, česar Alples še nikoli prej ni uspel. Razvili smo program, ki smo ga v Ameriki zelo dobro tr-

žili. Gre za pohištvo za elek- tronsko opremo, to je za glasbe- ne centre, televizorje. Program sestavlja šestnajst različnih enot v različnih izvedbah, kakršnih Jugoslavija še ne poznava.«

Alples je lani s tem pohi- štvom zamenjal kar polovico prejšnjega izvoznega progra- ma, pri čemer je zlasti po- membna, kot je poudaril direktor Stane Čadež, navezava ne- posrednih poslovnih nitij z Američani, zahtevnejši izdelki, ki so tudi bolje plačani kot pre- proste police, ter redna plačila za prodano blago.

In kako kaže letos?

»Sem za ukrepe Markovićeve vlade. Skrajni čas je, da se je ne- kaj premaknilo,« pravi Stane Čadež. »Končno spet lahko za- čnemo kvalitetno poslovanje s kvalitetnimi kazalci, s čvrstimi plani, ki bodo morda odstopali za dva, tri odstotke, ne pa toliko kot zadnje leto, ko za mesec dni naprej nismo vedeli, kaj in kako bo, ko smo tavali v popolni temi. Spet bo smiseln delati analize izdelkov in kupcev. Sicer pa je za letos naša prva naloga, da za- držimo obseg proizvodnje. Ra- čunati moramo, da bo proizvod- nja oziroma prodaja doma še skromnejša kot lani, ko se je v

primerjavi z letom prej razpolo- vila, in da bo treba blizu 60 od- stotkov zmogljivosti usmeriti v izvoz. Stanje v Jugoslaviji je na- mreč trenutno še izredno, eko- nomski blokada še velja; v Sr- biji smo ustvarili eno tretjino celotne domače prodaje. Najhu- je bo prenesti ta presek, saj srbs- kega trga ni mogoče čez noč nadoknaditi z drugim.«

Klub političnim problemom in pričakovani manjši kupni moči ljudi, kar bo tudi letos zo- ževalo Alplesov domači pro- дажni prostor, se v Alplesu s te- ga trga ne bodo umaknili. Od- večne zmogljivosti bodo name- nili izvozu. »Imamo dovolj na- ročil, pogodbne za prvo polletje so podpisane, skratka, kar zade- va izvoz, smo optimisti,« pravi direktor Stane Čadež. Trenutno je v tovarni najhujši prob- lem, ker jim manka delavcev v proizvodnji, da bi lahko iz- polnili izvozna naročila.

»V novih ukrepih vidimo le eno veliko hibo; tečaj dinarja bo gotovo držal, medtem ko se bo- do ostali cenovni premiki v na- slednjih mesecih dogajata. Bojim se, da bo dobičenosnost v izvo- zu iz meseca v mesec padala. Zato vidim alternativo morebitnim izsiljenim podražitvam.

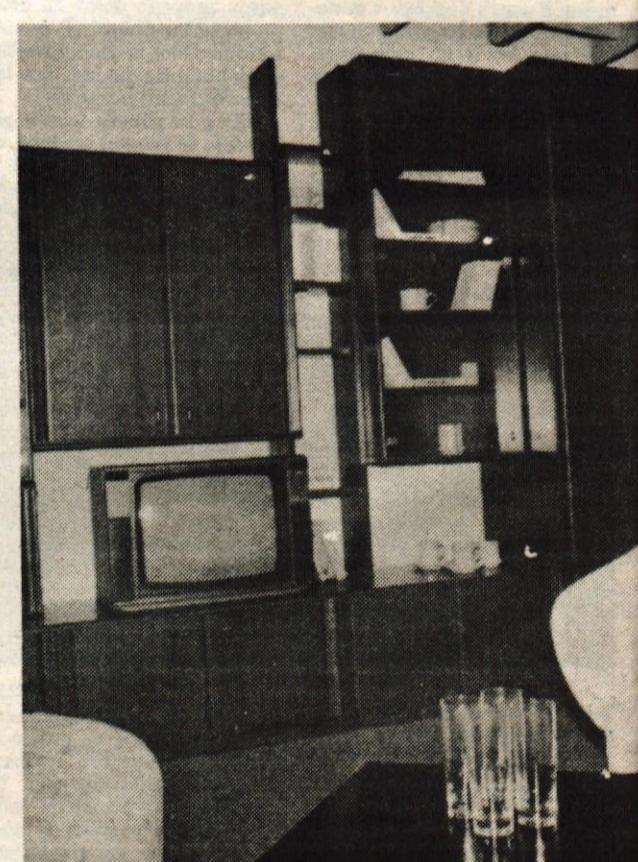

Direktor Stane Čadež

vhodnih surovin in materialov v uvozu, ki je liberaliziran.«

V Alplesu domačim kupcem obljudljajo, da jim bodo vsake tri mesece ponudili kakšno, če ne veliko, pa vsaj drobno novost za popestritev notranje opreme stanovanj. V tem trime- sečju je to program tamar, sam- ska soba iz naravnega smrekovega lesa.

Stane Čadež je še dejal, da se povečuje tudi proizvodnja fonskega pohištva, to je ohišij za televizorje, radijske sprejem- nike, gramofone, zvočnike. Največ delajo za Gorenje, ki ima na tem področju zelo sme- le načrte, nekaj tudi za Iskro Pržan. Na tej proizvodnji tudi v Alplesu gradijo košček svoje prihodnosti, lani so jo prostor- sko in tehnološko preuredili. Gre za delo po naročilu, podobno kot pri drugem perspek- tivnem področju, hotelskem inženiringu, s katerim prav tako nadomeščajo izpad serijske proizvodnje.

alples
industrija
pohištva

Železniki

Ob škofjeloškem občinskem prazniku čestitamo občanom in jim želimo uspešno in srečno leto 1990.

Kolektiv vidi velike razvojne možnosti kot delničar Mercatorja

Že letos obnova loške klavnice

Škofjeloški Mesoizdelki, v katerih je trenutno zaposlenih 440 delavcev, se kot samostojno podjetje delniško vključujejo v poslovni sistem Mercatorja. Več razlogov je, ki so Ločane navedli na ta korak; Mercator je za njih zanimiv zaradi blagovne menjave, Mesoizdelki oskrbujejo velik del Mercatorjeve maloprodaje, večjih razvojnih možnosti z združevanjem dela denarja v skupno vrečo, iz katere se pomnožen враča tudi v njihove naložbe, tu je tudi večja finančna zanesljivost, ki jo omogoča posebna finančna služba - bivša interna banka, prav tako niso nepomembne zunanjetrgovinske povezave. Seveda je še vrsta neznank, ki bo do urejali medsebojne odnose in se nanašajo zlasti na družbeno lastnino.

Direktor Miro Duič

Kot je povedal direktor Mesoizdelkov Miro Duič, ima njegov kolektiv trenutno največje ambicije na razvojnem področju. Pripravlja se na temeljito obnovo klavnice v Škofji Loki, s čimer bodo zadostili novim strogim predpisom o higieničnih sanitarnih pogojih za živilske obrate. Posodobitev je v bistvu pogoju, da bodo klavnico sploh lahko obdržali. Zanje je živiljenjsko pomembna, saj je edina večja na Gorenjskem. Z naložbo v klavnicu bodo lahko odvečne zmogljivosti oziroma tehnologijo ponudili tudi zunanjim koristnikom. Ne nazadnje je posodobitev pomemben korak k čistejšemu okolju, reki, ki ne bo več rdeča, zraku, ki ne bo več zaudarjal.

»Z ureditvijo klavnice bi zadostili tudi izvoznim kriterijem, ki so izjemno strogi. Potrebujemo registracijo za EGS, če hočemo razmišljati o Evropi, toliko bolj, ker za zdaj v Mercator-

ju ni nobenega takšnega objekta,« je dejal direktor Miro Duič. »Trenutno pripravljamo projekte, tako da bi letos že začeli s posodobitvijo klavnice. Naložba je ocenjena na dva milijona zahodnonemških mark, denar bo zagotovljen v okviru Mercatorja.«

Glede na to investicijo se zdi manj pomembno, čeravno greti pri tem za dokaj velike denarje, vlaganje in donosne programe.

Do 1. maja bodo v Mesoizdelkih odprli tri nove prodajalne z diskontnim načinom prodaje, in sicer po eno v Ljubljani, kjer se jim je prva tovrstna izkušnja izjemno dobro obnesla, v Kamniku in Kranju (na Primskem). Trenutno že opremljajo lokale.

Stalna vlaganja in obnavljajna terja tudi avtopark. Mesoizdelki imajo 40 lastnih vozil, vsaj pet, šest jih je treba zamenjati vsako leto z novimi. Vsako leto tudi kupijo en večji predelovalni mesarski stroj. V preteklem obdobju so obnovili stisko enoto, kjer proizvajajo trajne izdelke (stiška, loška salama, klobase ipd.); med drugim so bistveno skrajšali čas zoreanja, zmanjšali kalo, povečali produktivnost za polovico.

»Razvoj načrtujemo tudi na področju marketinga,« pravi direktor Miro Duič. »Ponudili bomo nove izdelke, nove vrste salam z drugačnimi sestavinami, dodatki, vnesli v program več gorenjskih posebnosti in z njim skušali prodrieti na zunanjem trgu.

Vrata na Bližnjem vzhodu so nam že odprta, odpirajo se v Sovjetsko zvezdo... Prek kooperativnih pogodb s tujimi partnerji se bo bomo potrudili ustreči okusu zunanjih kupcev tudi po dizajnu, ne le kakovosti izdelkov.«

Miro Duič napoveduje, da so bo domači trg zaradi manjše kupne moči prebivalcev še naprej ožil. Pot do bogatejših kupcev zato vodi prek državne meje.

V Mesoizdelkih bodo še naprej razvijali čimbalj neposredne kooperantske odnose s kmetiji. Že zdaj ima kolektiv pri kmetijih privezanih 2900 teljet. Finančno breme takega načina vzreje je zanje sicer veliko, vendar se splača zaradi zanesljivosti dotoka živine v klavnico.

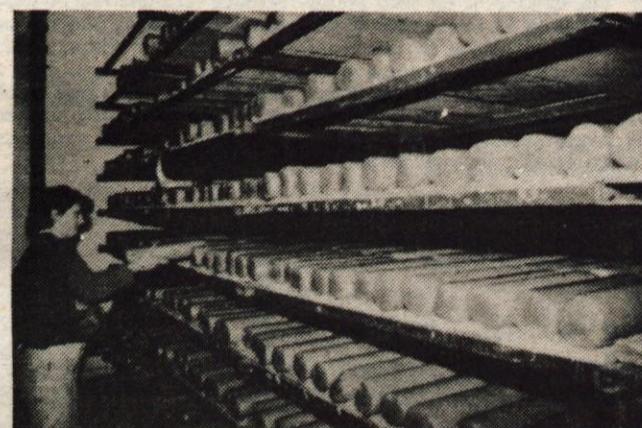
Miro Duič govori tudi o večji kakovosti lastnega dela, o konkurenčnosti na delovnih mestih, ki so bila doslej zaradi nepravilnosti mesarskih poklicev pogosto nestrokovno zasedena. Stanje se zboljuje, mladi se spet bolj ogrevajo za tovrstno delo.

»Naš dolgoročni cilj je seveda ob sedanji hladilnici na Trati dograditi predelovalni objekt, ki ga imamo zdaj v Kranju in zarači značilnosti same stavbe ne ustreza. Zgraditi ga nameravamo do leta 1995. Z njim bi dejavnost na Trati zaokrožili, dali obliž na bolečo rano sedanje pretirane razdrobljenosti, ko imamo medsebojno odvisne obrate v Škofji Loki, Stični, Kranju in Tržiču.«

Sveže mleko, sir, skuta, smetana tudi v lastni prodajalni

Odbor za mleko bedi nad delom mlekarne

Lani je Kmetijska zadruga Škofja Loka sklenila naložbo v svoji mlekarni. Kot je povedala tehnologinja Cecilia Lukancič, so posodobili sirarno, vgradili topotne črpalki za ogrevanje tehnološke in sanitarne vode ter s tem racionalizirali porabo vode in zmanjšali stroške energije. Posodobitev je financirala zadruga prek lastne hranične kreditne službe, svoj delež pa so prispevali tudi kmetje kooperantje in delavci zadruge.

»Boljša tehnologija omogoča tudi boljše izdelke in s tem njihovo večjo tržno uspešnost. Pozimi odkupimo od 11 do 13 tisoč litrov mleka na dan; od tega pošljemo kupcem 1500 do 1500 litrov konzumnega mleka, medtem ko večji del mleka predelamo v sir edamec, ki ima pri nas dolgoletno tradicijo in po katerem smo znani daleč naokrog, v skuto, nekaj je smetane, morebitne viške mleka pa oddajamo Ljubljanskim mlekarnam,« je dejala Cecilia Lukancič.

Glavni kupci izdelkov škofjeloške mlekarnje so Ljubljanske mlekarne, ABC Loka, MIP,

ske mlekarne, ABC Loka, MIP, Kranjska mlekarina, vse več pa je slišati tudi o lastni trgovini, ki je v mlekarni odprta ob torkih in petkih od 10. do 13. ure. V njej je mogoče po konkurenčnih proizvajalcev cenah dobiti sveže mleko, sir edamec, skuto, smetano.

Za nadzor nad delom mlekarne, to je od odkupa mleka do proizvodnje, od minulega novembra skrbí odbor za mleko, ki ga je izvolil zadružni svet Kmetijske zadruge Škofja Loka, v njem pa so poleg predstnikov kmetov tudi zadružni strokovni delavci. Odbor je bil izvoljen predvsem z namenom boljše informiranosti kmetov o delu in poslovanju mlekarne. Kmetje so s tem dobili tudi izvrstno priložnost, da povedo svoje "mlečne" probleme in jih skupaj z zadrugo razrešujejo v obojestransko zadovoljstvo.

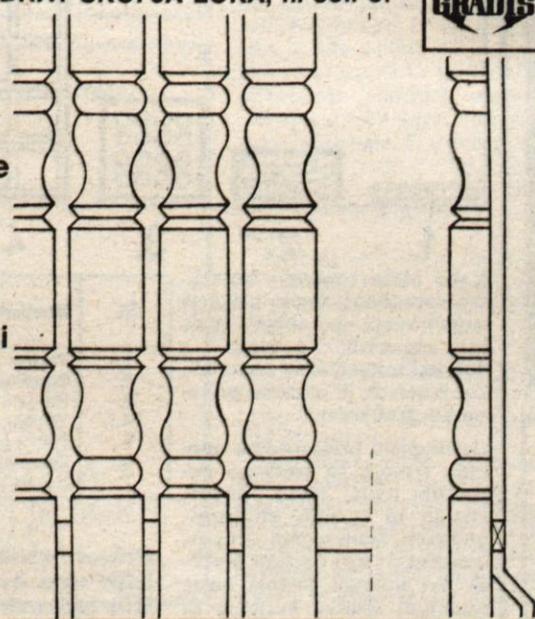
Kolektiv loške Kmetijske zadruge čestita delovnim ljudem, poslovnim prijateljem, odjemalcem, potrošnikom in zadružnikom kooperantom za občinski praznik in jim želi uspešno leto 1990.

etiketa

Delovni kolektiv čestita vsem občanom za občinski praznik Škofje Loke in jim želi veliko delovnih uspehov v letu 1990

proizvodni program: etikete, tiskane tekstile etikete, etikete, samolepne etikete, kartonske etikete, emblemi, papirne etikete

**GRADIS ŠKOFJA LOKA
TOZD LESNO INDUSTRIJSKI OBRAT ŠKOFJA LOKA, n. sol. o.**

POSEBNA UGODNOST ZA VSE NAŠE PROIZVODE ŠIROKE UPORABE:

Iadinski pod, masivne lesne obloge, vodoravne in navpične ograjne deske, okrasni elementi iz masivnega lesa, in panoramske stene s polknji dajemo januarja 1990 do 30 % popusta za gotovinsko plačilo, se priporočamo ter občanom in poslovnim prijateljem čestitamo za občinski praznik ŠKOFJE LOKE

Konkurenca sili v drugačno poslovno obnašanje

Vse je podrejeno prodaji, kupcu

»Iz težav skušamo potegniti nekaj naukov, jih razumeti kot dodatno spodbudo, da se lahko zanesemo le nase, da je vse odvisno od nas,« je na kratko komentiral poslovne razmere v Embalažno grafičnem podjetju direktor mag. Jure Žakelj. Za leto 1989 je značilno, da jim je kljub nadpovprečni akumulaciji, plačam, ugodnim pogojem za razvoj (kapital, prostor, tradicija) tržni delež izjemno padel; izraženo v količini predelanega materiala kar za dobro desetino. Vzrok za to je več, mag. Jure Žakelj pa jih v nasprotju s pričakovanji prav nič ne prikriva.

Kot enega osnovnih navaja predimenzioniranost branže, ki se izraža v izjemno razviti konkurenčni, posledica tekmovanja za kupce pa je občuten padec cene papirnatih embalaž. Naslednji vzrok oziroma posledica, ki tudi izhaja iz zaostrovanja konkurenčne, je poslabšanje dolžniško-upniških odnosov, pri čemer so seveda ponudniki storitev, v tem primeru EGP, ti, ki potegnijo krajši konec. Potrošniki embalaže se lahko

obrnejo k potencialnemu novemu dobavitelju, ki bo v podobnem konkurenčnem primežu pripravljen pod slabšimi pogoji izdelati embalažo in konkurenca spodriniti.

Kako povečati tržno moč?

Direktor EGP mag. Jure Žakelj pa, kot rečeno, ne išče samo izgovorov oziroma vzrokov

šibke tržne moči zunaj podjetja, v trgu, konkurenči, ampak razmišlja predvsem o tem, kako povečati tržno in s tem finančno moč podjetja. Pri tem je zelo samokritičen. »Prepočasi se prilagajamo povpraševanju na trgu, potrebam kupcev,« pravi. »Investicije v opremo iz preteklih let nam ne dajejo pričakovanih učinkov, kar dokazuje tudi to, da smo pri njihovem načrtovanju podcenjevali tržni in predvsem kadrovski vidik inve-

stiranja. To se zdaj odraža v prepočasnom spremenjanju in prilaganju proizvodnega programa, v prepočasni rasti kakovosti in njene stabilnosti, zlasti pa v odsotnosti načrtnega osvanja novih izdelkov in tržišč. Načrtovana marketinška preobrazba podjetja nam ne uspeva. Veliko prepočasi se ureščuje tudi naša usmeritev v embalažni inženiring.«

Na vse te pojavnne oblike kriznih razmer v EGP ne želi reagirati s pričakovanjem drugačnih vplivov od zunaj, ampak z lastnimi odgovori na vsebinske razloge za tak položaj. In se spet vse skoncentriira na njihovo tržno (ne)moc, ki je tolikšna, kolikor so se sposobni na dolgi rok prilagajati, biti boljši od konkurenč.

Trenutno se trudijo normalizirati dolžniško-upniška razmerja ter se uveljaviti z agresivno politiko trženja. Pri tem ugotavljajo, da jim sedanji program in trg ne omogočata razvoja.

Zato želijo s spremembami narediti program bolj konkurenčen in privlačen. V ta namen so montirali nov štiribarvni offset tiskarski stroj, ki je bistven za kakovost in zanesljivost proizvodnje, po drugi strani pa omogoča razširitev assortimenta na področju papirne predelave. V podjetju s sodelovanjem Biroja za industrijski inženiring uvajajo integralni sistem kontrole kakovosti. Letos nameravajo začeti tudi z računalniškim projektiranjem embalaže, preobraziti organizacijo marketinga in ga opreti na nove, strokovne ljudi, bistveno večjo asistenco razvoja in marketinško preobrazbo celotnega posavnega sistema. V

prakso želijo prodreti z miselnostjo, da je vse podrejeno prodaji.

Podjetniška preobrazba

»Zelo pomembna pa je tudi

naša podjetniška preobrazba,«

pravi mag. Jure Žakelj, »ki ima

prav tako za končni cilj tržno

uspešnost. Na osnovi definirane

lastnine moramo organizirati

učinkovito upravljanje. Ne glede

na dogajanja okrog družbenih

lastnine in lastniških odnosov

štartamo kot družbeno podjetje

s predpostavko, da je naš kapital

lasti kolektiva in da je kapital

faktor, ki upravljanje odločilno determinira, da se mora

njegova vrednost povečevati.«

S kapitalom moramo svojemu osnovnemu procesu, ki je v produkciji kartonske embalaže, zagotoviti normalno donosnost tudi v ustanavljanjem novih podjetij in sklepanjem novih poslovnih povezav. Investirati bo treba v kupce, postati solastnik, imeti vpliv na njih.«

Direktor EGP priznava, da je takšna podjetniška preobrazba vsebinsko zelo zahtevna, ker gre za procese, ki so kvali-

tativno povsem drugačni od teh, s katerimi so se doslej ukvarjali.

V čem je priložnost zdaj?

Prvi mož Embalažno grafičnega podjetja samokritično ugotavlja, da se v posovanju ni(s) dovolj oziral(i) na ljudi in njihove sposobnosti. Vode je bilo usmerjeno k stvar, ne k ljudem. Zaradi tega je bil podcenjen tudi problem motivacije zaposlenih, kar se je ne nazadnje odražalo v njihov nezainteresiranočnosti za dodatni strokovno izobraževanje, z pomladitev in okrepitev s svetimi strokovnjaki in idejami. V spremembah tega koncepta mag Jure Žakelj vidi možnost, da zahtevni fronti povpraševanja postavi nasproti dovolj močno ponudbo.

»Druga stvar je vezana na problem preživele proizvodni orientacije. Ta se kaže tudi skozi razumevanje našega tržneg poslanstva, ki je premalo povezano s kupci, njihovimi potrebi in razvojem. Pomeni, da je podjetju potrebno sinhronizirano delovanje za skupen cilj prodajo.«

Šeširjevi klobuki ne pokrijejo vsakršne glave

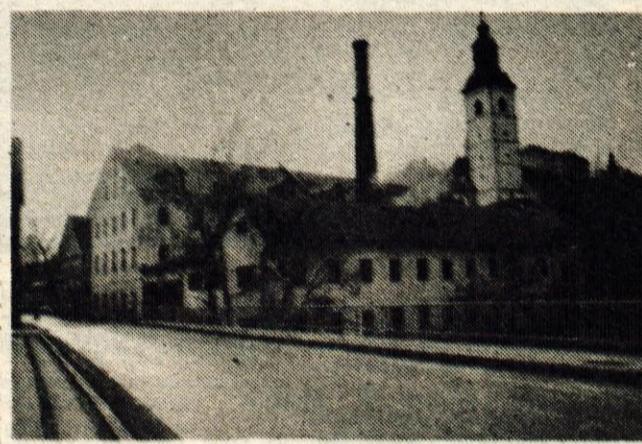
Letošnja proizvodnja že prodana

Kolektiv škofjeloškega Šeširja se tudi ob izteku minulega posavnega leta lahko z zadovoljstvom ozre nazaj. Sklenil ga je brez marke ali dinarja dolga, brez zalog klobukov v skladišču, pa s polnimi skladišči surovin za letošnjo proizvodnjo, ki je že v celoti prodana.

Direktor Miro Pintarič ima grobo bilanco posovanja že na mizi. V oči zbole zlasti podatek, da je imelo podjetje lani kar 71 odstotkov izvoza na konvertibilne trge, kar je največji delež od leta 1965; od tega je le pet odstotkov tako imenovanega lon posla (dodelave), glavnina je klasični izvoz. In kar je pri tem še zlasti razvesljivo: škofjeloškim klobučarjem se ni treba batiti, ali se bodo nekemu kupcu zaradi previsoko postavljenih cene zamerili ali ne, saj jih za njim že čaka drug.

Finalni izdelki in višji cenvni razred - to sta bistvena dosežka škofjeloškega Šeširja v minulem letu, ko je največ izvažal v ZDA, ZRN, Italijo in Avstrijo. Tudi v novo poslovno leto kolektiv stopa z zdravimi osnovami za delo. V vodou smo omenili polna skladišča surovin za celoletno proizvodnjo, ki je že vnaprej prodana, tako da celo odvija naročila. Človek bi rekel, da nimajo več kaj delati. Še veliko, odgovarja direktor, veliko bo še treba narediti za kvalitetnejši servis: kvaliteto dela, dobavne roke, transport.

Izvoz sicer vse bolj izpodriva Šeširjevo prodajo na domačem trgu, ki pa se je vsemu navkljub ne nameravajo docela odreči. Manjša kupna moč na Hrvaškem, bojkot v Srbiji, ki je bila pomembno domače tržišče - na oboje pa v Šeširju vendarle lahko gledajo z manj prizadetosti kot v drugih podjetjih. Izvoz, ki so ga gradili dolga leta, res ni prišel čez noč, marsičemu so se delavci v preteklosti morali odreči na račun konkuren-

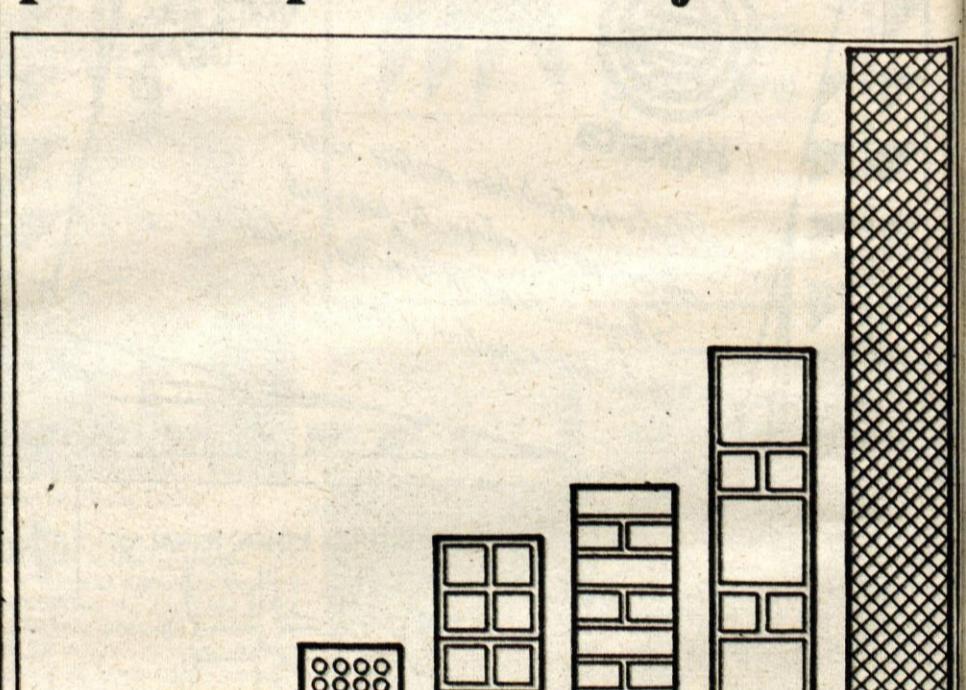

Šešir

Cestitamo za občinski praznik Škofje Loka in želimo v novem letu veliko delovnih uspehov.

TERMO

Industrija termičnih izolacij Škofje Loka p. o.

Št.	Gradbeni material	Toplotna prevodnost W/m K	Razmerje proti TERVOLU
1.	Tervol	0,041	1
2.	Smrekov les	0,140	3
3.	Penjeni beton	0,290	7
4.	Votlaki opečni	0,610	15
5.	Polna opeka	0,760	19
6.	Zid iz kamna	1,160	28
7.	Beton	2,040	50

Delavci Industrije termičnih izolacij Termo Škofje Loka želijo vsem srečno in uspešno novo leto 1990. Škofjeloškim občanom cestitajo za praznik.

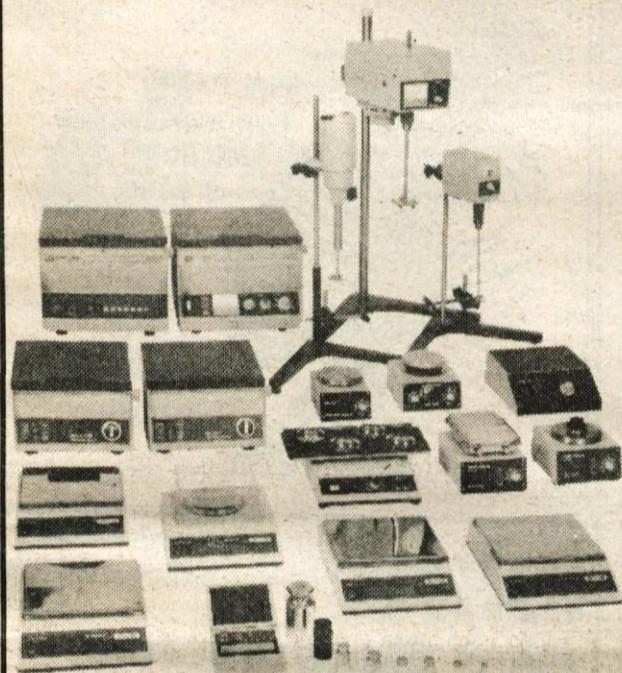
Tovarna prešitih odelj., p. o. Škofja Loka
64220 Škofja Loka, Kideričeva 80
telefon 064/632-251
tekoči račun pri SDK Škofja Loka 51510-601-10841

VSEM OBČANOM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE
VABIMO VAS V NAŠO PRODAJALNO,
KI JE ODPRTA V PONEDELJEK,
SREDO IN PETEK OD 9. DO 15. URE,
TOREK IN ČETRTEK OD 14. DO 19.
URE

**KVALITETA
IN
IDEJA IMATA
SAMO ENO IME:
*termopol***
predelava plastičnih mas 64 225 sovodenj

OBČANOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE IN ŽELIMO USPEŠNO 1990

tehnica
ŽELEZNIKI

Za občinski praznik
ŠKOFJE LOKE
iskreno čestitamo!

Doliks
PODGETJE LAHKE OBUTVE
p. o.: Strojarska 12, Žiri
Tel.: 064-69-332

VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE
LOKE IN VOŠČIMO USPEŠNO
NOVO LETO 1990

Tovarna elementov in sistemov avtomatizacije strege

VIBRO

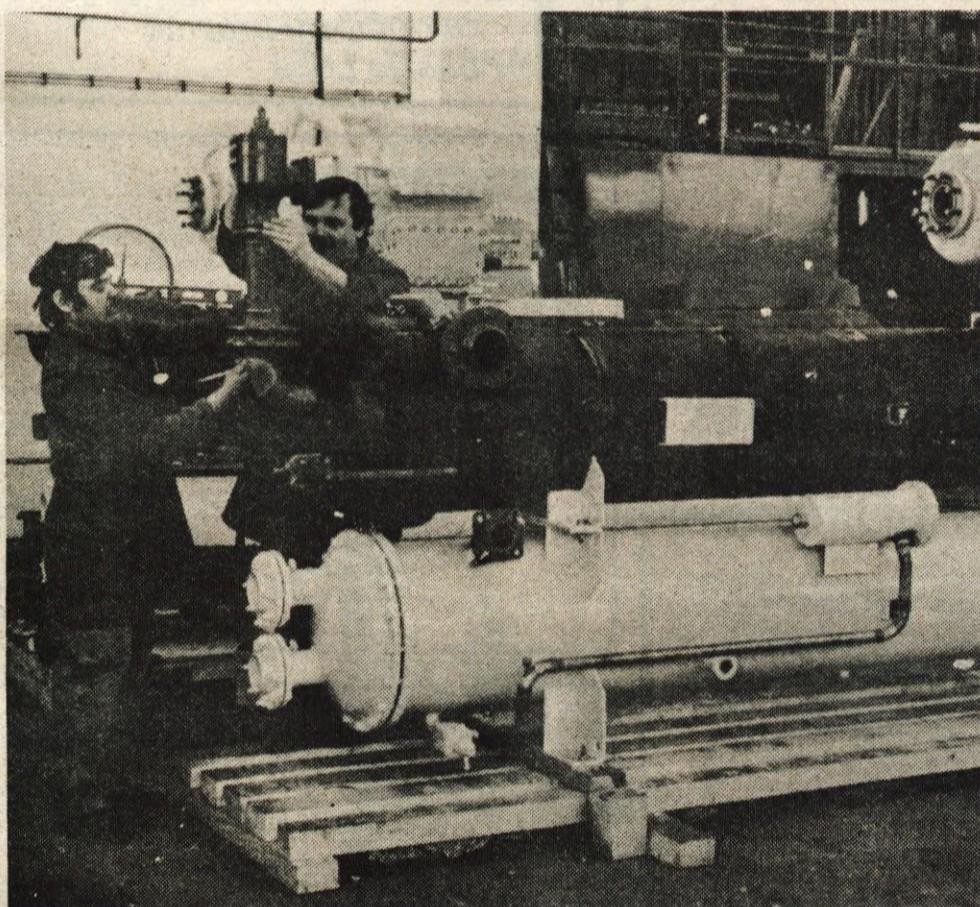
64226 Žiri
Novovaška 147
Telefon: 064/69-233
(+38)64-69-233
Telefax: 064/69-679
(+38)64-69-679
Telegram: VIBRO ŽIRI

OBČANOM IN POSLOVNIM
PARTNERJEM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE
IN ŽELIMO USPEŠNO 1990

Od zamrzovalnikov k profesionalnemu hladilstvu

LTH oblikuje svoj novi obraz

LTH se je med prvimi v škofjeloški občini organizirala po novem; že sredi minulega leta je postala družbeno podjetje, od katerega sta se osamosvojila programsko več ali manj samostojna Livarna in Orodjarna. Žal pa samo organizacijske spremembe 1200-članskega kolektiva na Trati niso mogle rešiti težav, na katere so delavci jeseni opozorili z odločno zahtevno po vzpostavitvi nove vodilne ekipe in jasnega razvojnega koncepta. Decembra je podjetje dobilo direktorico mag. Tatjano Nastran (prej v.d.), kmalu zatem pa je rešilo tudi druge najbolj pereče kadrovske lise v vodstvu. Od takrat do danes ni preteklo veliko vode, vendar pa se je v LTH že marsikaj spremenilo na bolje. Predvsem je med delavci zavel val prepotrebnega novega optimizma.

Proizvodni program LTH je trenutno pod drobnogledom, da bi ugotovili, kateri izdelki imajo prihodnost, katera pa bo treba odpisati in zanje iskat nadomestila drugje. Do sprememb bo vsekakor prišlo. Najbolj problematično je področje zamrzovalnikov: že vse minulo leto je bilo očitno, da je jugoslovanski trg za te vrste izdelkov široke potrošnje preozek oziroma da je kupna moč ljudi preveč oslabela. O usodi zamrzovalnikov bodo v LTH še razmisili, gotovo pa bo treba čimprej najti zanje ustrezno nadomestilo.

Najbolj verjetno je, da bodo iskali nadomestilo v profesionalnem hladilstvu, ki je komercialno zanimiv izvozni program. Lani so glede na leto prej kar za 30 odstotkov povečali izvoz. V strukturi celotnega prihodka lanski izvoz predstavlja 31 odstotkov.

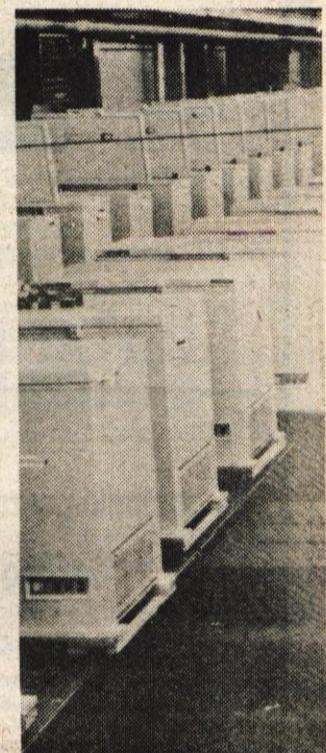
»Še naprej bomo iskali vse poti za povečanje izvoza,« je dejala direktorica LTH Tatjana Nastran. »Domači trg se zožuje zaradi revščine in politike. Kar širinajst odstotkov našega zaščita je samo zaradi blokade

Srbije postavljenih na kocko, pod vprašajem pa so tudi posli za Sovjetsko zvezo, Saudovo Arabijo in nekatere druge dežele, ki jih dobivamo prek velikih zunanjetrgovinskih hiš na območju Srbije.«

Srbija je v LTHboleče posegle tudi zaradi surovin. Okroglo 20 odstotkov vseh potrebnih materialov za proizvodnjo namreč loški kolektiv dobiva (je dobival) iz Srbije. V delih proizvodnje, kjer manjka materialov, so delavci prisiljeni ostati doma za 60-odstotno plačo. Podobno kot pri prodaji se bo zato moral LTH tudi pri oskrbi nasloniti na zanesljivejši zunanj trg.

»Naša programska usmeritev so izdelki z več znanja, manjših serij, individualni izdelki, kar pa seveda terja okrepitev razvoja in tržnih funkcij. Razvojni center je motor podjetja, a je kadrovsko še prešibek. Upamo, da bomo z novim vodjo razvojnega centra, ki smo ga dobili iz Instituta Zoran Rant, ponovno vzpostavili tudi tesnejše sodelovanje s temi raziskovalci, našimi nekdanjimi sodelavci.«

V LTH se zavedajo, da brez dotoka visoko strokovnih ljudi, zlasti razvojnikov, sanacija podjetja ne bo mogoča. Obenem bodo morali stalno izobraževati tudi že zaposlene delavce. Še zlasti je zaskrbljujoč visok delež nekvalificiranih delavcev. V podjetju imajo preveč

neproduktivnih nižje strokovnih del, premalo pa produktivnih, katerih delo bi vodilo k izdelkom z več vgrajenega znanja.

»V preteklih letih, ko je bila konjunktura visoka in nam je manjkalo delavcev, smo si z zaposlovanjem nekvalificiranih, celo nepismenih, ljudi iz drugih republik naredili medvedjo uslužbo,« meni direktorica Tatjana Nastran. »Takrat smo tudi veliko dela oddali zunanjim kooperantom. Zdaj želimo vsaj nekaj tega spet vrneti v tovarno, ker naši ljudje nimajo dovolj delničnih možnosti, da bi se zaposlili kje drugje. Morali bomo najti kompromis med interesami podjetja in delavcev. V proizvodnji je najmanj 50 ljudi preveč, rezerve so še tudi v reziji. Ogrevamo se bolj za to, če bo mogoče, da delavce z dodatnim strokovnim izobraževanjem, prekvalifikacijami in dokvalifikacijami usposobimo in zaposlimo z drugimi deli, drugimi programi, namesto da bi jih odpuščali.«

Direktorica pozdravlja gospodarske ukrepe Markovićeve vlade, boji pa se, da je tečaj prenizko zamrzenjen, kar bi utegnilo vplivati tudi na izvozno motivacijo LTH.

LTH

Delavci Loških tovarn hladilnikov ob občinskem prazniku čestitajo prebivalcem škofjeloške občine in jim želijo veliko delovnih uspehov in sreče v letu 1990.

**DO
SLIKOPLESKARSTVO**

Škofja Loka
Tavčarjeva 21

Izvaja vsa slikopleskarska,
tlakarska, fasaderska in
keramična dela

Prodajamo ves potrebeni material

*Občanom čestita za
občinski praznik Škofje Loke
in jim želi veliko delovnih
uspehov*

OPREMA
STANOVANJ
IN JAVNIH
OBJEKTOV

Železniki, Na Plavžu 77

Za občinski praznik občine Škofja Loka

iskreno čestitamo!

**Za praznik občine
Škofja Loka**

**ISKRENE
ČESTITKE**

KRANJ
TRGOVINA IN GOSTINSTVO

ALPETOUR

Alpetour
REMONT Kranj
Mirka Vadnova 8

PREVENTIVNI PREGLEDI

Preventivne preglede motornih vozil
lahko opravite pri nas:
za vozila nad 3500 kg na
Primskovem (komunalna cona)
za osebna vozila na Laborah,
Ljubljanska cesta 22, kjer opravljamo
tudi redne tehnične preglede.

Cenjenim strankam želimo srečno vožnjo v letu
1990, občanom občine Škofje Loke pa čestitamo
za občinski praznik!

Se priporočamo!

- SREDNJA DRUŽBOSLOVNA JEZIKOVNA ŠOLA
- SREDNJA LESARSKA ŠOLA
- SREDNJA KOVINARSKA IN CESTNO-PROMETNA ŠOLA
- DELAVSKA UNIVERZA ŠKOFJA LOKA
- DOM UČENCEV FRANJO KLOČNIK

Učenci in delavci čestitajo ob škofjeloškem
občinskem prazniku

**Obrtnik
Škofja Loka**

64220 ŠKOFJA LOKA, BLAŽEVA UL. 3
BRZOJAV: OBRTNIK ŠKOFJA LOKA

*Delovnim ljudem in
poslovnim prijateljem
čestita kolektiv podjetja
za občinski praznik
Škofje Loke*

OBČANOM
IN DELOVNIH
ORGANIZACIJAM
OBČINE ŠKOFJA LOKA
OB OBČINSKEM
PRAZNIKU
ISKRENO ČESTITAMO

Center slepih in slabovidnih
dr. Antona Kržišnika
Stara Loka 31, Škofja Loka

- usposablja, priučuje slepe in slabovidne osebe
- zaposljuje slepe in slabovidne v kovinski, mizarski, metlarski in ščetarski delavnici
- daje celotno oskrbo in varstvo slepim, slabovidnim in drugim osebam

*Poslovnim prijateljem, delovnim
kolektivom in občanom čestita za občinski
praznik Škofje Loke*

Proizvodno,
trgovsko in gostinsko
podjetje

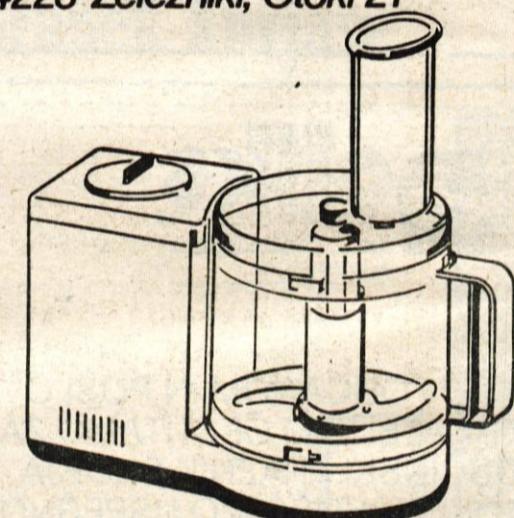
LOKA
ŠKOFJA LOKA

vsem našim
kupcem
želimo
srečno
novi leta
in
iskrene
čestitke
ob občinskem
prazniku

Iskra

**Iskra Elektromotorji,
Industrija elektromotorjev
in gospodinjskih aparatov,
64228 Železniki, Otoki 21**

*Za občinski praznik čestitamo
vsem delovnim ljudem in
poslovnim partnerjem.*

Občanom čestitamo za občinski praznik
Škofje Loke in želimo v novem letu veliko
delovnih uspehov

**OBRTNO
ZDRUŽENJE
ŠKOFJA LOKA,
Spodnji trg 2**

*Občanom in poslovnim prijateljem
čestitamo za praznik
občine Škofja Loka.*

SOZD Mercator
n. sub. o.DE KMETIJSTVO
DE MIZARSTVO
DE MARKET
DE ŽAGA
DE ŽELEZNINA

kmetijsko
gozdarska
zadruga
MERCATOR — SORA
p. o.
64226 Žiri

*Delovnim ljudem, poslovnim
prijateljem, odjemalcem,
potrošnikom in kooperantom
čestitamo za občinski praznik
Škofje Loke ter se priporočamo
za nadaljnje sodelovanje*

Škofja Loka,
p. o. Spodnji trg 27
tel.: (064) 620-336

*Občanom in poslovnim
partnerjem čestitamo za
občinski praznik Škofje Loke*

DEJAVNOST:

- kemično čiščenje vseh vrst oblačil,
usnja, velurja, tepihov, talnih oblog
- pranje in likanje perila

POSLOVALNICE:

- Škofja Loka:
Mestni trg 1, tel.: 621-746
Spodnji trg 12, tel.: 620-317
— Stražišče tel.: 25-269
- Kranj:
Staneta Žagarja 2, tel.: 21-508
Huje 33, tel.: 28-876
- Medvode:
Medvode 47, tel.: (061) 611-034
- Ljubljana:
Titova 93, tel.: (061) 315-056
M. Pijade 8, tel.: (061) 317-100
Linhartov podhod, tel.: (061) 310-922
Rimska c. 11 tel.: (061) 28-128

nama

**ČESTITAMO OBČANOM IN
KUPCEM TER POSLOVNIM
PARTNERJEM OB OBČINSKEM
PRAZNIKU**

**VELEBLAGOVNICA
nama ŠKOFJA LOKA
SE PRIPOROČA ZA NAKUP**

64226 ŽIRI, Industrijska cesta 2, p. p. 7
Telefon: (064) 69-300
Telex: 34505 YU KLADI
Telefax: 3864 69 664 KLADIVAR ŽIRI YU

KLADIVAR

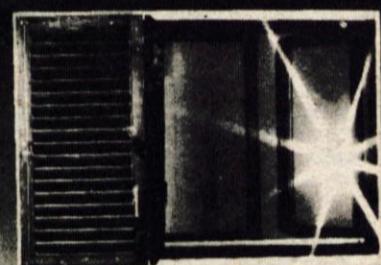
TOVARNA ZA FLUIDNO TEHNIKO

S širokim proizvodnim programom na področju hidravličnih komponent in sistemov, pnevmatskih komponent, sistemov centralnega mazanja, elektromagnetov ter učnih pripomočkov za hidravliko

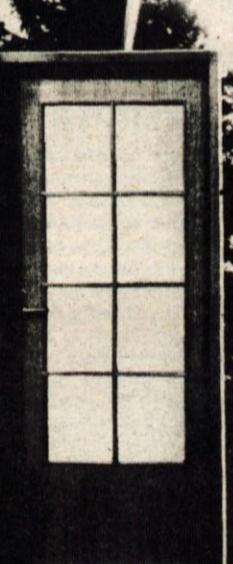
**ČESTITA VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM
PARTNERJEM ZA OBČINSKI PRAZNIK
ŠKOFJE LOKE**

**MI DAJEMO ZELENEMU BOGASTVU
NOVE OBLIKE IN NOVA ŽIVLJENJA**

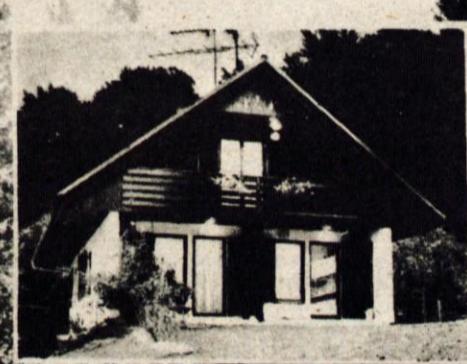
DAJEMO SVETLOBO OKEN

TO JE JELOVICA

DAJEMO MOČ VRAT

DAJEMO TOPLINO SODOBNIH HIŠ

JELOVICA

ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58, tel. (064) 631-241

**OBČANOM IN POSLOVNIM PARTNERJEM ČESTITAMO ZA
PRAZNIK OBČINE ŠKOFJA LOKA**

Kotura

METKA, ŠKOFJA LOKA
ZALA, GORENJA VAS,
SLON, ŽIRI
NOVOST, ŽIRI
ŽIROVKA, ŽIRI

Za občinski praznik vam iskreno
čestitamo in vabimo, da obiščete
naše prodajalne

Tone Peternelj - Igor

Sam v boju proti snegu, mrazu in sovražniku

(Odlomek iz daljšega zapisa o samotarju, prvoborcu, udeležencu poljanske vstaje, dražgoške bitke in oglarju Francetu Igliču iz Kremenika nad Poljanami v Poljanski dolini).

V petek, 25. avgusta 1989, smo se na pokopališču v Poljanah nad Škofjo Loko poslovili od prvoborca, udeleženca poljanske vstaje, dražgoške bitke in spopada z Nemci na Mošenjski planini, tovariša Franceta Igliča. Rodil se je 27. februarja 1906 v 13 članski bajtarski družini pri Gobovšku v Kremeniku. Od mladih let naprej in še tudi po vojni, skupaj nad 40 let se je pretežno preživljal z drvarjenjem po gozdovih in kuhanjem oglja (letno je skuhal okoli 10 kop). Kot samotar je vse do smrti živel v kajži blizu svoje rojstne hiše v Kremeniku. Le zadnja leta je živila pri njem in mu gospodinjila njegova nečakinja Pavla iz Kolobocije pri Črnom vrhu nad Polhovim Gradcem.

Pokojni France je soborcem iz Cankarjevega bataljona in v domači širši okolici znan predvsem iz tragedičnega spopada borcev Pečnikovega in Bičkovega voda 2. čete Cankarjevega bataljona z Nemci dne 13. januarja 1942 iz obkoljene lesene planšarske koče (hrunarice) na Močariški planini

(brunarice) na Mošenjski planini na Jelovici. Njegova osebna tragedija izhaja prav iz tega spopada, ker se kot težki in za hojo nesposoben ranjeneč ni mogel skupno s preživelimi in lažje ranjenimi — za hojo sposobnimi soborci umakniti iz koče na Mošenjski planini proti Kališniku.

Iz Dražgoš se je Cankarjev bataljon po bitki urejeno umaknil po takrat zgaženi poti na vrh Dražgoške gore. Zasedel je brunarico ob vrhnji postaji rudenske žičnice, kočo in hlev na bližnji planini Kališnik.

S prihodom bataljona na Jelovico, je njegovo poveljstvo Šubićevu zasedo premaknilo iz bližnjega Trnavca naprej na Mošensko planino, ki je štiri kilometre oddaljena od Kališnika.

metre nadaljena ob Kalishku. Na Mošenjsko planino sta zatem drug za drugim prišla iz južne strani dva voda 2. Čete Kan-karjevega bataljona. Najprej je 12. januarja prišel na Mošenjsko planino Pečnikov vod in se nastanil v tamkajšnji leseni planšarski kočji — brunarici. Ta je stala pod vrhom grebena nad golo strmino in dolino, ki se na drugi strani vzpenja v nekaj višji greben. Ob prihodu na Mošenjsko planino je Pečnik pobral Šubičeve zasedo v vznožju planine in postavil močnejšo pod poveljstvom Rafaela Buha-Ježeva iz Poljan in to okoli 800 metrov vzhodno pred Mošenjsko planino. Ta naj bi ob morebitnem prihodu Nemcev po tamkaj ležeči naravni izgaženi poti te napadla in zadržala in opozorila svoj vod, da bi se lahko pripravil za spopad ali umik. Prikakovale se je namreč, da bodo Nemci, če

bodo odšli na Jelovico, prishi iz severovzhodne strani brez smuci po tej poti. Naslednji dan dopoldne pa je komandir čete Jaka Bernard poslal s Kališnika Bičkov vod, da bi ta zamenjal Pečnikovega.

Tega dne, ko je v torem, 13. januarju, pa je 40 članski nemški smučarski oddelek z Bleda v belih zaščitnih ogrinjalih neopazno prismučal na Mošenjsko planino s severa. Oddelek je zavzel severozahodne ter južne vzvišene položaje nad kočo in jo okrog 14. ure začel obstreljevati z vsem razpoložljivim orožjem. Borci v koči so napad zavrnili z močnim streljanjem proti nemškim položajem. Žal pri obrambi niso videli strelec zaradi njihovih belih ogrinjal in so zato odgovarjali na streljanje bolj na slepo v smeri, od koder so streljali Nemci. Nemške krogle so prebijale in ceftrale lesene stene koče, da so na vse strani frčale trske. Že ob prvih rasfalih je bilo ranjenih nekaj borcev, med njimi tudi France Iglič, ki mu je nemška krogla razbila stopalo, oziroma glezenj leve noge. Ranjenemu Francetu je prvo pomoč nudil Janko Fern. Podskalarjev iz Bukovega vrha in mu za silo obvezal rano z zavojem prve pomoči bivše jugoslovanske vojske. Ranjeni France se je po kolennih splazil v mali kletni prostor, kjer je že bil ra-

rtizan z brado. (To je bil Padovan iz Števerjana vorskem, ki je pred odhodom partizane kot emigrant živel v Lescah). France je avesti do okrog 20. ure potem pa je padel v nezapočilo. Dejal si je: "Če poka ne bo, bom še živ". Ker poka ni bil, je presodil, da to ne more biti sovražnik, zato se je plazil naprej. Ko je prišel do njega, je ugotovil, da je partizan in že trd. Bil je eden izmed ranjencev, ki so se umikali iz koče in ki n

je bilo strašno mrzlo in
ležal visok sneg. Suhe-
na – pršica je bilo mesto-
ametih) 3-4 metre in je
ko gibanje po celiem sne-
smuci nemogoče. Zgaže-
le le poti, po katerih so
vlačili hlode. Tega dne
(942) so partizani na Mo-
planini namerili minus
ča (je imela toplomer). V
zmerah se je Pečnik po-
rebiti popoldne s svojim
v smeri proti Kališniku,
bil štab z glavnino bata-
endar so že nekaj metrov
bili zavrnjeni z novimi
Morali so se vrniti in

Moralni so se vrniti in kazalo drugega, kot od temske napade do teme in v okrilju noči poiskusiti proti Kališniku.

oči je bilo že več mrtvih ranjenih borcev, ki jim takojšnjega zdravniškega ni bilo pomoci. Te pa niso med njimi ni bilo ne ka ne bolničarja, pa tudi teh potreboščin ni bilo do tem velja omeniti, da so 1942 manj bali smrtni, kar, da bi bili med bojem niani in da bi živi nadli v

njeni in da bi živi padli v emcem. Zato so se leta nogi težko ranjeni, v raznem jih soborci niso mogli ustrelili sami, če so to imeli. V drugih primerih so po poprejšnjih medsegovorovih prosili soborce, da rešijo muk in ustrelijo, da viva nobili Nemci. Nekaj primerov je bilo tedaj tudi ranjeni koči na Mošenjski, ko so jih soborci z misijami streli rešili muk in uje-

zmrzniti.

Od tedaj naprej je samo čkal, kdo bo prvi stopil v kočo: ali bo to kak domaćin ali pa Nemci ali pa ga čaka bela smrt. Bil preslaboten za kakršnokoli nadaljnje premikanje. Prvi ljudje so bili še globoko v dolini na Rudnem. Šele po šestih dneh s motnega bivanja brez hrane pijače ga je v pondeljek, 19. januarja, našel v koči gozdar Tomaz Lotrič, po domače Lovrih Tomaz ne iz Jelenšč. Ta je bil gozdar, upravitelj pri lesnem industriju in gozdnom veleposestvu Stanku Heinricharju iz Skočeve Loke. Nadzoroval je gozdnino stavbe na Jelovici in odpremoval v dolino. Tega dne se je Tomaz ki je sicer stanoval na Heinricharjevi žagbi na Češnjiči, prvič

harjevi zagi na Cesnjici, prvic dražgoški bitki in spopadu Mošenjski planini, odpravil Jelovico, da bi ugotovil, če so teh dogodkih bili kaj poškodovani tamkajšnji gospodarski objekti. pri tem obhodu je v koči na težko ranjenega Franceveta. Cvetko je govoru z njim je zvedel, da je eden iz Poljanske doline. Zagovoril mu je, da bo poskusil najti primerenega človeka, ki ga spravil na varno v dolino k Ljubljani, kjer bo lahko zdraliv ranjeno nogo. Postregel mu je tudi vročim čajem in kruhom. Hranil mu ni dal veliko, ker se je boljša da mu ne bi škodilo, ker že tedaj dne ni ničesar zaužil.

da borič Technikovega in
vega voda in z njimi tudi
jeniceri, ki so še lahko ho-
di in odpravil iz koče, pla-
po rokah in nogah oziro-
lenih, po gazi v snegu, po-
so se prej umaknili njego-
venci. Komaj dober streljaj-
če pa je pred seboj v mese-
tegledal na tleh postavo, ki
nj merila s puško. Ves pre-
n je obstal in preletela ga
sel, da je zaman njegov
in prizadevanje, da bi si re-
vlejene. Čakal je, kdaj bo
dni ni ncesar zauži.

Ko se je Tone Lotrič vrnil
dolino, se je najprej ustavil
Rudnem pri gostilničarju Jožu
Žbontarju. Ker je temu povs-
zaupal, mu je povedal, da je
Dražgoški gori našel ranjene
partizane, ki prosi, naj ga spri-
vijo k ljudem in mu pomagajo.
Pri treh hišah so se tedaj do-
vorili, da ranjenca spravijo v
lino in ga začasno sprejemajo
skrijejo. S sankami sta pot-
šala takoj tisto popoldne po Fr-
ceta na Jelovico Matevž Luzn-

po domače Pajšvar in Rudolj Eržen, Šimnov, oba iz Rudnega. S silno previdnostjo sta ga okrog 20. ure zvečer, ko je že bila popolna tema in ko tudi ljudi ni bilo več zunaj hiš, pripeljala na Rudno. Ranjenca sta prenesla v Pajšvarjevo hišo, kjer so mu očistili in preobvezali rano in ga nahranili.

Reševanje ranjenega in nepo-
kretnega partizana iz vrha Dra-
žgoške gore je bilo opravljeno ta-
ko rekoč zadnji hip. Kajti tako
naslednjega dne v torek, 20. ja-
nuarja 1942, je prišlo na Rudne
okoli 200 Nemcov (Minerabef-
lung), ki so imeli nalogu porušiti
v Dražgošah pogorišča hiš in
drugih stavb in jih zravnati
zemljo, tako da Dražgoš ne bo
bilo več. To delo so opravljali
tednov. Ves ta čas so bili nastal-
jeni po vseh prostornejših hiša-
na Rudnem. Pri tem se je povel-
stvo iz enote naselilo pri Paj-
štvarejem v sosedju Markcu na
drugi strani ceste.

V takih razmerah ni bilo mogoče misliti na to, da bi ranjenega partizana odpeljali domov v Poljansko dolino, kot si je to sam žezel. Zato je ostal v oskrbi pri Pajštarju vse do odhoda Nemcev, torej devet tednov. Skrb za ranjence je prevzela Pajštarjeva Johana, sestra gospodarja Matevža. Ranjenec je ležal v postelji na podstrešju. Johana mu je dnevno izpirala rano s kamilicami in surovim maslom, povoje pa je mazala s kredo, da se niso prijeli na rano. Prinašala mu je tudi hrano, kar ji je povzročalo nove težave, saj je živila bilo tedaj možno kupiti le v omejeni količini na osebo in živilske karte. Vstiski za hrano je večkrat odšla po hrano celo v nemško vojaško kuhinjo in prosila kuharja, da ji je naložil v kanglejico, kar je imel skuhanega. To je potem odnesla ranjencu. Pri tem je treba omeniti še to, da je gospodar Matevž vsak večer med deseto in enajsto uro šel na podstrešje po ranjencu, da se jčež noč pregrel, zgodaj zjutraj pa ga je zopet odnesel nazaj na podstrešje v posteljo.

Navedena dejanja kažejo kako visoka raven človečnosti in solidarnosti ter narodne zvesti je tedaj prevevala ljudi in kolikšno podporo ljudstvu je imelo na Gorenjskem partizansko narodnoosvobodilno gibanje. Tisti, ki smo doživeli strahote nemške okupacije in druge svetovne vojne, vemo in znamo ceniti brezmejnost po guma, ki so ga pokazali tisti, ki so se ob tedanjem strašnem nemškem terorju in represalijah upali nuditi partizanom kar kršnokoli pomoč, kaj šele vse v oskrbo in negovanje ranjenega partizana. Prav in potreben bi bilo, da bi to vedele in znali, ceniti tudi mlajše generacije. Kajti za takoj delo je bila tedaj najmilejša kazen zapor in izgon v nemška taborišča, v številnih primerih, lahko bi dejana v pretežnem delu, pa je sl

Za skritega partizanskega ravnjenca so na Rudnem tedaj vdelenle vsaj štiri družine. Razumemo lahko, v kakšnih skrbeh je

stalni nevarnosti, da to zvedo Nemci, so živeli tisti, ki so pri tem kakorkoli sodelovali. Razumljivo je tudi, da so si vsi želeli čimprej mogoče razbremeni te nevarnosti, še posebej, ker je tudi ranjenec sam želes, da bi ga prepeljali domov v Poljansko dolino, kjer bi se čutil bolj varnega. Zato je Lovrihov Tone kmalu poslal svojo sesto Rozalo v Poljansko dolino. Naza na Rudno je pripeljala Janeza Jesenka, po domače Drnovška iz Bukovega vrha. Ob tem obisku so Pajštvarjevi Jesenka prosili, naj ranjenega Igliča odpelje domov. Zaradi Nemcev, ki jih je bilo na Rudnem vse polno, pa prevoza ni kazalo tvegati in tako je Govorškov France ostal na Rudnem vse do odhoda Nemcev, to je devet tednov.

Franceta je vseskozi dvakrat tedensko oskrbovala s hrano in drugimi potrebščinami njegova najmlajša sestra Johana (1909 - 1971), poročena Demšar, stanjuoča na Gorenji Dobravi v Poljanski dolini. Bila je vdova. Njen mož Cyril, udeleženec poljanske vstaje, je padel 25. decembra 1941 na Prosenovem griču pri Črnem vrhu v boju z Nemci, to je dva dni po svojem prihodu k partizanom. Kadar Johana zaradi neugodnih vremenskih prilik ni mogla priti do Franceta v njegovo zavetišče, je hrano pustila v kleti njegove kajže. V jeseni mu je zakopala krompir vrh griča nad skrivališčem in kraj označila s kamenjem. Poleti in jeseni se je France preživiljal tudi z gozdni mi sadeži in rastlinjem.

V vsem tem času ni France

Da bi po odhodu Nemcev ranjenca lahko čim bolj varno prepeljali domov v Poljansko dolino, je Pajštarjev Matevž naredil iz deski dva zaboja. Ležečega za noge in pokončnega za glavo in telo, oboje pa takoj, da je v končnem sestavljenem zaboku ranjeneč udobno sedel. Na zunaj sta bila videti zaboja povsem običajna.

iskal niti zdravniške pomoči iz doline, niti od partizanov, ker je menil, da bi bil jim samo v breme, nekoliko pa je bil nad njimi tudi razočaran, ker so ga ranjenega pustili v koči na Mošenjski planini. Zato se mu je ranjena peta celila zelo počasi. Edino zdravilo ali bolje rečeno razkužilo mu je bilo domače žganje. To še zlasti, potem ko mu je na rani začelo rasti divje

Ob štirih zjutraj v torek, 10. marca 1942, prvi dan po odhodu Nemcev iz Rudnega, je Šimnov Rudi odnesel ranjence h gostilničarju Jožetu Žbontaru, kjer so že pripravili voz. Spravili so ga v zabojo. Nizkega so mu nataknili na noge, druga gega visokega pa poveznili nadenj. Zabaja so prekrili s sestrom in povezali z rjuhami kot krmo za konja. Spredaj in zadaj pa je bil na vozu prazen sod. To naj bi pomenilo, da se Jože Žbontar, gostilničar iz Rudnega, pelje po vino. Peljati ga je bilo treba 35 kilometrov in je na rani zacelo rast, druge meso. Ob zdravljenju rane se je spomnil, da jepred odhodom v partizane skril v votel parobek pletenico žganja, borovničarja, in jo zadelal z mahom. Po vseh štirih se je priplazil do tega parobka in se z žganjem vrnil v skrivališče. Ob strahotnih bolečinah je z žganjem oblikoval in čistil rano ter s tem uspel zatrebiti divje meso in celiti rane. Dobro leto dni je trajalo, da se mu je rana zacelila, vendar ne toliko, da bi že lahko hodil. Sele na pomlad 1944 si je nogo pozdravil toliko, da je lahko za simo hodil z bergljami.

ga je bilo treba iz potrebe
daleč v Hotovlj v Poljanski dolini in to skozi ali mimo šestih sovražnikovih postojank, med temi tudi skozi Škofjo Loko, kjer je bilo veliko vojaštvu in policije. Žbontar je ranjenega partizana Franceta Igliča pripeljal v Hotovljo že pod noč. Ustavil se je na kmetiji, po domače pri Kočarju, kjer je tudi prenočil. Še isti večer je ranjenega Goboškovega France-ta odpeljal na saneh v njegovo kajžo v Kremeniku Janez Jelenko, po domače Drnovšk iz Bukovega vrha.

Tako se je France vrnil v svojo prazno in mrzlo kajžo. Ker ni mogel hoditi, je najnujnejša dela opravljal po vseh štirih. V strahu pred Nemci in kasneje tudi pred domobranci je živel v največji ilegalni. Zaradi večje varnosti je pretrgal vse stike tudi s sosedji. Zvezo je imel le s sorodniki, ki so živeli na njegovem rojstnem domu pri Gobovšku v Kremeniku. Med njimi je bil tudi njegov 42 letni brat Matevž, ki ga nemška policija ob hajki za borci 1. čete 1. bataljona Savinjskega odreda II. to je Štajerske grupe, partizanskih odredov, v petek, 17. julija 1942, aretirala kot partizanskega sodelavca in ga še isti dan ustrelila v Vinharjah nad Poljanami. To je bil Bukovega vrha.

Kremeniku in jin o njem spraševali, govorili o njem le dobro, bi ga bili ti tedaj verjetno na mestu ustrelili. Tako pa ga je neki domobranec odvedel postojanko k Selevcu, kjer ga je zaprl v klet. Naslednji dan so ga domobranci zasliševali in ga nato izročili nemškim oroznikom v postojanki v Gorenjski vasi. Ti so ga tri dni zasliševali in nato poslali v gestapovski zapore v Škofji Loki. Od tu si ga potem po devetdnevnem zasliševanju 28. aprila 1944 ovedli v begunjske zapore. V Begunjah je bil potem zaprt 21 dni, to je do 24. maja 1944, ko je bil izpuščen domov. Izpuščen je bil zato, ker zasliševalcem ni mogel povedati nič uporabnega, to je takega, kar oče ne bi vedeli.

Kmalu po prihodu domov si je France uredil zasilno bivališče v zemeljski vdolbini, za katero je vedel že poprej. To vdolbino, ki je bila na njegovem zemljišču sredi gozda v grapi blizu njegove kajže, je izdolbel hudournik 1926 leta ob veliki poplavi v Dolomitih. Tedaj je pod grivo korenin tu nastala manjša vdolbina. To vdolbino je spomladi 1942 France zadelal iz prednje strani in v tem zavetišču je potem prezivel dve leti. Kraj tega zavetišča je bil ugoden tudi, kadar je zapadel sneg. Tedaj se je do zavetišča prišlo po grapi, ki jo je spodaj prečkala izhojena vaška pot. Po grapi je skoraj vedno tekla voda in je bila zato kopnina, le stopati je bilo treba tja, kjer stopinje niso puščale sledov.

Po stezah partizanske Jelovice 1990

Zmagi v Domžale in Radovljico

Dražgoše, 7. januarja - Tudi letos je bilo v počastitev dražgoškega praznovanja organiziranih več pohodov in športnih tekmovanj, vendar je bila udeležba v primerjavi s preteklimi leti skromnejša. Kljub temu smo v nedeljo v sončnih in kopnih Dražgošah preživeli prijeten dan. V dveh tekmovalnih disciplinah pa so bili najboljši Domžalčani in Radovljčani.

Patrulje so morale v polni bojni opremi preteči 10 kilometrov.

Tradicionalni pohodi v Dražgoše iz Selške doline, kranjske in radovljiske občine niso bili tako množični kot pretekla leta, vendar vsem tistim, ki so se v nedeljo napotili v Dražgoše, ne more biti žal. Sprejela jih je sicer mrzla, vendar s soncem obsijana vas, naspoln pa je bilo nedeljsko druženje z naravo prijetno. Tudi v tem, ne le s stališča ohranjanja tradicij NOB in negovanja spomina na Dražgoše leta 1942, je vrednost vsakeletnih Dražgoš. Pohodi so namreč tako raznovrstni, da so primerni za vsakogar. Za tiste, manj vzdržljive, ki pa še vedno zmorejo uro, dve prijetne hoje, in za one najupornejše, ki jima osem, deset ur hoje ni preveč. Tudi letos sta bila dva težja pohoda. Prvi je bil s Ptovča, po poti Prešernove brigade, drugi, že tradicionalni, pa po poti Cankarjevega bataljona od Pasje

Rezultati športnih tekmovanj

Tekmovanje ekip ZRVS in ZSMS: 1. Domžale 509 točk, 2. Kamnik 498 točk, 3. Maribor 487 točk, 4. Škofja Loka I 477 točk, 5. Škofja Loka II 467 točk, 6. Titovo Velenje 465, 7. Radovljica 450 točk itd. Tekmovalo je 12 ekip. Od Gorenjev so bili še Jesenčani 11., razen teka pa so morale ekipe reševati naloge iz taktike, teorije, streljanja in topografije. **Prenstvo patrulj TO, JLA in ONZ - teritorialna obramba:** 1. Radovljica 28,40, 2. Jesenice 29,40, 3. Tržič 30,28, 4. Maribor 30,50, 5. Novo Mesto 31,42; **organi za notranje zadeve:** 1. Ljubljana okolica 29,48, 2. Zaščitna enota milice I 29,57, 3. Ljubljana mesto 36,15, 4. Kranj 36,20, 5. Zaščitna enota milice II 36,35; **patrulj JLA:** 1. Kranj 32,39, 2. Ljubljana 42,22, 3. Vrhnik 50,57, 4. Ajdovščina 51,54, 5. Maribor 54,23; **generalna uvrstitev:** 1. TO Radovljica 28,40, 2. TO Jesenice 29,40, 3. UNZ Ljubljana okolica 29,48, 4. Zaščitna enota milice I 29,57, 5. TO Tržič 30,28 itd. Samo v streljanju je bila najboljša patrulja UNZ Ljubljana okolica, ki je dosegla 149 krogov.

Patrulja teritorialne obrambe iz Radovljice, absolutni zmagovalci tekmovanja patrulj teritorialne obrambe, milice in JLA.

ravni do Dražgoš. Letošnji pohod je bil že enajsti. Brez problemov ga je prehodilo 235 planincev, kar je druga najboljša udeležba doslej. Rekordna je bila lani, ko je bilo v pohodniški koloni 317 pohodnikov. Večina pohodnikov se je opoldne zbrala pri spomeniku v Dražgošah, kjer so se poklonili spominu umrlih Dražgošanov, borcev Cankarjevega bataljona in še posebej Ivetu Šubica, cankarjevca, udeleženca boja v Dražgošah in sostvarjalca spomenika, ki je umrl pretekli tened. V kulturnem programu so sodelovali godbeniki iz Železnikov, partizan in dramski igralec Aleksander Valič ter kvartet Spev, slavnostni govornik pa je bil domaćin, udeleženec dražgoške bitke in predsednik organizacijskega odbora dražgoških prieditev Janez Lušina - Mali. Na slovesnosti so tudi podelili pokale in kolajne najboljšim na 16. tekmovanju ekip ZSMS in ZRVS od Kropje do Dražgoš ter na 19. odprttem prenstvu enot teritorialne obrambe Slovenije, JLA in organov za notranje zadeve v 10 kilometrskem patruljnem teku. Med ekipami ZRVS in ZSMS so bili najboljši Domžalčani, na tekmovanju patrulj pa v generalni razvrstitvi patrulja teritorialne obrambe iz Radovljice.

J. Košnjek, slike G. Šinik

V Kranjski gori dva slaloma za svetovni pokal

Sobota Nilssonova, nedelja Bittnerjeva

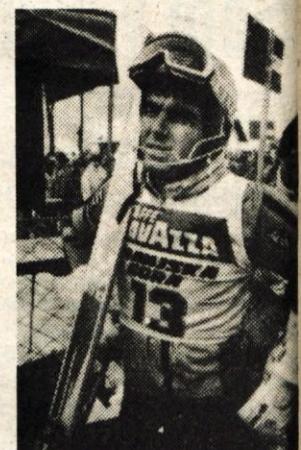
Kranjska gora, 7. januarja - Na Šveda Jonasa Nilssona, ki mu je doslej uspelo zmagati le na svetovnem prvenstvu v slalomu v Bormiu leta 1985, marsikdo ni računal, pa je v soboto v Kranjski gori prese netil in zmagal, čeprav napovedi niso govorile njemu v prid kot favoritu. Na nedeljskem slalomu, ki je štel tudi za Pokal Vitranca, pa je zmagal favorit Armin Bittner iz Zvezne republike Nemčije, ki vozi na smučeh Elan. Naš najboljši je bil obakrat Grega Benedik: v soboto je bil 10., v nedeljo pa 13.

V odsotnosti Tombe, ki še vedno celi precej hudo poškodo, ob še vedno ne povsem zdravem Marcu Girardelli, kar se je pokazalo tudi na obeh slalomih v Kranjski gori, saj se na prvem v drugi vožnji ni pojavil na startu, v nedeljo pa je prav tako moral v drugi vožnji kmalu odnehati, bi lahko s kranjskogorskimi slalomovi največ potegnila oba Elanova smučarja. Zahodni Nemec Armin Bittner in Norvežan Ole Christian Furuseth. Vendar sta oba dosegla manj, kot bi lahko. Furuseth, ki je bil v soboto šesti, v nedeljo pa sedmi, je sicer prehitel Zurbriggena na vrhu skupnega seštevka točk svetovnega pokala, vendar bi lahko v prime ru boljših dosežkov Švicarju še bolj ušel, Bittner ga je v soboto

Norvežan Ole Christian Furuseth, vodilni v točkovjanju za svetovni pokal.

po vodstvu po prvi vožnji v drugi polomil in ostal brez uvrstitve, v nedeljo pa je zadel v polno in zmagal. Prijetno je prese netil Švicar Paul Accola, prav neverjetno pa so se za zmago pogaj-

Armin Bittner, zmagovalec delje.

Najboljši na sobotnem slalomu. Od leve proti desni: Avstrijski Gstrein in Strolz, zmagovalci Jonas Nilsson, Avstrijec Michael Tritscher in njegov kolega iz reprezentance Rudolf Nierlich.

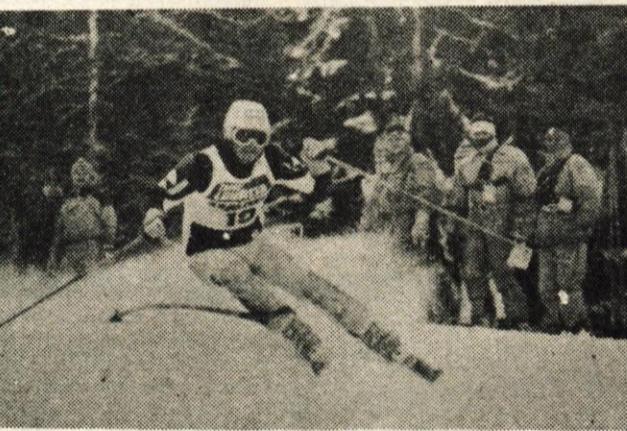
njali Avstriji, ta čas z najboljšo in najbolj enakovredno slalomsko ekipo, vendar so ostali brez trofeje - zmage. Varovanci trenerja Filipa Gartnerja so res udarna in kakovostna ekipa. V soboto so bili kar štirje med prvimi petimi, v nedeljo pa so imeli med peterico dva: Gstreina na drugem in Michaela Tritscherja na petem mestu, vsi ostali, Mader, Nierlich in Strolz pa so ostali brez uvrstitve. Če že govorimo o bolj ali manj srečnih tekmovalcih na slalomu Podkoren, potem je treba omeniti, da je bil Norvežan Furuseth v nedeljo star 23 let in da bi bila zmaga ob Elanovi torti, ki jo je dobil na skromni slovensnosti, najlepše dario za rojstni dan.

Pa naši? Povprečno, skladno s pričakovanji. Zanesljivo pravta povprečnost in redke pozornosti vredne uvrstitev naših fantov med najboljše povzroča-

J. Košnjek, slike G. Šinik

Rezultati iz Kranjske gore

Sobotni slalom: 1. Nilsson (Švedska), 2. Strolz (Avstrija), 3. Tritscher (Avstrija), 4. Nierlich (Avstrija), 5. Gstrein (Avstrija), 6. Furuseth (Norveška), 7. Accola (Švica), 8. Roth (ZRN), 9. Ladsteater (Italija), 10. Benedik (Jugoslavija) ... 32. Planinšek, 37. Bergant, Žan pa je na prvi proggi odstopil. **Nedeljski slalom:** 1. Bittner (ZRN), 2. Gstrein (Avstrija), 3. Accola (Švica), 4. Nilsson (Švedska), 5. Tritscher (Avstrija), 6. Ladsteater (Italija), 7. Furuseth (Norveška), 8. Villiard (Kanada), 9. Frommelt (Liechtenstein), 10. Berra (Švica), ... 13. Benedik (Jugoslavija). Planinšek je bil v prvi vožnji 21., pa je v drugi odstopil, že v prvi pa sta odstopila Žan in Bergant. **Svetovni pokal - slalom:** Gstrein 76, Bittner 70, Furuseth 61, Benedik pa je 18. z 12 točkami. **Svetovni pokal skupno:** Furuseth 137, Zurbriggen 126, Bittner 104, Gstrein 81 itd.

Naš najboljši je bil Grega Benedik. Na sliki med vožnjo sobotnega slaloma.

Kegljanje

Ljubelj vodi

Kranj, 5. januarja - V gorenjski kegljaški ligi, v kateri bodo sedaj zaradi posamičnih prvenstev počivali do 27. januarja, so odigrali 7. in 8. kolo. V 7. kolu so bili dosegzeni naslednji izidi: Triglav : Ljubelj 4881 : 5064, Kranjska gora : Bled 4839 : 4858, Sava : Jesenice 5034 : 4931 in Elan : Lubnik 4877 : 4886. V 8. kolu pa so igrali takole: Jesenice : Elan 5042 : 4782, Bled : Sava 4991 : 5122, Ljubelj : Kranjska gora 4935 : 4895 in Simon Jenko : Triglav 5082 : 5019. Po osmih kolih vodi Ljubelj z 12 točkami, Sava, Jesenice in Triglav jih imajo po 10, Simon Jenko 8, Lubnik in Kranjska gora 6, Bled 2, Elan pa je še brez točke.

Tone Bolka

Ligaški izidi

Hokej na ledu - V 23. kolu prve zvezne hokejske lige je Olimpija premagala Vojvodino z 11 : 2, Jesenice Crveno zvezdo s 5 : 1, Partizan in Medveščak pa sta igrala neodločeno 6 : 6. Vodi Medveščak pred Jesenicami in Olimpijo.

Košarka - V moški košarkarski ligi je kranjski Triglav premagal Rogaško s 94 : 89, v ženski ligi pa je Odeja Marmor premagala Slovano s 86 : 54, Mavrica Ilirija je premagala Kranj z 69 : 65, Induplati Mengša pa Jesenice s 101 : 34.

J. K.

Vaterpolo

Slab dan vratarjev

Beograd, 6. januarja - Vaterpolisti kranjskega Triglava so gostovali v Beogradu pri Crveni zvezdi in zgubili s 26 : 17. Zdetke za Triglav so dosegli Marinčić 5, Štrömäjer 4, Grabec-Cvitković, Tukić, Štirn, Troppan in Peranović pa po enega.

Triglav je začel dobro in povedel, nato pa se je ponovil stara napaka Kranjčanov: padec zbranosti. Zvezda je povečal razliko, ki jo do konca ni bilo mogoče znižati. Slab dan so imeli tudi kranjski vratarji, kar so znali domačini s pridom izkoristiti. Triglav je ostal v začetku tretje četrtnice brez Marinčića, Tukića in Drnasina, mlajši igralci pa niso bili kos brezneni. Kranjčani bodo skušali poraz čim prej pozabiti in so z mislim že pri sobotni tekmi z Medveščakom v Ljubljani.

J. K.

Hokej na ledu

Uspeh kranjskega naraščaja

Kranj, 3. januarja - Hokejski klub Villas iz Beljaka je organiziral prvi mednarodni turnir za najmlajše hokejiste, imenovan Bambini. Igrali so hokejisti, rojeni leta 1980 in mlajši. Vabilo je bilo 12 moštev iz štirih dežel Alpe Jadran, žal pa se turnirja so udeležili naraščajniki z Bleda in Merana iz Italije. Namesto njiju sta igrali drugi ekipi Kacem in KVS. Triglav je igral v močni skupini skupaj s Kacem, Gradcem, Kaferbergom in drugo močno ekipo, kjer so dve tekmi dobili, eno igrali neodločeno, eno zgubili. Zasedli so drugo mesto, igrali v superfinalu, kjer so nesrečno zgubili s Kacem z 2 : 1 in bili drugi. Mladi hokejisti so dobili kolajne, kar za vsakega mladega športnika veliko pomeni, klub pa pokal z močnega mednarodnega turnirja. Kranjski hokejski naraščaj je izredno borbeno igral pod vodstvom Franca Grossa, prav tako pa tudi kakovosten, kljub slabim pogojem vadbo. Kranj žal za organizacijo takega turnirja nima niti malih pogojev. Organizacija belaškega turnirja je bila odlična.

M. M.

Če hočemo ali ne: domači strankarski sceni, ki se vedno bolj »profiliša« in tako več ali manj preboleva ošpice, se z današnjim malim kongresom v Ljubljani pridružuje tudi Socialistična zveza ali OF ali SZDL po starem. Ali bo ostala frontno pluralistična zmes društev in organizacij ali pa moderna socialistična stranka, bomo pač videli. Če socialistična stranka do hotela biti, je zamudila vlak. Nato lahko na peronu s culico svojih pluralnih interesov in svojo simbolno marelo čaka do sodnega dne, pa se nikoli več nihče ne bo usmilil svoje sestrice in je prezeble in onemogle povabil v topli kupe. Kot moderna socialistična stranka bi lahko v vlaku med našimi strankarskimi veljaki zasedla najbolj udobna mesta, pri oknu, saj ima za seboj najsteviljevoljno volilno »bazo«. In v ljudstvu še vedno večji ugled, kot si ga je partijsko pohopsana zaslужila. Če pa bo cincala in filozofirala, bodo njeni prizadevni amaterski aktivisti na terenu - ki si jih nekateri tudi komaj zasluži - zbegani in lahek plen raznih strančic. Tudi tistih, ki tja do volitev ne bodo prebolele noric in oslovskega kašlja.

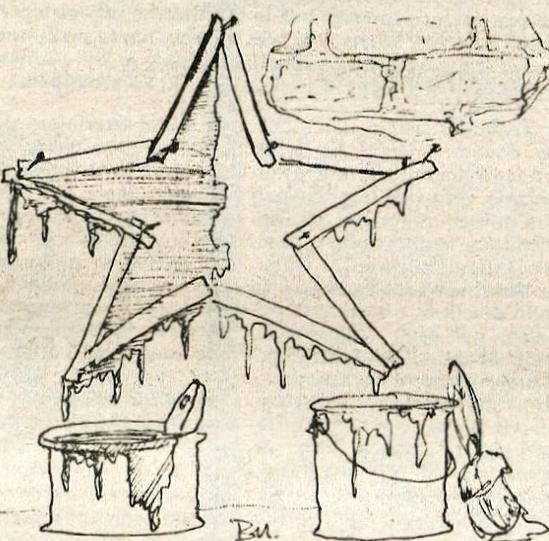
V Jugoslaviji je naspoloh veliko gripe in kašlja. Zdaj je suh kašelj popadel pripravljalni odbor za veliki kongres jugoslovenskih komunistov. Ti se bodo dokončno in najbrž spektakularno razšli enkrat ob koncu januarja. Ne ve se, koliko dni in noči bodo vrteli svoje jezike, da se bo izčimilo, da niso več za skupaj. Mnogo truda za nič.

V pripravah na to tragedijo je pripravljalni odbor sporočil, da bodo tako silno omejili stroške za poslovilni kongres, da ne bodo na kongres - tako kot včasih - povabili nobenih častnih gostov iz tujine. Oooo pa la! Če jim verjamete, je pa res! Kakšni stroški neki! Pravi vzroki so globlji in pretresljivejši, to ve vsak otroče. Me pa res zanima, zakaj nam kar naprej tako prozorno in otroče lažejo.

Saj v naši bližnji in daljnji soseščini sploh ni nikjer nikogar več, ki bi bil lahko častni kongresni gost. Malo jih je tudi, ki bi bili sploh pripravljeni prenašati dolge noči dolgih jezikov na jugoslovenskem kongresu!

TEMA TEDNA

KAŠELJ

Reformirane vzhodne partije se poživijo na protagoniste naše partijske politike, tisti pa, ki bi morda še prišli k tej svojevrstni pogrebščini, pa so usmrčeni, bolni ali pa v hišnih zaporih.

Ali pač? Vedno se kje še najde kakšen zgagec, ki bi bil za častnega gosta. In ki bi mirnih živev prenesel prepirljivo ozračje kongresa.

Tirane ravno ne bi priporočali, saj je komaj verjetno, da bi prišla albanska delegacija v Beograd živa in zdrava. Albansko letalo bi že nad preletom Kosova utegnilo imeti silne nevšečnosti, zdiferencirali bi ga in izolirali. Nastale bi hude dileme: kako zdiferencirano in izolirano letalo stlačiti v zapor v Leskovcu? V koso ali po delih?

Potencialni kandidat za častnega gosta bi bil lahko tudi koreniti Kim Il Sung iz Severne Koreje. A še ta bi bil za balkanske razmere rahlo čudaški, če ne že ekscesen. Bilo bi nam sicer prijetno domače, če bi se dal častiti le z zastavicami, štafetami in špalirji mladih pionirjev. Tako pa bi se najbrž hotel počutiti kot doma in pozlatiti bi mu morali vsako stopinjo, ki jo odtisne njegova diktatorska komunistična noge.

Ostane še Kubanec Fidel Castro, šampion med komunističnimi šampioni. Že zato, ker je oni dan izjavil, da »Kuba raje izgine z zemeljske oblike, kot da bi se odpovedala komunistični ureditvi«, bi si zasluzil kakšno vabilce. Tudi Srbija bo republika ali pa je ne bo! Svojki k svojim!

Redkih častnih gostov, ki bi sploh še prišli v poštev, še za malo četino ni več. Zato se je popolnoma nesmiseln junačiti, kako da se v vrhu »špara«.

Če častnih gostov že ne bo, bo pa nov simbol: rdeča zvezda, ki se vrtinci in »izvrtinci« v rumeno zvezdo. Simbol, po katerega mogoče vse. Bomba!

Oja, še bomo kihali in kašljali, preden se »izprofilira« vsaj za silo pravna, parlamentarna demokracija. A še tedaj nam ne bodo rožice cvetetele in ptički peli, kajti gospa demokracija ima svoja resna in hudo odgovorna merila...

D. Sedej

PRIJAZEN gorenjski NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP? NE VEDNO

TATJANA MEGLIČ

Šestnajst let je že tajnica pri Komunalnem podjetju Tržič, in vsaj osem direktorjev je že zamenjala, če ne pravih, pa »vedejev«. Po ves dan dviga telefon. Ko je že sredi stopnic ob odhodu domov ali kam zgoraj v druge pisarne, še posluša, če morda ne zvoni. Doma se kar zdrzne, ko zazvoni telefon. Tako ti pride v kri. In ves čas moraš biti prijazen. Ne moraš. Tatjana je prijazna. Če jo kdo nesramno napade - in to se v komunalnem podjetju, kjer se ukvarjajo z vsem od vodovoda do odvajanja smeti, ne zgori malokrat - se najprej zbere, skuša kar se da prijazno odgovoriti - kajti s prijaznostjo se da včasih, če kdo le ne preveč zadrt, tudi neprijaznost razorži - ko pa odloži, si po svoje da duška. Konec koncov je tudi ona človek in čisto vsega tudib ne more prenesti. Morda spusti kakšno sočno, dalmatin-

ska, kajti Tatjana Meglič je šestnajst let živila v Splitu. In prav zato, ker je svojo mladost prezivila ob morju, med Splitčani, je tudi mehka duša, in je ena najbolj prijaznih tržičkih tajnic.

»Kaj hočeš, stranka je stranka in tudi pri komunalni hoče imeti stranka vedno prav. Prva sem jaz na udaru, največje nevihte prestrežem, sem nekakšen filter. Ko stranki dam odgovor-

ANEKDOTI

Moški pri petdesetih

Francoski dramatik Jean Anouilh je v drami Dragi Antoine po glavnem junaku izpovedal naslednjo posrečeno misel:

Moški pri petdesetih letih dobro premisli, preden poklekne pred žensko, ker ne ve več, kako bo lahko vstal.«

Demokracija

Predsednik laburistične vlade je poleti 1945 postal Clement Attlee, o katerem je Churchill zlobno dejal, da je ovca v ovjem kožuhu. V resnici je bil Attlee zelo skromen, a obenem zelo izkušen in odločen politik. »Demokracija,« je nekoč dejal, »pomeni vladanje z razpravljanjem. Ta princip pa deluje samo, če drugim prepreči govoriti.«

nega, je ta že na pol razorožena. Ampak, včasih je prav hudo. Ko so bila zadnja razburjanja okrog vode v Bistrici, sem jih moral poslušati, kako znamo samo dražiti, samo položnice pošiljati, vode pa ni... In razburjajo se zaradi neodpeljanih smeti. Potem pa ugotavljamo, da je v kanti kamenje ali kaj drugega, kar ne spada v smetnjak. To naj

odpeljejo na deponijo, ne pa metati v smetnjak! O, treba je imeti žive. Se pa vsega navadiš. Ljudje te sami izucijo. Res pa je, da s prijaznostjo marsikaj dosežeš, zgladiš. Ugotavljam, da je prijaznosti premalo po tržičkih trgovinah. Ze v Radovljici so včasih bolj prijazni. Sploh bi se pa prijaznosti morali vti po vrsti iti učit v Avstrijo.«

D. Dolenc

Poročili so se:

V Kranju: Mateja Hribar in Matjaž Kleindienst iz Naklega; Naša Sedej in Uroš Možina iz Zgornjih Biten; Irena Logar in Dragomir Klemenc iz Voklega; Valentina Stlrupi in Stanislav Kepic s Pšenične police; Slavka Rozman in Tomo Burnik iz Nasovč; Marija Dolenc in Matjaž Dolenc iz Tržiča; Miodrag Ljiljan in Dragoljub Marković iz Kranja; Alibna Smolej in Tomaž Berglez iz Tržiča; Valerija Kunštek in Branko Novak iz Voklega. V Škofiji Loki: Karolina Likar in Miran Šantek iz Sela pri Žireh; Irena Pavlič in Roman Megušar iz Železnikov. Cestitamo!

ČVEK

Nadia Comaneci želi filmska igralka

Spektakularni pobeg romunske telovadke Nadie Comaneci v Ameriko je že predmet najrazličnejših špekulacij. Ugotovili so, da je človek, ki ji je pomagal pobegniti, srečno oženjen in ima štiri otroke. Je romunski izseljenec in se je pred osmimi leti naselil na Floridi, kjer živi številna romunska manjšina. Nadia je izjavila, da se ne namerava poročiti, izrazila pa je željo, da bi igrala v filmu, ki bi pričeval o njenem življenju.

Odporn proti rojakom

V Zahodni Nemčiji se pojavijo tudi negativne reakcije zaradi prišlekov, rojakov iz Vzhodne Nemčije. Oblasti so sporočile, da so registrirali deset primerov, ko so začgali vzhodnonemške »trabante«, s katerimi so prišli njihovi rojaci. Revolt med Zahodnimi Nemci je očiten zaradi finančne pomoči, ki jo dobijo: enkrat letno okoli 250 nemških mark, kar na veliko izkorističajo. »Jezen sem zato, ker se njim daje denar, medtem ko je v Zahodni Nemčiji še veliko ljudi, ki nimajo denarja za preživetje,« je izjavil upokojenec, ki ga je policija ujela, ko je uničeval neki vzhodnonemški avtomobil.

Male gorenjske vasi

Mlaka

Piše: D. Dolenc

Kapelica v modrem

Nad prelepo modro poslikano kapelico je Lenčetova domačija. Tudi kapelica je njihova. Včasih, se je spominjajo vaščani, je bila polna kipcev, rož. Kdo ve, je to njen posebno modrino našel jeseniški slikar Brane Čušin, ki se je lotil vseh gorenjskih obpotnih znamenj? Tako skrita je tule dol in globeli, da bi jo zares lahko zgrešil. Naj jo vendar pošiće in z njo še bolj požlahtni svoj ciklus kapelic v nežnih akvarelih. Kapelica zgovorno pripravuje o časih, ko po vasi še niso ropotali traktorji, temveč so tod vozili in oral le s konji in z voli in so dekleta ob sobotah menjala šopke pod razpelom. Takrat je bilo okrog kapelice več prostora in lesena ograjica, ki je zdaj preprosto naslonjena na zid, je verjetno ograjala mali vrtiček ob njej. Čas prinesel novo, ruši staro. Danes si tik ob njej širijo pot traktorji in kosilnice, tovornjaki gozdne, do vrha naloženi z lesom. Tako majhna in nebotična gospodina se zdi sredi vse teh mehanizacij...

Električni pastirji rešujejo posevke

Lenčetovi so edini v vasi, ki vozi mleko v mlekarno. Domäč sin Stane Papler ga odpreje vsako jutro v begunjsko zbiralnico, ko gre na delo v Radovljico. Če bi ga ne oddajal spomu, bi ga zagotovo tudi oni ne oddajali. Premalo iztržijo zanj ob tako dragih vožnjah. In če bi bil organiziran odvzem, bi ga oddajali tudi drugi, saj imajo vsi kmetje od 8 do 12 glav živine. Tako pa gre mleko za domačo porabo, gospodinje doma pripravljajo skuto in maslo.

Nad ničemer se ne pritožuje. Le nad divjačino. Pridelke rešujejo z električnimi pastirji, ki so jih napeljali okrog njiv. Sicer bi bilo vse uničeno. Ko koruza postane mlečna, mora dobiti ograjo. Čim živali zavajajo njen sok, so že v njej. Enako je s pšenico. Srnjadi je največ in divjih prašičev. Večni boj imajo z njimi. Lovci Lovske družine Begunjščica imajo tu svoj revir, a veliko ne morejo pomagati. Globeli in bližnji gosti gozdovi proti Begunjam,

Peračici in Brezjam so odlična skrivališča za divjad.

Bo oživel peračiški tuf?

Pozna se, da je tu blizu doma peračiški tuf. Vse stare hiše imajo iz tega lepega zelenega kamna izklesane podboje vhodnih vrat, obrobe oken. Lenčetovi mi vedo tudi povedati, da se geologi spet zanimajo zanj. V Pernuševi gmajni, v Žalostni gori, so lani štirinajst dñi geologi raziskovali tla in

obljubili, da spomladi spet pridejo. Dobro bi bilo, ko bi se obnovili stari kamnolomi, kdo pa, kakšno bogastvo še tod skriva zemlja v svojih nedrjih. In zagotovo bi se spet našli kamnarji in kamnoseki, ki bi znali izdelovati kamnite oboke vrat, spet bi okna imela zelene robove. Tudi modernim hišam bi pristajal.

Partizanski krojači in zbozdravnik

Še vedno je med ljudmi živ spomin na partizanska leta.

Tule spodaj v varstvu gozda in sadovnjakov so bili partizani dokaj varni. Kot mi pripoveduje Hkavčova, je bil med vojno nad vasjo, v Dobriči bunker OZNE, tod so se skoraj ves čas vojne zadrževali borce Kokrškega odreda. Že otroci, ki so hodili od tu v šolo, so bili obveščevalci. Pozimi so se celi bataljoni zadrževali v vasi. Pri Bohincu so partizanski krojači

sivali za partizane, pri Pernušu pa se je za nekaj časa nastil partizanski zbozdravnik Eržen iz Tržiča. Sveder na nožni pogon je nosil s seboj in popravil zobe fantom, ki so prihajali iz vse Dobrče in od drugod. Težki, a lepi časi tovarišta so bili to.

Le dobra dva kilometra ceste bi še radi

Vaščani so kar zadovoljni z vsem, kar imajo. Imajo telefone za povezavo s svetom, imajo asfalt skozi vas, gasilce ima vsa Podgora skupne, avtobusne zvezze s Tržičem in Begunjami so dobre, tudi trgovina, ki je najblžja v Begunjah in na drugi strani v Bistrici v Tržiču, se jim ne zdi predaleč. Kadar nabavljajo, nabavijo jo za dlje. Želeli bi se le cestne povezave, proti Peračici in Brezjam. Slaba kolovozna pot vodi zdaj na leško pot, ki pelje naprej proti Peračici. Gozdna jo je lani malec razširila, a uporabna je le za traktor. Ko bi to pot utrdili, da bi bila vsaj dobra makadamska pot, bi bila to zanje velika pridobitev. Le za dobra dva kilometra poti gre. Če hočejo danes do Peračice ali Brezij morajo naokrog na Tržič ali na Begunje. Tule pa imajo Peračico tako rekoč pred seboj, pa vendar tako daleč.

Na Balkanu

Če si hočemo priznati ali ne: Balkan, katerega del smo, postaja ob projektu Evropa 92 in ob pozitivnih družbenih spremembah v Vzhodni Evropi vse bolj sinonim za ne-Evropo in neevropski način razmišljanja in ravnanja. Že nekaj primerov to nedvoumno dokazuje. Medtem ko je novi češkoslovaški predsednik Vaclav Havel, ki je tudi sam okusil jetništice, pomilostil vse politične zapornike, razen teh pa še številne druge, naša oblast vneto polni zapore z raznimi političnimi jetniki - s separatisti in z identitetisti, z nacionalisti in s šovinisti, s kontrarevolucionarji in z drugače mislečimi, nadaljuje s stalinističnimi obožbami in z montiranimi (političnimi) sodnimi procesi, z grobimi krštvami temeljnih človekovih pravic in državljanških svoboščin, vztraja pa tudi pri tem, da bi bil 114. člen kazenskega zakona SFRJ (kontrarevolucionarno ogrožanje družbene ureditve) tudi v spremenjeni zakonodaji tako ohlapen, da bi dopuščal različne interpretacije in zlorabe. Poročilo, ki ga je na podlagi obsežne dokumentacije o krštvih človekovih pravic, pripravil svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri republiški konferenci SZDL (predsednik prof. dr. Ljubo Bavcon), je - milo rečeno - šokantno in najlepši dokaz, da živimo v osrčju neevropskega Balkana in daleč od civilizacijskih pridobitev. Oblasti je, denimo, tudi tatove srebra v Trepči in trgovce z mamilami obožila po 114. členu kazenskega zakona SFRJ, češ da so na ta način zbiral denar za kontrarevolucijo. Več stavkajočih ruderjev se je znašlo na zatožni klopi in v zaporu, pa čeprav sodi pravica do stavke med temeljne delavčeve pravice. Da bi dosegli priznanje obdolžencev, uporabljajo fizično in psihično mučenje, razne oblike prisotkov in izsiljevanja (z lažnimi oblubami in zvičnjami). V sodnih procesih se vse pogosteje kot odločilne priče pojavljajo miličniki, agenti provokatorji in ljudje, ki jih je na to primerno "pripravila" služba državne varnosti. Čeprav imajo oboženci pravico, da zahtevajo izločitev sodnikov in tožilcev, za katere menijo, da jim bodo sodili pristransko, so vse takšne njihove zahteve zavrnjene brez obravaložitve. Uslžbenci državne varnosti imajo izjemno široka pooblastila in lahko samovoljno aretirajo ljudi in jih (brez kakrsnekoli odločbe) odpeljejo v pripor...

C. Zaplotnik

Štirje Makedonci poskušali vlotiti v avto, parkiran ob cesti

Hoteli v Avstrijo, prišli v zapor

Radovljica, 5. januarja - Štirje brezposelni iz občine Negotino v Makedoniji, Zoran Jeromin (28), Jordan Petrovič (22), Dragan Zlatkovič (24) in Pančo Petrov (22), so nameravali 9. septembra lani v Avstrijo, vendar pa jih avstrijski mejni organi niso dovolili prestopiti meje, ker so imeli s sabo premalo denarja. O tem, da bi si denar najprej zaslužili ali da bi šli ponj domov v Makedonijo, niso razmišljali, ampak so se raje odločili za tatvino.

Ko so se okrog enajstih večer peljali z osebnim avtom po gorenjski magistralni cesti, so v bližini Alpskega letalskega centra Lesce-Bled opazili ob cesti avto nemške državljanke Ursle Geisser. Jordan Petrovič je ustavil, da so ostali trije izstopili, nato pa odpeljal do bližnjega parkirnega prostora, kjer naj bi jih počakal. Čakal pa je tako dolgo, da je medtem že v avtu zaspal; dočakal pa ni prijateljev iz avta, ampak miličnike, ki so ga tudi prebudili in ga skupaj s še dvema (tretji je pobegnil) odpeljali v radovljiski preiskovalni zapor, v katerem so počakali na sojenje.

Fantje, ki so si tako želeli v Avstrijo, tokrat niso imeli "sreče". Ko so navirali vrata ob cesti parkiranega avta in poskušali na silo priti v notranjost, jih je zalotila miličniška patrulja Postaje milice Radovljica. Panču Petrovu je uspelo pobegniti in so ga priprli šele po povratku iz Grčije oz. šele dan potem, ko so ostalim trem že sodili. Zoran Jeromin je na miličniški ukaz, da naj počaka, prav tako začel bežati, vendar ga je miličnik dohitel in ga obvladal, čeprav je predtem zamahnil

proti njemu z lovskim nožem.

V radovljiski enoti Temeljnega sodišča Kranj so obsodili Zorana Jeromina zaradi poskusa kaznivega dejanja velike tativne in preprečitve uradnega dejanja na osem mesecov zapora, Jordana Petroviča zaradi pomoči pri poskusu velike tativne na pet mesecov, Dragana Zlatkoviča in Panča Petrova pa na šest mesecov zapora. Za prve tri je sodba že pravnomočna, za Petrova, ki so mu sodili kasneje, pa še ne. Sodišče je pri kaznovanju Jeromina upoštevalo, da je poskus kaznivega dejanja velike tativne takoj priznal in da mora skrbeti za mladotletnega otroka, pri Petroviču, da doslej še ni bil kaznovan in da je dejanje storil kot mlajši polnoletnik, in pri Zlatkoviču predvsem to, da je bil pri poskusu vroma najmanj "aktiv". Sodišče je upoštevalo tudi to, da so vsi brez zaposlitve, da so delovali v skupini, kar je še bolj nevarno in da so pokazali veliko predznost, saj so poskušali vlotiti v avto, ki je bil parkiran ob cesti in je imel prizgane vse štiri utripalke.

C. Z.

Tat obiskal hotelsko sobo

Kranj, 7. januarja - Neznani storilec je obiskal sobo v tretjem nadstropju hotela Creina v Kranju. V sobo je prišel po zahodni neosvetljeni fasadi na balkon in nezaklenjena balkonska vrata. Hotelskemu gostu, ki je bil tačas odsoten, je vzel namizni radio kasetofon, dve moški srajci, dežnik in brivski aparat, nato pa po isti poti, kot je

prišel, zapustil prizorišče. Pri tem ga je opazila gostja iz prvega nadstropja in ga prijavila. Storilec, star med 20 in 25 leti, visok od 170 do 180 centimetrov, temnih srednje dolgih las, oblečen v zeleno jakno vietnamko, svetle modre kavboijke in obut v vojaške škornje, na glavi pa je nosil sivo vojaško kapo, je odnesel pete.

Pred sprejetjem dopoljenega zakona o prekrških

Višje kazni in začasni odvzem motornih koles

Kranj, 5. januarja - Delegati republiške skupščine bi morali na zadnji lanski seji (27. decembra) sprejeti tudi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prekrških, vendar so predlog, ki je bil naravn v inflaciju in v katerem bi bila denarna kazna predpisana v točkah (vrednost točke pa bi republiški izvršni svet usklajeval z inflacijo), sprejeli le kot osnutek zakona. Zakon bodo dokončno sprejeli na prvi letoski seji republiške skupščine, ki bo predvidoma pojutrišnjem, 11. januarja.

Točkovni sistem za določanje denarnih kazni bo kljub konvertibilnemu dinarju ostal, verjetno zato, ker predlagatelj le ni povsem prepričan, da smo pri nas za vedno opravili z visoko inflacijo; izhodišče pa bodo denarne kazni in zneski, ki bodo desetkrat, v nekaterih primerih pa celo šestdesetkrat večji od sedanjih. Takšno povečanje kazni ni presenetljivo, saj je bila zadnja uskladitev dinarskih zneskov v zakonu uveljavljena 1. januarja 1988. Po novem naj bi pri kaznovanju upoštevali vrednost točke, kakšna je bila na dan storitve prekrška.

Sodniki za prekrške vse težje obvladujejo položaj: število primerov zaradi naraščajoče družbene nediscipline, neučinkovite kaznovalne politike ter inflacije predpisov in splošne prenorniranosti narašča. Organi za notranje zadeve, javni tožilci, inšpekcjske službe in drugi so 1984. leta vložili skoraj 130 tisoč predlogov za uvedbo postopka o prekršku, predlani pa že več kot 243 tisoč. Organi za notranje zadeve, ki vložijo približno 90 odstotkov vseh predlogov, so jih leta 1987 vložili kar 24.714 več kot leto prej, predlani pa približno 60.000 več kot leta 1987. Povečuje se tudi število pravnomočno kaznovanih občanov in organizacij: 1984. leta jih je bilo blizu 126 tisoč, predlani pa že več kot 164 tisoč. Čeprav so organi za postopek o prekrških v času od sprejetja zakona postali učinkovitejši, pa še vedno niso dosegli glavnega cilja - zmanjšanje števila zaostalih in zastaranih primerov. Najbolj zaskrbljuje podatek, da vsako leto ostane nerešenih približno tretjina primerov in da se to število povečuje na prvi in na drugi stopnji. Sodniki za prekrške so, na primer, kljub povečanim naporom uspeli predlani rešiti od skupno 243 tisoč novih in 77 tisoč starih predlogov le 178 tisoč primerov oz. samo 56 odstotkov.

Spremenjeni in dopolnjeni zakon pa prinaša še nekatere novosti. Ker je inflacija v času od izreka denarne kazni pa do njenega (prisilnega) plačila povsem izničila učinkovitost kaznovanja, bodo z novim zakonom (tudi zaradi spoštovanja načela pravičnosti in enakosti "prekrškarjev") uveljavili realno vrednost denarne kazni vse do plačila. Spremenjeni zakon predvideva revaloriziranje zneska kazni in sicer za čas, ko se je iztekel rok za prostovoljno plačilo, pa do dejanskega plačila oz. izdaje sklepa o prisilni izterjavi. Ker neplačane denar-

Nesreče

Za pogrešanim ni sledi

Bohinjska Bistrica, 8. januarja - Skoraj teden dni že pogrešajo Vlado Poropata, starega 41 let, iz Pule, ki je z družino počitnikoval v Bohinjski Bistrici. V sredo dopoldne se je peš odpravil proti Črni prsti in tedaj so ga družina in gostitelji, pri katerih je preživil praznike, zadržali videli. Gorski reševalci in lovci pogrešanega že več dni mrzlično iščejo - vse zmanj. Zadnja leta so na območju Bohinja brez sledi izginili že štirje ljudje.

Vlado Poropat iz Pule, ki se je pod Koblo nastanil pred novim letom, se je med prazniki večkrat podal na kratek izlet v okolico. Ko se je 3. januarja namenil na Črno prsto, so mu domačini odsvetovali, da bi hodil sam, če da je pot mestoma ledena. Ker pa je vztrajal, mu je gostitelj posodil kartu vzhodnega dela Julijcev in mu svetoval, naj se vrne, če bo naletel na ledene pasti. Do večera, ko je družini obljubil, da bo nazaj, se še ni vrnil, zato so naslednjega dne že prvič pregleddali izletnikovo domnevno pot od Mencingerjeve koče na Ravnah v smeri planine za Liscem ter pot od planinskega doma na Črni prsti do planine za Črno goro, kjer je več vikendov in pastirskih stanov. Temeljito so prečesali smučišče Kobla, območje planine za Malim vrhom in hrib na Kalu. Naslednjega dva dni so gorski reševalci in lovci znova iskali pogrešane-

ga na ožjem in širšem območju Bohinja, vendar vse do danes za pogrešanim ni sledi.

Na območju Bohinja od leta 1984 beležijo že štiri skrivena izginotja - pogrešanih niso nikoli našli. 1984. se je izgubil britanski državljan Wolfgang Blayberg, leta zatem so pogrešali Branka Cesarja, 1986. Marjana Preglja in 1987 Matilda Mahnič. Čeprav so reševalci, lovci in domačini dali vse od sebe, pogrešanih niso našli.

D. Ž.

Pogrešani Vlado Poropat je visok od 185 do 190 cm, suhe postave, črnih, nekoliko osvelih las. Oblečen je bil v svetlo trenirko, vetrovko temno modre barve, obut pa v sive gležnarje. Pokrit je bil z modro kapo, pri hoji pa si je, sicer dober športnik in tekač, pomagal s tekaškimi palicami.

za prekršek. Ko so o tovrstnem varstvenem ukrepu razpravljali delegati republiške skupščine, so se nekateri vprašali, kdo bo poskrbel za hrambo začasno "zaplenjenih" motorjev, kako bo urejeno plačevanje ležarin in kaj bo z odškodnino, če jih med hrambo poškodujejo.

Ker delež pravnomočno kaznovanih mladoletnikov v Sloveniji v skupnem številu vseh kaznovanih narašča in ker so največkrat kaznovani zaradi kršitev cestno prometnih predpisov, v republiškem sekretariatu za pravosodje in upravo menijo, da bi bilo treba razmisli o uvedbi prometne vzojge v srednjih šolah.

Spremenjeni zakon odpravlja nekatere nejasnosti o tem, kdaj lahko organ za notranje zadeve predlaga postopek o prekršku, zožuje možnosti pri

C. Zaplotnik

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Znesel se je nad ženo

Lojze iz Skofje Loke se je nedavno tega pisan vrnil domov. Alkohol pa ga ni spravil v dobro voljo, nasprotno. Nadvise nejevoljen je bil in ni bilo treba veliko, da se je spravil nad ženo in ji naložil nekaj gorkih. Da ji ne bi povzročil še več hudega, so ga odvedli organi pregona

Hodil po zemljji sem naši

Soseda v Gorenji vasi sta že dolga leta sprita zaradi zemlje. Gorje, če se eden od njiju prekrši in stopi na pot onega drugega. To nenapisano pravilo je pred časom pre-

krila ženska članica ene od družin, zanašajoč se morda na rahločutnost do svojega spola. Toda nak! Sosed ni bil nič kaj kavalirski. Udaril jo je, podrl na tla in zagrozil, če si še enkrat drzne stopiti na njegovo pot...

Odstranili so ga

Tudi v biseju Alpes v Železnikih so imeli pred časom podobne težave. Pijanega Gregorja, ki je razgrajal in vznemirjal ljudi, se niso mogli znebiti brez policijskega pomoči. Tudi natakar, ki mu je vztrajno odklanjal postrežbo, ni uspel doseči, da bi okajeni gost zapustil prizorišče. Nič zato, ga je pa v družbi modrih.

NESREČE

Skedenj pogorel do tal

Kamna Gorica, 5. januarja - Do tal je pogorel skedenj, last Janeza Cvetka iz Kamne Gore. Notranjost je preurejena v zabavisko in družba, ki se je tegu dne zadrževala v njem, si je zakurila v peči, katera dimnik je speljan skozi leseno steno skedenja, tako da se dotika lesene opaže. Ko so zvezki prostovzupili, ognja v peči niso pogasili, pregril in vnel se je leseni opaž, zatem pa se je ogenj hitro razširil na vse poslopje in ga pogolnil. Še dobro, da ogenj ni ogrozil bližnjega gozda!

D. Ž.

Novoletni manevri

Ob božičem in novoletnem pokanju petard, priziganj raket in strelenju z orožjem, so se ljudje samo spraševali: odkaj predvsem mladini toliko "streliva" in objestnosti, so manevri, priprave na manevre ali kaj drugega... Čeprav so bili prazniki in so si ljudje dali duška na različne načine, bi vendar morale ločiti, kaj je veseljanje in kaj objestnost, ogroža varnost ljudi. Pa ne gre samo za varnost, ampak tudi do odnos do praznikov, tradicij in civilizacijskih pridobitev.

Kako globoko so bili, denimo, razočarani verniki, ki so prišli k polnočnici v trnovsko cerkev v Ljubljani in so jo mordili zapustiti zaradi "dimne bombe", ki jo je "podtalnik" šestnajstletni mladenci iz Postojne. V Kajuhovi ulici v Kranju je izstreljena svetleča raketa padla na podstrešje stanovanjske hiše in povzročila za 10 tisoč konvertibilnih dinarjev škode. Na Bledu si je dal duška 61-letni Albin G., ki je v silvestrski noč streljal s pištoljem z balkona stanovanjske hiše v posode za smeće. Dve krogli sta se odbili od asfalta in prebili šipo stanovanja v katerem na srečo ni bilo nikogar doma, tretja pa je švignila mimo glav bližnjih stanovalcev, ki so novo leto proslavljali doma.

C. Z.

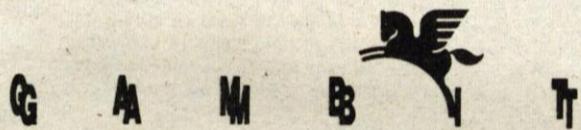

PRILOŽNOST ZA NAKUP POHISTVA
IZ VSEH PROGRAMOV
PO NIŽJIH CENAH:

v salonu ARK v Idriji,
tel. 065/71-855,

v Ljubljani, na Petkovškovem nabrežju 39,
tel. 061/312-014,

v Kranju, Tomšičeva ulica 30

Za občinski praznik občine Škofja Loka
iskreno čestitamo!

Lesna industrija Idrija

MALI OGLASI

27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodam MOTORNO ŽAGO tomos 480, dobro ohranjena in CIRKULAR z motojem, premera 60. Janez Kocjančič, Podjetje 7, Sr. vas v Bohinju 114

Ugodno prodam 210-litrsko zamrzovalno OMARO ter PRALNI STROJ, oba povsem nova, zapakirana, zadnja tipa. Kranj, 70-676, popoldne 118

Prodam barvni TV gorenje in VIDEOREKORDER tensa. 632-989 132

Ugodno prodam nov, nerabiljen barvni TV seleco, ekran 51 cm. 33-733 136

Prodam ELEKTROMOTOR, 7.5 kW, 1.500 obratov, barvni TV grun-dig super color, ekran 55 cm in bas KITARO fender. Njivica 8, Zg. Besnica, 40-584 150

VARILNI STROJ 300 A, znamke lotch, prodam. 631-377 155

PRALNI STROJ zoppas, lepo ohranjen, prodam za 2.500 din. 28-706 159

Prodam barvni TV grundig. 65-031 162

Prodam PEČ kiperbusch za etažno centralno kurjavo. Cena po dogovoru. 68-753 163

RAČUNALNIK atari prodam za 250 DEM. Kunstelj, Pot v Bitnje 39, Kranj 124

VODOINSTALACIJO NA HIŠI (kompletno napeljava, kot tudi manjša popravila) vam izdelam solidno in hitro! 28-427 18906

KUPIM

Kupim OLJNI GORILNIK calomat OG-2, rabljen, neizpraven. 25-867 112

Kupim KNJIGO za matematiko - Realna števila, linerarna funkcija za 1. letnik jeseniške kovinske šole. 70-623 131

Kupim mlado KOZO mlekarico. 39-644 146

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec v pokoju

FRIC PUNTIGAM

roj. 1924

Od njega smo se poslovili v soboto, 6. januarja 1990, ob 15. uri na pokopališču na Trati pri Cerkljah.

Sindikalna organizacija
SAVA KRANJ

OŠ France Prešeren Kranj, Kidričeva 49, razpisuje dela in naloge
UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA
za določen čas od 5. 2. 1990 do 31. 7. 1990.
Prijave pošljite v 8 dneh na naslov OŠ France Prešeren Kranj, Kidričeva 49.

RAZNO PRODAM

Prodam nov OJAČEVALEC jama-ha, 4 x 100 W in GUME s platišči dolničar, za Golf, dim. 175 x 13. 79-742 104

Prodam suha bukova DRVA, BUTARE in nekaj borovih PLOHOV. Grča, Sp. Bela 7, Preddvor 109

STAN. OPREMA

Prodam usnjeno SEDEŽNO GAR-NITURO in SPALNICO, vse novo, še zapakirano. Pavlič, Kidričeva 26, Kranj 157

Ugodno prodam kuhinjske ele-mente. 27-015

STANOVANJA

GARSONJERO na Planini - Prim-skovo, 32 kvad. m., takoj prodam. 36-844, zvečer 29

V najem oddam večjo SOBO, s souporabo kopalnice. Valjavčeva 22, stan. 9, Kranj 111

Mlada družina najame STANOVA-NJE v Škofji Loki ali okolici. Možno predplačilo. Šifra: GRADIMO HIŠO 117

V širši okolici Radovljice najamem GARSONJERO ali 1-sobno STA-NOVANJE, za dobo od 3 do 6 me-secev. Možnost predplačila. Šifra: REDEN PLAČNIK 125

V centru Jesenic prodam visoko pritično STANOVANJE, (57 kvad. m.), v 1-nadstropni vili, vrt in dvo-rišče (465 kvad. m.), kletni prostori (28 kvad. m.), primerna za poslo-vno dejavnost, prodam. Šifra: URADNA CENITEV 129

Zamenjam družbeno GARSONJE-RO za večje stanovanje, kjerkoli v Kranju. 36-724 154

POSESTI

Kupim ali vzarem v najem starej-šo HIŠO, po možnosti izven me-sta. 633-928 130

VOZILA

GOLF diesel, nov, prodam. 35-106 97

Prodam Z 101, letnik 1984, registrira-na do decembra 1990. Bukovec, Britof 52, Kranj 107

Prodam LADO 1600, letnik nove-ber 1981. Informacije na 25-008 116

Poceni prodam VW 1300, še regis-triran, z rezervnimi deli. Ogled vsak dan in popoldne. Bojan Langus, Tovarniška 6, Lesce 121

OSTALO

Prodam 3.000 kg SENA in OTAVE. Fotočnik, Polica 9, Naklo 122

Nujno potrebujem večjo vsoto DE-NARJA ali DEVIZ, za krajše ob-dobje. Vrnem proti nagradi. Na-slov v oglasnem oddelku. 165

Ugodno prodam nov ELEKTRO-MOTOR 3 kW. Zg. Duplje 80 84

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V SR SLOVENIJI PODRUŽNICA 51500 KRAJN

Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, Podružni-ca 51500 Kranj, objavlja prosta dela in naloge

V EKSPozITURI JESENICE

KONTROLIRANJE ZAHTEVNEJŠIH UPORABNIKOV

DRUŽBENIH SREDSTEV V INTERNI KONTROLI IN

KONTROLA INVESTICIJSKIH VLAGANJ

za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoji:

VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske, pravne ali

upravne smeri

2 leti delovnih izkušenj

aktivno znanje slovenskega jezika

poskusno delo 2 meseca

Kandidate vabimo, da pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naslovijo na kadrovsko službo SDK podružnično

51500 Kranj, Trg revolucije 2, 8 dni po objavi.

Kandidate, ki se bodo prijavili na objavo, bomo o izbiri ob-

vestili v 15 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

KADETT 16 D, letnik 1985, ugodno prodam. 633-633 113

Prodam R 11. 632-196 123

VW caddy, letnik 1984, prodam. 26-742, od 20. do 21. ure 128

Prodam KOMBI Z 850, letnik 1983, registriran do 18. 7. 1990, prevoženih 25.000 km. 82-963 133

Poceni prodam Z 101 in rezervne dele za Z 101. 21-907 135

Prodam Z 101, letnik 1975, registrirana do novembra 1990. Cena po dogovoru. Andrej Mandelj, Bazoviška 15, Radovljica 137

Prodam LADO samaro, letnik 1988. 51-507 140

Prodam GOLF JGL, letnik 1980, re-gistriran do maja 1990. Ogled vsak dan od 16. ure dalje. Grašič, Tro-jarjeva 5, Kranj 141

Prodam NSU 110 in Z 750, celo ali po delih. 79-994 143

Prodam JUGO 45 E, letnik 1986, 36.000 km. Omanovič, OS Tone Čufar, Jesenice 145

FIAT 126 P, letnik 1977, registriran do septembra 1990, prodam za 5.600 din. 633-754 147

JUGO 45, metalne barve, letnik 1987, 21.000 km, prodam. Ambrožič, Valjavčeva 9, Kranj 148

Prodam Z 101 GTL, letnik 1986. 69-509 ali 69-524 149

Prodam LADO 1500. 48-061 158

Prodam JUGO 1,1GX, letnik 1988. Potočnik, Pajerjeva 9, Šenčur 160

Prodam JUGO 45 E, letnik 1986, Šenčur 161

ZAPOLNITVE

Sprejemam DELO na domu. Imam manjšo delavnico. Šifra: DELA-VNA 134

Gostišče "Okarina" Bled takoj za posli izkušenega KUHARJA ali KUHARICO. 77-458 138

Honorarno zaposlim dva priučena KLJUČAVNIČARJA. 632-448 164

ZIVALI

Rjave JARKICE ter manjše in večje PRAŠIČE, prodam. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 36

Prijaznega mladega KUŽKA poda-ram dobrim ljudem. Marija Janša, Ribno, Savska 22, Bled 110

Prodam 7 tednov staro TELICO za revo. Sp. Brnik 87, Cerkje 120

Prodam PRAŠIČE, težke od 30 do 120 kg. Luže 19, Šenčur 126

Prodam PRAŠIČE, težke 120 kg. Visoko 90, Šenčur 127

Prodam dve KRAVI friziki, dobri mlekarici, v 5. mesecu brejosti. Franci Čadež, Delnice 7, Poljane 144

Prodam 4 tedne in 1 leto star TE-LICKI. Pušavec, Voglje 101, Šenčur 151

TELIČKO, stara 3 tedne, prodam. 50-089 152

Prodam KRAVO, brejo 8 mesecev. 66-903 153

TELIČKO simentalko, za revo, pro-dam. Gosteče 1, Škofja Loka 156

Prodam dva BIKCA, stara 3 tedne. 49-281 166

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in sestre

ANGELE KRIŽNAR

roj. Pičman

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremili na njeni zad-

nji poti, ki prinesli cvetje, darovali v dobrodelne namene in

nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Ivanu

Hribniku za dolgoletno zdravljenje, delovnemu kolektivu

in učencem 7. a razreda OŠ bratov Žvan Gorje, duhovnikom

in šmartinskim pevcom.

VSI NJENI

Kranj, 28. decembra 1989

Po kratki bolezni je umrla naša mama, sestra, tetka in sestrična

ANICA DEMŠAR

roj. Brilly

Na željo njene hčerke iz Washingtona jo bomo pokopali v soboto, 20. januarja 1990, ob 13.

Stari običaji oživljajo

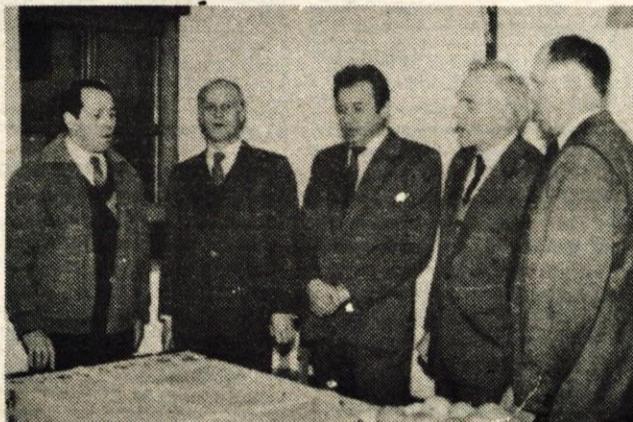
Nocoj smo semkaj k vam prišli, da b, spet mal, koledvali...

Tržič, 5. januarja - Če je že oživel Božič, naj oživijo še vsi stari običaji okrog tega lepega družinskega praznika, so si dejali v Tržiču in v petek zvečer, na predvečer Svetih treh kraljev v dvorani Sv. Jožefa pripravili koledovanje. Ne, niso zaigrali starega koledovanja s kraljimi pred hišnimi vratimi, ko so ti petli koledniške pesmi in tako na lep način pri gospodinji izprosili kruha, potice, klobas in morda še šilce žganega. Bil je res le spomin na tisti lepi čas. Bil je prijazen večer, ko je pesmi "iz svojega sadovnjaka ljubezni, zemlje in spominov" bral avtor Tine Benedičič, znani sadjar z Resja pri Podvinu, na crite je igral Rado Kokalj, in je koledniške pesmi pel kvartet Štirje dedje iz Radovljice, vse skupaj pa je požlahtnil še Branko Čušin z Jesenic s svojimi akvareli obpotnih znamenj.

Če je že tu najboljši gorenjski sadjar, potem ne sme manjkati žlahnih jabolk - v prisrčen pozdrav modernim kolednikom.

Kaže, da je bilo koledovanje v Tržiču še posebej živo, kajti o tem starem običaju piše tudi staro kronika Tržiča. Tri vrste kolednikov so poznali nekoč: božične, novoletne in za Sv. tri kralje. Ob Božiču so po hišah hodili mladi koledniki, za Novo leto pa starejši. Vsi so se trudili, da bi lepo peli, kajti vedeli so, da bodo povsod obdarovani, če bodo lepo zapeli. V kraju, kjer je bilo živo koledovanje, so se ohranile tudi pesmi. Tržič ima kar bogato zakladnico. Radovljški kvartet Štirje dedje pa so spomnili tudi na kroparske in železnikarske kolednice. Ti kraji so imeli precej skupnega. Tako, kot so v Tržiču čevljarji ob sv. Gregorju metali v vodo luč, so jo tudi Kroparji, in tudi Železnikarji so imeli lužine... Kroparji in Tržičani so z enakimi častimi spoštovali Sv. Florijana in častili Kunigundo, ki je svetinja v Lomu...

Kvartet Štirje dedje je nekakšen ostanek komornega zbora A.T. Linharta iz Radovljice: v petek zvečer so Tržičanom peli Janez in Franc Resman, Janez Širovnik in Janez Oblak, pritegnil pa je tudi Tine Benedičič.

Petkov večer kolednic in pesmi iz Tineta Benedičiča zbirke Moj sadovnjak ljubezni, zemlje in spominov sta organizirala skupno Zavod za kulturo in izobraževanje ter Župajški urad Tržič. "Zrno" je primaknil tudi jeseniški slikar Branko Čušin s svojimi obratnimi znamenji.

Pocenitve blaga bolj izjema kot pravilo

Med prvimi lastovkami - Merkur

Kranj, januarja - Če naj zavladajo tržne zakonitosti, potem bo morala trgovina na zmanjšano povpraševanje po blagu večkrat odgovoriti z nižjo ceno. Doslej to ni bilo pravilo. Med prvimi je znižala cene zagrebška Nama, vendar ni sprožila plazu pocenitev. Le nekatere trgovske organizacije so ji sledile, med njimi tudi kranjski Merkur, ki je minuli teden za 20 odstotkov spustil ceno blaga.

Znižanja cen smo bili potrošniki navadno deležni zgolj ob sezonskih razprodajah, te pa praviloma nastopijo še sredi januarja. Nekateri trgovci so se vendarle opogumili in v boju za kupca potegnili tudi potezo, ki je doslej nismo bili vajeni. Toda pocenitve so za zdaj izjeme, in videti je, da členi v verigi proizvajalec - trgovina - kupec še čakajo drug drugega.

Kranjski Merkur pa je, ne da bi čakal proizvajalce, znižal cene domačih vseh proizvodov za petino, po starih cenah prodajajo edinole proizvode bele tehnike in črne metalurgije, ki jih določa proizvajalec. Kot zatrjujejo pri Merkurju, bodo ob 20-odstotnih letnih obrestih lahko prodajali po nižjih cenah, pa se bodo do kljub vsemu obdržali. Pričakujejo tudi, da se bodo novim razmeram in ukrepom kmalu prilagodili tudi proizvajalcem in odgovorili z enakim ukrepm. Pocenitev so Merkurju že napovedale nekatere tovarne, med njimi tudi Gorenje, ki obljublja decembarske cene vrniti na novembarsko ravnenje. Belo tehniko je namreč proizvajalec pred koncem leta kar dvakrat podražil. Kmalu bomo videli, kako bodo na poslovno potezo trgovine reagirali kupci.

D. Ž.

V božičnih kolednicah so sporodali o Jezusovem rojstvu, v novoletnih so vočili zdravo novo leto, poln hlev lepe živine, gospodinji pa moke in orehov, da bo spet lahko spekla tako dobro potico, ob Sv. treh kraljih pa so peli o Gašperju. Mihi in Boltežarju. "Eden je črn, pa je mlad, ves je oportan, ves je zlat..." je pela pesem.

Sicer pa je bil v Tržiču vsak Božič posebno doživetje, vsaj ob koncu preteklega stoletja, ko je bil v Tržiču še učitelj Debelak. Vsako leto je uglašljal novo, tržičski razmeram prikladno pesem in Tržičani so zadržanim dihom čakali, da se bo prvi oglašila pri darovanju pri polnoči.

Tako nekako smo zbrani v petek v Tržiču prisluhnili ne le kolednici, temveč tudi toplini izbranih pesmi podvinskega sadjarja Tineta Benedičiča. Pred kratkim je izšel

Svečana zaobljuba - V vojašnici Staneta Žagarja v Kranju je bilo v soboto dopoldne svečano. Vojaški, ki so decembra lani iz vseh republik in pokrajin v Jugoslaviji prišli na služenje vojaškega roka, so pred komandantom garnizije polkovnikom Živkom Jurošem in gosti iz kranjske občine ter Prešernove brigade podali svečano zaobljubo. Slovesnosti v vojašnici pa so se udeležili tudi starši mladih vojakov iz vse Jugoslavije. - A. Ž.

V Ribnem ne nasprotujejo gradnji kardiovaskularnega centra

Zemljišče - delnica kraja?

Ribno, 5. januarja - Ker na Bledu nasprotujejo, da bi Kompas skupaj s tujimi vlagatelji postavil kardiovaskularni center na Pristavi, so v krajevni skupnosti in v občini začeli razmišljati o novih, nadomestnih lokacijah. Eden od predlogov je, da bi center postavili v Ribnem in sicer pod Ribensko goro, v bližini prostora za piknike. V krajevni skupnosti Ribno ne nasprotujejo temu (svet in skupščina krajevne skupnosti ter vaški odbor in zbor krajjanov so pobudo podprli), vendar hkrati postavljajo določene pogoje, pod katerimi so pripravljeni podpreti naložbo.

V kraju si najprej želijo, da bi tudi dejansko bil kardiovaskularni center in ne kaj drugačia in da bi bila naložba takšna, kot sta jo na zboru krajjanov 27. decembra predstavila po prostorski strani Andrej Golčman, direktor Zavoda za planiranje in urejanje prostora, in po zdravstveni dr. Lubej. Kmetje so tudi predlagali, da bi investitorju brezplačno odstopili del nekdanjega sremske-

ga zemljišča in da bi bil to vložek (delnica) Ribnega v novi center, s kmeti, ki bi bili ob nekaj zemlji, pa naj bi se investor neposredno (brez posrednikov) dogovoril o primerenem plačilu oz. o morebitni zamenjavi. Zbor krajjanov je pooblastil svet in skupščino krajevne skupnosti, da imenuje posebno skupino, sestavljeno iz krajevnih predstavnikov, urbanistov, ekologov, arhitektov in še ne-

katerih drugih strokovnjakov, ki bi spremljala pripravo naložbe. To je pomembno zato, ker načrtov, ki so pripravljeni gradnjo na blejski Pristavi, mogoče prenesti v Ribno, in pak jih je treba prilagoditi (kot pravi Jaka Vidic, prednik skupščine KS Ribno) tem upoštevati, da je Ribno renska vas.

V Ribnem pričakujejo, bodo z naložbo rešili tudi glavni problem kanalizacije, da bo nekaj novih delov mest tudi za domačine in da center vsaj posredno še bodo spodbudili razvoj zasebnega turizma. Krajani so na nedavno zboru tudi zahtevali, da bi neprireditveni prostor uredili jezeru Debela peč ob Savinji. C. Zaplotnik

Solidarnostna akcija slovenskih sindikatov

Akcija za nakup učbenikov in učil še traja

Konec lanskega avgusta se je tudi slovenski sindikat vključil v akcijo pomoči ljudem iz občin Laško, Ptuj, Slovenska Bistrica in Sentjur pri Celju, ki jih je hudo prizadelo neurje. Usklajeval je tudi akcijo za pomoč 600 učencem na 12 osnovnih šolah prizadetega območja, za katere naj bi zbrali 1,39 milijarde (že biše) za nakup učbenikov in učil.

Doslej je bila zbrana milijarda, prispevali pa so jo: Izobraževalna skupnost Slovenije, Kulturna skupnost, štipendijski sklad, Državna založba Slovenije, Tehniška založba, Mladinska knjiga, Cankarjeva založba, Zveza sindikatov Slovenije, založba Lipa Kopar, osnovne šole Prežihov-

vega Voranca Ravne, Milke Šobar Novo mesto, osnovna šola Podgorca Podgorje pri Slovenj Gradcu, Osnovna šola Rada Iršiča Mislinja; pa sindikati TIS Pameče, Zdravstveni dom Slovenj Gradec, Komunalno podjetje Slovenj Gradec in posamezniki. Vsem posa-

meznikom se sindikat iskreno zahvaljuje.

Z zbranimi sredstvi niso bile pokrite vse potrebe po učbenikih v šolah s prizadetega območja. Akcija še vedno traja, saj je treba zbrati še manjkajočih 322 (bivših) milijonov. Zato republiški svet Zvezze sindikatov Slovenije poziva vse, ki še želijo sodelovati v tej solidarnosti akciji, da nakazujejo sredstva na žiro račun 50101-678-47511 (za učence v prizadetih občinah).

Škofjeloški obrtnik invalidni mladini

Kamnik, januarja - Solidarnostni akciji za nakup dragih ortopedskih pripomočkov za gojenje kamniškega Zavoda za usposabljanje invalidne mladine so se doslej odzvali pretežno obrtniki in organizacije iz domače občine. Odmeva pa tudi druge: v spodbudo svojim stanovskim kolegom je slikopleskar R.F. iz Škofje Loke za invalidno mladino daroval 4.000 konvertibilnih dinarjev. Ko je o tem obvestil naše uredništvo, je kot enega od motivov za svoje dobrodelno dejanje navedel nesrečo, ki jo je doživel pred leti. Na srečo je ozdravel, lahko pa bi ostal priklenjen na invalidski voziček. Prav bi bilo, ko bi se tudi drugi zdravi ljudje zavedeli, da invalidnost ni nekaj, kar se primeri le drugim.

Za tiste, ki se želijo prispevati za nakup ortopedskih pripomočkov, znova objavljamo žiro račun kamniškega zavoda:

50140-697-53804 (Zavod za usposabljanje invalidne mladine Kamnik).

Novi inkubator že v porodnišnici

Jesenice, 8. januarja - Akcija zbiranja denarja za novi inkubator v jeseniški porodnišnici je docela uspela. Inkubator je že v hiši in v petek nameravajo slovesno proslaviti nagel uspeh. Akcijo je spodbudil lokalni radio Triglav, prvi pa je za novorojenčke daroval slovenski Ivan Kramberger. Njegovemu zgodbi so že prvi teden sledili številni posamezniki, tovarne in obrtniki, tako da je bil pretežni delež denarja zbran že tedaj.

D. Ž.

Nagradna križanka

Rešitev predpraznične križanke, 22. decembra, vodoravnih splavil, Trinidad, romanika, asama, EL, NT, Reti, koris, SR, Aretta, kariatida, nerv, Ado Darian, Livio, obara, Lj. Enej, Piva, Anit, vas, Karel, kustos, kare, jer, pano, Linare, Ita, Olib, analist, Cimarosa, Antanta, akant, TR. Izzreballi smo naslednje reševalce: 1. nagrada: David Akerst, Brezje 3, 2. nagrada: Marjan Mihelčič, Valjavčeva 12, Kranj; Jožica Roos, Ulica R. Papeža 32, Kranj in Ana Mihelčič, Ulica 1. avgusta 3, Kranj.

Z novoletno križanko smo razpisali naslednje nagrade:

1. nagrada: 1500 dinarjev
2. nagrada: 500 dinarjev

Tri tretje nagrade po sto dinarjev.

Upoštevali bomo vse rešitve, ki jih boste poslali do sredini 10. januarja, na naslov: uredništvo Gorenjskega glasa, Moš Pijadeja 1, 64000 Kranj, (za nagradno križanko).